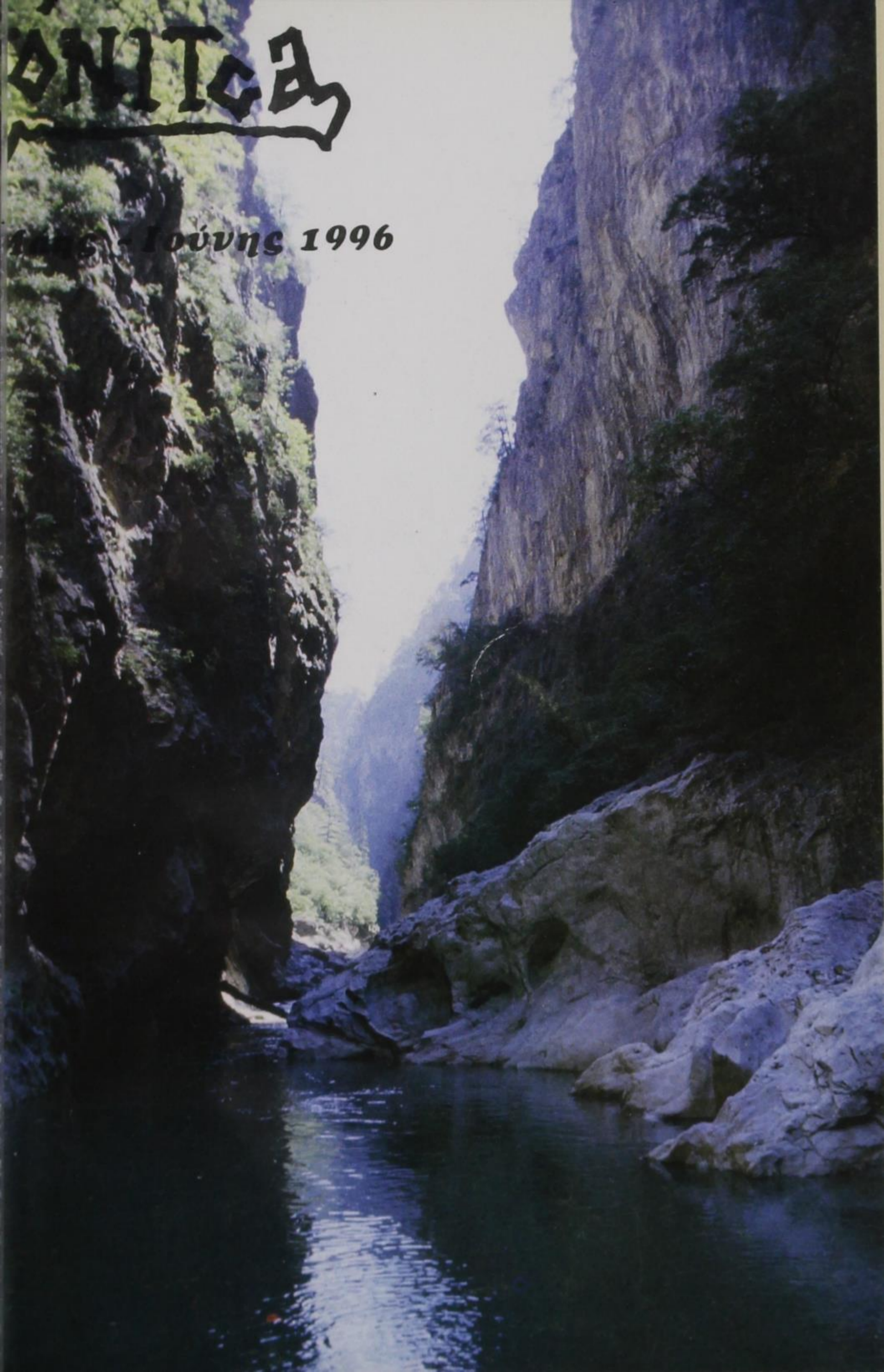

ΜΟΝΙΤΟΡΑ

Τεύχος Ιουνίου 1996

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 68, ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Η Χορωδία Κόνιτσας, Σ.Τ.	97
Η Κοίμηση της Θεοτόκου Ν. Ρεμπέλη	100
JOSEF SCHAHNER, Σ. Τουφίδη	101
Έλληνες Αρβανίτες, Μ. Δέδε	103
Μποτσαραίοι και Αρβανίτες, Ελ. Πάκου	105
Τοπωνυμίες Κόνιτσας, Αναστ. Ευθυμίου	106
Τοπωνυμίες Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	109
Κέντρο Περ/κής Εκ./σης Κόνιτσας, Κ.Τσούβαλη	112
Το Περιβάλλον, Ι. Αποστόλου	115
3ο 5/θέσιο Δημ. Σχολείο Κόνιτσας	119
Λύκοι, Λέοντες και καμηλοπαρδάλεις, Σ.Π.Η.Φ.	120
Δεπαλίτσα και Μόλιστα, Θ. Ζιώγα	122
Ευθυμογράφημα, Θαν. Πορφύρη	127
Οι τρεις παλαβοί και ο Γερμανός. Αναστ. Ευθυμίου	128
Περί Φιλιππιδαιών Μουσικών, Θ. Ζιώγα	130
Από εκδήλωση του ιδρύματος "Μόρφωσης Νεολαίας" Νικ. Φασούλη	132
Από την Ορειβατική Ομάδα	133
Γάμος στη Θεσ/νίκη	134
Νέα από το Δήμο	135
Εκείνοι που φεύγουν Θ.Χ.	137
Αυτοί που φεύγουν Τ.Μ.	138
Ιουλία Κυπαρίσση, Θ.Π.	139
Ειδήσεις - Κοινωνικά	140

(Φωτ. εξωφ. Σ.Τ. - Φαράγγι Αώου)

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464 - 22.212

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Στις 8 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε η πρώτη δημόσια εκδήλωση της μεικτής χορωδίας του Π.Κ. Κόνιτσας, έξι μήνες μετά τη σύστασή της.

Στο αμφιθέατρο του Δημ. Μεγάρου που για πρώτη φορά ήταν ασφυκτικά γεμάτο, Κονιτσιώτες απόλαυσαν μια βραδιά ζεστή, μια βραδιά που θύμισε παλιούς καιρούς.

Η εκδήλωση άρχισε με λίγα λόγια του κ. ημάρχου, κατόπιν πήρε το λόγο η Πρόεδρος του Π. Κέντρου κ. Άννα Ρεμπέλη που είπε τα εξής:

“Η μεικτή χορωδία ενηλίκων που παρουσιάζει σήμερα το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Κόνιτσας, διοργανώθηκε ύστερα από πρόταση που έγινε σε μένα από τις κυρίες Χρυσάνθη Τουφίδη και Κωνίνα Λώλου. Η πρόταση έγινε δεκτή από το Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου και ευτυχώς βρέθηκε ο κατάλληλος άνθρωπος που θα αναλάμβανε τη διδασκαλία των τραγουδιών. Η Φωτεινή Σπυροπούλου καθηγήτρια μουσικής Γυμνασίου - Λυκείου ανέλαβε πρόθυμα και ανιδιοτελώς τη διεύθυνση της χορωδίας, η οποία αμέσως πλαισιώθηκε από τα τόλοιπα μέλη, που είχαν το μεράκι και το πάθος να τραγουδήσουν και να βοηθήσουν την προσπάθεια αυτή. Αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω όλους θερμά για την αξιόλογη δραστηριότητα και προσφορά τους στον τομέα αυτό του Πνευματικού Κέντρου”.

Το Πρόγραμμα άρχισε με το τραγούδι:

- 1) Άσπρο τριαντάφυλλο (Ηπειρώτικο)
- 2) Στην πόρτα μου στ' αλώνι (Κονιτσιώτικο)
- 3) Σ' αγαπώ γιατί είσ' ωραία (περιοχής Σμύρνης)
- 4) Ρουμπαλιά - Γαρουφαλιά
- 5) Μήλο μου κόκκινο (Μακεδονία)
- 6) Από ξένο τόπο (Νησιώτικο)
- 7) Το τρεχαντηράκι (αστικό τραγούδι της Πόλης)

Β Μέρος

- 1) Ντελή Παπά (Ηπειρώτικο)
- 2) Προσφυγούλα (Ηπειρώτικο)
- 3) Δω στα λιανοχορταρούδια (Θρακιώτικο)
- 4) Σ' αυτό τ' αλώνι (Θρακιώτικο)
- 5) Βασιλαρχόντισσα (Ηπειρώτικο)
- 6) Φεύγεις παλικαράκι μου (τραγούδι ξενιτιάς περιοχής Κόνιτσας)
- 7) Αναστασιά

Τη χορωδία συνόδευαν: η Φωτεινή Σπυροπούλου, ακορντεόν, ο Θανάσης Χριστόπουλος, κλαρίνο και Λάμπρος Αθανασόπουλος, τουμπερλέκι.

Τα μέλη της χορωδίας:

- 1) Βάρνας Νικόλαος
- 2) Γαζώνας Κωνίνοσ
- 3) Ευαγγελίδης Ευάγγελος
- 4) Ευαγγελίδου Ιωάννα
- 5) Ζδράβου Δέσποινα

- 6) Κήτας Θεόδωρος
- 7) Κορτσινόγλου - Μπόζιου Ερμιόνη
- 8) Κύρκος Κων/νος
- 9) Κωστή - Γαργάλα Αναστασία
- 10) Λαζογιάννης Ιωάννης
- 11) Λαζογιάννη Ελένη
- 12) Λόλα Σοφία
- 13) Λώλου Κων/να
- 14) Μουρεχίδου Ουρανία
- 15) Μπέτζιου Ελευθερία
- 16) Μωσίδου Ιωάννα
- 17) Μωσίδου Παρασκευή
- 18) Ντάφλη Κασσιανή
- 19) Προφυρίου Ευάγγελος
- 20) Σιαμάς Βασίλειος
- 21) Σκούμπη Στέλλα
- 22) Τουφίδη Χρυσάνθη
- 23) Τούλη Μαρίκα
- 24) Τσούβαλη Κατερίνα

Η χορωδία είναι νέα και άρχισε δειλά δειλά να συγκροτείται ώστε μέσα σ' ένα εξαμήνο έφτασε να έχει 24 μέλη. Βέβαια ο αριθμός δεν είναι ικανοποιητικός, αλλά μετά την πρώτη παρουσίαση υπάρχουν ελπίδες για αύξηση των μελών. Στην αρχή μερικοί έβλεπαν με επιφύλαξη την κίνηση. Κάθε καινούριο στην αρχή είναι δύσκολο να γίνει αποδεκτό. Άλλοι "σνομπάριζαν" την προσπάθεια, κάποιοι κρυφογελούσαν, θεωρώντας την αστεία...

Τα μέλη παρ' όλες τις δυσκολίες και την ανάλωση χρόνου επέμειναν, και στο τέλος, "ω του θαύματος" πέτυχαν.

Με τη βοήθεια και των μουσικών οργάνων κατάφεραν να συντονίσουν τις φωνές τους παρουσιάζοντας ένα αρμονικό σύνολο που το παρακολουθούσαν με μια ανάσα οι ακροατές, καταχειροκροτώντας το κάθε τραγούδι χωριστά και όλους μαζί στο τέλος.

Ακόμα και ο Υπουργός Πολιτισμού κ. Μπένος, που πρόλαβε το τέλος της εκδή-

λωσης, συγκινημένος και ευχαριστημένος, εκφράστηκε με τα καλύτερα λόγια και συγχάρηκε τους συντελεστές αυτής της προσπάθειας.

Είναι αλήθεια ότι το κοινό της Κόνιτσας δεν είχε τόσο καλές σχέσεις με τέτοιου είδους ακούσματα. Κι άλλες φορές παρουσιάστηκαν ξένες χορωδίες στην πόλη μας, αλλά δεν γίνονταν δεκτές με πολύ ενθουσιασμό.

Η δική μας χορωδία ήταν το κάτι άλλο. Ξεπέρασε κάθε πρόβλεψη.

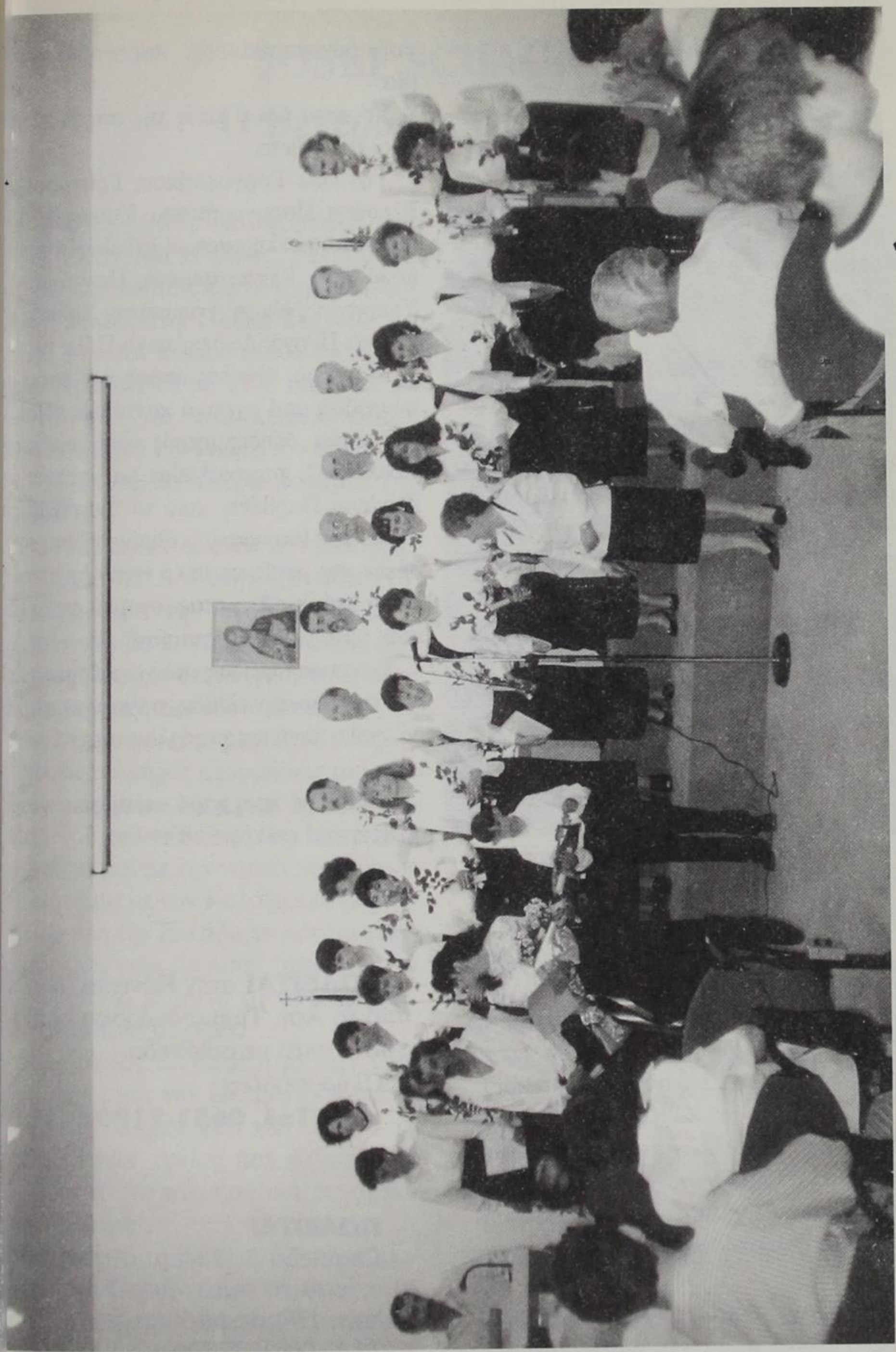
Έτερωσε, συγκίνησε, ενθουσίασε το κοινό.

Ικανοποίησε τα μέλη της ηθικά διότι διαπίστωσαν ότι οι κόποι τους δεν πήγαν χαμένοι, παρακίνησε κάποιους άλλους να βγουν "απ' το καβούκι τους" και να συμμετάσχουν κι αυτοί σε κοινές προσπάθειες, έδωσε κι ένα μάθημα στους αιώνιους αρνητές που βλέπουν δύσπιστα και επιφυλακτικά κάθε προοδευτική κίνηση.

Αποδείχτηκε - για να τελειώνουμε - ότι, όταν οι πολλοί ενώνονται αποφασισμένοι να προσφέρουν κάτι στην κοινωνία πάντα τα καταφέρνουν, όσες αντιξότητες κι αν συναντήσουν στο δρόμο τους.

Πνευματικό Κέντρο, μουσικοί και χορωδοί είναι άξιοι συγχαρητηρίων και τους ευχαριστούμε για την πρωτόγνωρη μουσική βραδιά που μας χάρισαν.

Ας ελπίσουμε πως γρήγορα θα ιδούμε στην πόλη μας και έναν χορευτικό όμιλο (νομίζουμε ότι οι δυνατότητες υπάρχουν γιατί δεν είναι ούτε σωστό, ούτε αρεστό να δεχόμαστε (πληρώνοντας ακριβά κιόλας μόνο την ξένη κουλτούρα ενώ μπορούμε να δημιουργήσουμε κι εμείς οι ίδιοι.

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

από τον Νικ. Χ. Ρεμπέλη

Πλησιάζει η μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης, η Κοίμηση της Θεοτόκου, μητέρας του Θεανθρώπου, που αποτελεί σύμβολο αγιοσύνης και αγνότητας και απaráμιλλο πνευματικό στολίδι της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας.

Είναι γιορτή εξαιρετικής σπουδαιότητας και σημασίας, αληθινό καύχημα των χριστιανών, την οποία ο όπου γης ελληνικός λαός πανηγυρίζει κάθε χρόνο με βαθύτατο θρησκευτικό ενθουσιασμό και άκρα λαμπρότητα, ευλάβεια και ευσέβεια.

Δεν υπάρχει πόλη, χωριό, νησί, ακρωτήρι, λόφος, που να μην έχει στενά συνδεθεί με τη λατρεία και το θρύλο της Παναγίας. Γι' αυτό καθένας από νωρίς προγραμματίζει τις διακοπές του έτσι ώστε να βρεθεί τη μέρα αυτή, το Δεκαπενταύγουστο, στο χωριό του, όπου θα ανταμώσει με συγγενείς και φίλους για τη γιορτή της Μεγαλόχαρης.

Ιδιαίτερα για μας τους Έλληνες η Παναγία είναι η Υπέρμαχος Στρατηγός, η οποία παντοιοτρόπως βοήθησε και βοηθάει το έθνος μας στις κρίσιμες στιγμές.

“Χαίρε δι' ης εγείρονται τρόπαια χαίρε δι' ης οι εχθροί καταπίπτουσι”, ψάλλει ο μελωδός του Ακαθίστου ύμνου, ακριβώς για να τονίσει αυτή την παρουσία και τη συμπαράσταση της υπεραγίας Θεοτόκου.

Αλλά και για τον καθένα μας χωριστά η Παναγία είναι η ελπίδα των απογοητευμένων και απελπισμένων, χαρά των πικραμένων, το ασφαλές λιμάνι των θαλασσοδαρμένων, η φιλόστοργη μητέρα των ορφανών.

Η φράση “Αχ Παναγία μου” φέρεται συχνά πυκνά στα χείλη των ανθρώπων, που σ' Αυτήν καταφεύγουν για να ζητή-

σουν δύναμη, θάρρος, παρηγοριά, σωτηρία.

Γι' αυτό και ο λαός της απέδωσε πάμπολλα επίθετα.

Την είπε Γοργοεπήκοο, Γρηγορούσα, Ελεούσα, Παρηγορήτισσα, Γλυκοφιλούσα, κ.λ. και η εκκλησιαστική φιλολογία την αποκάλεσε Κεχαριτωμένη, Παντάνασσα, Υπεραγία, Νύμφη Ανύμφευτη, Χρυσοπλοκάτατο Πύργο, Δωδεκάτειχο Πόλη κλ.

Και τώρα, έχοντας υπόψη την παρακάτω φράση από σχετικό κοντάκιο: “Πολλά γαρ ισχύει δέησις μηρός προς ευμένειαν Δεσπότη”, παρακαλούμε και ικετεύομε, Παναγία Παρθένε, από το “δυσανάβατο ύψος” του Επουρανίου Θρόνου Σου, πρόσβευε και μεσίτευε υπέρ ημών, οι οποίοι “μετά θεόν εις Σε καταφεύγομεν, ως άρρηκτον τείχος και προστασίαν”.

Σκόρπισε αφειδώς στο χειμαζόμενο κόσμο το γέλιο, την ελπίδα, την ειρήνη, τη χαρά, εσύ η πηγή της χαράς και της ευφροσύνης.

“Χαίρε δι' ης η χαρά εκλάμπει· χαίρε δι' ης η αρά εκλείπει”. Γένοιτο.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ στην Κόνιτσα (δίπλα από το Ασπ. Τμήμα διώροφο - λιθόχτιστο σπίτι με οικόπεδο.

Πληροφορίες:

Τηλ. 0651-21002

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 5.138 τ.μ. στην Κόνιτσα 70 μ. από το πρατ. βεντζίνης ΑΦΩ Λώλου. Πληροφορίες: τηλ. (0655) 22277 & (0651) 77376.

JOSEF SCHAHNER Ο Βετεράνος του Καγιάκ

Σωτ. Τουφίδη

Τέλη Μαΐου επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο φίλος, βετεράνος του καγιάκ και λάτρης του Αώου και Βοϊδομάτη, Γιόζεφ Σέχνερ.

Ο J.S είναι παλιός φίλος της Κόνιτσας. Πρωτοήρθε το 1976 και μαζί με δυο συντρόφους του διέπλευσε τον Αώο που κατά τη γνώμη του είναι ένα από τα πέντε καλύτερα ποτάμια της Ευρώπης.

Το 1982 πρόβαλε στον κινηματογράφο "ΟΛΥΜΠΙΑ" στην Κόνιτσα ντοκιμαντέρ από την κατάβαση Βοβούσα-Κόνιτσα με καγιάκ δείχνοντας μας τις ομορφιές των φαραγγιών του Αώου με μας που αν και τόσο κοντά, δεν τις γνωρίζαμε σε όλο το μεγαλείο τους.

Με τις τολμηρές εξορμήσεις του στα φαράγγια, κέντρισε την περιέργεια και ενθουσίασε τους Κονιτσιώτες, αλλά και με την ταινία που γύρισε στα ποτάμια με τον Κολόζη έκανε γνωστά σε όλη την Ελλάδα τα ποτάμια μας και πολλοί νέοι άρχισαν από τότε να σχολούνται μ' αυτό το τολμηρό και συναρπαστικό άθλημα.

Ερχόμενος σε επαφή με την τότε ομάδα Αρχή και την Ορειβατική ομάδα Κόνιτσας δώρισε δυο καγιάκ για να δημιουργηθεί όμιλος που να ασχολείται μ' αυτό το τολμηρό και συναρπαστικό άθλημα.

Το Μάη του 1982 έστειλε την παρακάτω επιστολή στο Δήμο και στους φορείς της πόλης: "Κύριοι, Επιτρέψτε μου να σας συστηθώ με λίγα λόγια. Είμαι 56 ετών, παντρεμένος, επάγγελμα

Τορναδόρος. Κάνω Καγιάκ από το 1946 σε όλη την Ευρώπη. Έχω έξι φορές στην Ελλάδα, τέσσερις εβδομάδες κάθε φορά, για να κάνω Καγιάκ και γνωρίζω όλα, σχεδόν τα ποτάμια από τις πηγές ως τις εκβολές τους.

Γνωρίσαμε τον Όλυμπο, την Αθήνα και άλλες ιστορικές πόλεις της Ελλάδας και με τις ταινίες μας, τα σλάϊτς ενθουσίασα πολλούς καγιακίστες Γερμανούς.

Στην Ευρώπη γνωρίζω τριακόσια ποτάμια και ένα από τα πέντε ωραιότερα είναι ο Αώος.

Το 1976 με δυο φίλους μου καταβήκαμε με καγιάκ από τη Βοβούσα στην Κόνιτσα θαυμάζοντας τις χαράδρες

και τα βάραθρα με τα δάση και τα άνθη, εκπληκτικής ομορφιάς σε όλη την Ευρώπη.

Τα ορμητικά νερά του Αώου, οι πολλές πηγές και τα ποταμάκια κάνουν τον Αώο να είναι μοναδικός.

Στο φαράγγι του ποταμού υπάρχουν ακόμα αρκούδες που δεν είναι εύκολο να βρει κανείς αλλού στην Ευρώπη.

Γνωρίζοντας την Ελλάδα και τον Αώο, θα ήθελα να κάνω τις παρακάτω συγκρίσεις:

Τι θα ήταν η Ευρώπη χωρίς την Ελλάδα; Τι θα ήταν η Ελλάδα χωρίς την Ακρόπολη, τους Δελφούς, τις Μυκήνες, την Ολυμπία κ.λ.π.

Ο Αώος, ο Άραχθος και ο Βοϊδομάτης είναι σπουδαία ποτάμια και πρέπει να ανακηρυχθούν διατηρητέα. Η φύση πρέπει να διαφυλαχθεί από κάθε παρέμβαση, ακόμα και από φράγματα για την παραγωγή ρεύματος. Οι κοιλάδες και τα βουνά του Σμόλικα και της Τύμφης με τα χωριά, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό τους έχουν μεγάλο τουριστικό ενδιαφέρον. Το φαράγγι του Άραχθου, ο Αώος από τη Βοβούσα ως την Κόνιτσα πρέπει να μείνουν απείραχτα. Το ίδιο πρέπει να γίνει και με το Βοϊδομάτη και το Φαράγγι του.

Τα νερά του Βοϊδομάτη είναι μοναδικά στην Ευρώπη για την καθαρότητα τους. Κόνιτσα 22-5-1982”.

Φέτος ο J.S. ήρθε να διαπλεύσει τον Αώο για άλλη μια (τελευταία) φορά, γιατί όπως μας είπε κατά τη συνάντησή μας, έκλεισε τα εβδομήντα του χρόνια και θα παραδώσει τη σκυτάλη στους νεώτερους.

Επιθυμία του είναι να συμβάλει στη συνεργασία μεταξύ του Δήμου Κό-

νιτσας και του ομίλου Καγιάκ της πόλης που ζει, για την παραπέρα ανάπτυξη αυτού του σπορ στην Κόνιτσα.

Αποχαιρετιστήκαμε συγκινημένοι με το φίλο Γιόζεφ και την εκλεκτή του συντροφισσα και τον ευχαριστήσαμε για την προβολή των ποταμιών μας ώστε να γίνουν γνωστά σε πολυάριθμους φυσιολάτρες μέσα και έξω από τη χώρα μας.

Παίρνει μαζί του τις ευχάριστες αναμνήσεις από την επαφή του με το φιλόξενο περιβάλλον των βουνών και των ποταμιών μας καθώς και τις γνωριμίες με τόσους και τόσους ανθρώπους. Οι αναμνήσεις αυτές θα τον συντροφεύουν, όταν θα φυλλομετράει τα άλμπουμ με τις φωτογραφίες και θα προβάλλει τα ντοκυμαντέρ από τις θρυλικές εξορμήσεις στα ορμητικά ποτάμια των πανέμορφων δρυμών της πατρίδας μας.

Για άλλη μια φορά ευχαριστούμε τον καλό μας φίλο και διαφημιστή του τόπου μας.

Του ευχόμαστε να έχει υγεία και να ξαναεπισκεφτεί τη φιλόξενη πόλη μας.

Σημείωση: Δυστυχώς από κακό χειρισμό στις διαδικασίες του Τελωνείου δεν μπορέσαμε να κρατήσουμε τα Καγιάκ και γύρισε από τα ελληνογιουγκοσλαβικά σύνορα ο Σέχνερ να τα πάρει για τη Γερμανία.

Ήταν μια άσχημη στιγμή για το φίλο της Κόνιτσας Σέχνερ και ατυχία για την Κόνιτσα, γιατί θα είχε πάρει μεγάλη ανάπτυξη το σπορ του Καγιάκ από τότε στην περιοχή μας.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΒΑΝΟΙ - ΣΚΙΠΕΤΑΡ

Μαρία Μιχαήλ - Δέδε

Η αθρόα και άτακτη προσέλευση των Αλβανών Σκιπετάρ, στον ελεύθερο Ελληνικό χώρο έχει προκαλέσει αμφίβολα πάρα πολλά προβλήματα.

Ένα από αυτά, είναι η σύγχυση που έχει πικρατήσει και που όσο περνά ο καιρός τόσο και μεγαλύτερη προσπάθεια γίνεται από την πλευρά τους, τόσο την επίσημη κρατική όσο κι από τους ίδιους αυτούς τους απρόκλητους επισκέπτες, σε προσωπικό επίπεδο, γύρω από την ταύτιση Ελλήνων Αρβανιτών με αυτούς.

Η σύγχυση είναι παλαιό φαινόμενο κι έχει τροκληθεί βασικά από την τάση εξελληνισμού του Αρβανίτη σε Αλβανός, λάθος που συχνά δεν το απέφυγαν ούτε έγκυροι ιστορικοί.

Η πραγματικότητα είναι όμως τελείως διαφορετική και τα ίδια τα πράγματα, όχι μόνον η θεωρία και η επιστήμη, αναγκάζουν σε διαχωρισμό των Αλβανών-Σκιπετάρ, γνωστών και σαν Τουρκαλβανών από τους Έλληνες Αρβανίτες. Δεν πρόκειται να ασχοληθούμε με την εθνότητα των Σκιπετάρ, την φυλετική τους προέλευση και την παρουσία τους στον χώρο πέρα του Γεννούσου ποταμού αλλά και στην ελληνικότητα, ονομαζομένη Βόρειο Ήπειρο, και τούτο για δύο βασικούς λόγους. Για μεν την πρώτη περίπτωση, η επιστήμη ελάχιστα γνωρίζει. Για την Βόρειο Ήπειρο, γνωρίζουν όλοι, πως είναι μέρος, τμήμα της μιας και αδιαίρετου Ηπείρου με την πανάρχαια ελληνικότητά της, την ταυτότητά της την φυλετική και την εθνική, που την διατηρεί μέσα στους αιώνες παρά τις βάρβαρες προσπάθειες που γίνονται συνεχώς και τις τραγικές της περιπέτειες, που διαρκούν μέχρι και σήμερα.

Θα ασχοληθούμε με συντομία αλλά και καθαρότητα με τους Έλληνες Αρβανίτες, εκείνους που ζουν εξακόσια χρόνια τώρα και

ακόμη περισσότερα, στην ελεύθερη Ελλάδα.

Οι Έλληνες Αρβανίτες, έχουν το όνομα τους από την φυλετική τους προέλευση, την Ηπειρωτική, και την εθνική τους συνείδηση, την Ελληνική.

Κατέβηκαν στον σημερινό τους χώρο, ακόμη και προ του 1334-5, που γίνεται η μεγάλη κάθοδος από δώδεκα χιλιάδες άτομα, πριν και από τους αναφερομένους από την Άννα την Κομνηνή.

Οι μεγάλοι αριθμοί, κατέβηκαν κυρίως σαν άνθρωποι που κλήθηκαν να προστατεύσουν τον ελληνικό χώρο από τις εισβολές των βαρβάρων, να πυκνώσουν τον αραιωμένο πληθυσμό. Ενεπλάκησαν στις διαμάχες των διαφόρων Ευρωπαίων, Φράγκων, Βενετών, Νορμάνων, Καταλανών κ.λ. που λυμαίνονταν τον χώρο μας, αλλά χαρακτηριστικότατο είναι πως βοηθούσαν πάντοτε Χριστιανούς σαν μισθοφόροι των πιο επάνω και οι αρχηγοί τους ήσαν πάντοτε Έλληνες Ηπειρώτες και Βυζαντινοί άρχοντες.

Την ελληνικότητα της εθνικής τους συνειδήσεως και την διαφορά τους από τους Τουρκαλβανούς, την έδειξαν ταχύτατα. Λίγες μόνον δεκαετίες μετά την κάθοδό τους, κατέκτησαν τον χώρο οι Τούρκοι. Αν και αναζητητές καλύτερας τύχης με την κάθοδό τους εδώ από έναν χώρο που κυριαρχούσαν ήδη οι Τουρκαλβανοί, αν και Τουρκαλβανοί πάλι κατέκτησαν ουσιαστικά την Ελλάδα, όχι μόνον δεν βοήθησαν τους κατακτητές αλλά και στάθηκαν από την αρχή οι ανυπότακτοι, οι ελεύθεροι Έλληνες και όταν ήρθε η ώρα του ξεσηκωμού, τροφοδότησαν τον Αγώνα του 21, με μεγάλους καπεταναίους και υπέροχους μαχητές. Ανδρουτσαίοι, Πλαπουταίοι, Πετιμεζάδες. Αττικοί, Ηπειρώτες με επικεφαλής τους Σουλιώτες, κυριολεκτικά μεγαλούργησαν στη στεριά ενώ οι Υδραιοσπεισιώτες και οι Ψαριανοί, με τους Μιαούλη-

δες, Σαχτούρηδες, Τομπάζηδες κ.λ. ρήμαξαν τον τουρκικό στόλο. Μα και οι γυναίκες άφθονες κι όχι μόνον οι Τζαβέλαινες και η Μπουμπουλίνα.

Δυστυχώς, η ομωνυμία, το "Αρβανίτες" της εποχής εκείνης έφερε την σύγχυση και δίνει ακόμη τορφή στις σωβινιστικές ορέξεις και στα ξένα συμφέροντα ώστε παρά τις διακηρύξεις διαθέσεων για καλή γειτονία, να ακούγονται από επίσημα χείλη πως θα στηθεί αλβανική σημαία στη Θήβα ή τις Σπέτσες ή πως Μεσογείτες της Απτικής και Υδραίοι, είναι ταυτόσημοι με τους Σκιπετάρ.

Αναιδώς και εντελώς ανιστόρητα, Αλβανοί, επικαλούνται το όνομα Αρβανίτες για να παρουσιάσουν ομόφυλοί μας και να αποσπούν οφέλη.

Όμως, το όνομα Αρβανίτης οφείλεται στο γεγονός πως οι πρώτοι επήλυδες προέρχονταν από την περιοχή, την μέχρι τον Γεννούσο ποταμό, που ονομαζόταν Άρβανον, και το νόημα είναι καθαρά τοπωνυμικό και όχι εθνικό.

Κανένας καλόπιστος ιστορικός ή περιηγητής, δεν βρήκε διαφορά σε ήθη, έθιμα, συνήθειες και εθνική συνείδηση των Αρβανιτών αυτών από τους άλλους Έλληνες που ονομάζονται Θεσσαλοί, Απτικοί, Μεκεδόνες κ.λ. με ισχύουσα πάντα βέβαια την διαφορά του τόπου, του "κάθε τόπος και το δικό του", πάντα όμως στο βασικό ελληνορθόδοξο πλαίσιο και βάθρο.

Αγκάθι πραγματικό στάθηκε η γλώσσα, αφού οι Έλληνες Αρβανίτες, υπήρξαν στο παρελθόν δίγλωσσοι. Σήμερα βέβαια δεν μπορούν να συνεννοηθούν με τους Αλβανούς, όσοι γνωρίζουν ακόμη αρβανίτικα. Δικαιώνονται εκείνοι που λένε πως οι Αρβανίτες μας μιλούν Αρβανίτικα και οι Αλβανοί Σκιπέ.

Η διαφορά αυτή δεν είναι προϊόν προσθήκης ελληνικών λέξεων στα αρχικά αρβανίτικα. Ακριβώς το αντίθετο. Οι Σκιπετάρ λυσσώδως προσπάθησαν να "ξεκαθαρίσουν την γλώσσα τους από τους βαρβαρισμούς" τα ελληνικά δηλαδή. Πόσο διαφορετικά είναι τα αρβανίτικα από τα σκιπετάρικα, και πως τα τελευταία διαμορφώθηκαν από τα πρώτα το δείχνουν αψευδέστατα τα περάσματα των

δήθεν εθνικών τους τραγουδιών του κύκλου του Σκεντέρμπεη (διάβαζε Καστριώτη) και λέω δήθεν γιατί πρόκειται για κατασκευάσματα παρωδίας, των Ελληνικών Ακριτικών Τραγουδιών μας. Μαρτυρία και η ομολογία μορφωμένων Αλβανών και Βορειοηπειρωτών πως τα αρβανίτικα είναι τα αρχαία αλβανικά.

Αν συμβαίνει να μιλούσαν αρβανίτικα εκείνοι που ήρθαν πριν εξακόσια χρόνια εδώ, νοτιώτερά τους, είναι διότι εκεί υπήρχαν τα στρατιωτικά θέματα των Ρωμαίων και Βυζαντινών, μισθοφόρων, διαφόρων εθνοτήτων. Η γλώσσα αυτή, που προσπαθούν με τόσο πείσμα και τόση έλλειψη επιστημονικότητας, να την παρουσιάσουν εθνική των Αλβανών, που δεν ξέρουν ούτε οι ίδιοι ποιοί είναι από πού ήρθαν και βρέθηκαν στην ελληνικοτάτη μας Ήπειρο, είναι ένα μείγμα ελληνικής, τουρκικής, ρωμαϊκής, σλαυϊκής και μόνον λίγες εκατοντάδες μιας άγνωστης αλλά με ρίζες γνωστές στον Βαλκανικό χώρο ολόκληρο (Σήμερα λένε οι γλωσσολόγοι πως πρόκειται για την αρχαία Θρακική). Αλλά για να συντομεύουμε. Πότε, και πού, η γλώσσα αποτέλεσε μοναδικό κριτήριο εθνότητας, για να την επικαλούνται σαν τέτοιο σήμερα.

Ή μήπως δεν είναι ούτε οι Βλάχοι Έλληνες, επειδή μιλούν τα ρωμούνικα ή οι Μικρασιάτες, οι πανάρχαιοι Ίωνες που μιλούσαν τουρκικά.

Αν θέλουν να μάθουν ποιοί είναι οι Έλληνες Αρβανίτες, πόσο Έλληνες είναι, ας διαβάσουν τα Δημοτικά μας τραγούδια του 21 αλλά και των άλλων πολέμων, όπου συγκρουστήκαμε αθέλητά μας με τους Τουρκαλβανούς. Ας διαβάσουν ακόμη καλύτερα, τραγούδια που είπαν στα αρβανίτικα οι Έλληνες Αρβανίτες. Τους θρήνους της Κορώνης όταν έφευγαν οι Αρβανίτες με τους Βενετούς ύστερα από τον Τουρκοβενετικό πόλεμο. Ας διαβάσουν το σημερινό της Παραμυθιάς του Ζέρβα και του φονιά Ντίνο Μαζάρκι ακόμα το τραγούδι του σφαγιασμού του Παπαντριά, και τότε θα καταλάβουν όλοι ποιοί είναι οι Έλληνες Αρβανίτες και ποιοί οι Τουρκαλβανοί ή αλλιώς Αλβανοί-Σκιπετέρ.

Μποτσαραίοι και Αρβανίτες

Ελ. Πάκου

1. Κατά την πολιορκία του Μεσολογγίου του 1822 από τους τουρκοαλβανούς με τον Ομέρ Βρυώνη καλούν οι: Αλεξ. Μαυροκορδάτος και Μ. Μπότσαρης τους υπόλοιπους οπλαρχηγούς της Δ. Ελλάδας και ιδιαίτερα τον Γ. Καραϊσκάκη, εξορκίζοντάς τον όπως συμβάλει στην ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ των οπλαρχηγών για την σωτηρία του Μεσολογγίου. (ΟΙ ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ, Β. ΚΡΑΨΙΤΗ).

2. 19.8.1823. Ο Πειτρόμπεης Μαυρομιχάλης ετόνισε για το θάνατο του Μ. Μπότσαρη. "Ευδαίμων και τρισολβία του αθανάτου στρατάρχου Μ. Μπότσαρη Έλληνες ιδού φίλτατοι Έλληνες, ιδού και άλλος ΛΕΩΝΙΔΑΣ εις τον αιώνα μας".

3. Ο Πουκεβίλ παρουσιάζει το Μάρκο Μπότσαρη στην ιστορία της Ελλην. Επανάστασης (μεταφρ. Ξενοφ. Ζυγούρα Αθ. 1890 Τομ. β. σελ. 51).

Όταν δ' οι κυανοί αυτού οφθαλμοί ενεψυχούντο, εκυμάτιζε δε η μακριά κόμη υπό του ανέμου κινουμένη και το εξυρισμένον μέτωπον κατ' ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΘΙΜΟΝ, αντανάκλά τας ακτίνας του ηλίου, τοσούτω έκτακτον παρουσίαζε μορφήν, ώστε ηδύνατο να εκληφθεί ως **απόγονος των ΠΕΛΑΣΓΩΝ** εκείνων των τέκνων του Φαέθοντος άτινα διέσπειραν εν Ηπειρώ τας τέχνας του πολιτισμού.

Για το δίγλωσσοι.

Στη μάχη της Λευκάδας 1807 βρέθηκαν αντιμέτωποι ο Κολοκοτρώνης με τους Άγγλους και οι Σουλιώτες Μποτσαραίοι (Κίτσος, Νότης, Μάρκος) με τους Γάλλους (ιδιαίτερη βαρύτητα του γεγονότος διότι ο Θ. Κολοκοτρώνης και ο Μ. Μπότσαρης ήταν αδελφοποιητοί). Την αδελφοσφαγή προσπάθησε να αποφύγει ο Θ. Κολοκοτρώνης όπως έγραψε. "**Αντάμωσα** εις ένα μέρος τους **ΕΛΛΗΝΑΣ** εις την Γαλλικήν δούλεψη και τους είπα... (Γ. Τερτσέτη "Κολοκ. απομνημονεύματα Τομ. 9 σελ. 94-95).

Το 1809 έγραψε ένα μικρό λεξικό "της Ρωμαϊκής και Αρβανίτικης, απλής ο Μ. Μπότσαρης. Υποστηρίχτηκε ότι το έγραψε για χάρη του Πουκεβίλ. Αβάσιμη άποψη γιατί ο Πουκεβίλ δεν είχε επαρκείς γνώσεις των δύο αυτών γλωσσών. Στην υπηρεσία του χρησιμοποιούσε διερμηνείς.

Το πιο πιθανό είναι να έγραψε το λεξικό όχι για τους Έλληνες με ελληνική εθνική ιδέα και παιδεψη που ήταν δίγλωσσο και δεν είχαν ανάγκη λεξικού αλλά στην μάθηση της αρβανίτικης γλώσσας από τους Έλληνες καπετάνιους που είχαν κατακλύσει την Κέρκυρα όπου μεταξύ Ελλήνων και Αλβανών καλλιεργούνταν η εναντίον των Τούρκων συμμαχία τους.

Έτσι θα βοηθούσε στην διαλεκτική εξομάλυνση των Ελλήνων και Αλβανών οι οποίοι από κοινού ετοιμάζονταν να μετάσχουν στον Εθνικό των ελλήνων αγώνα.

Στην επανάσταση του 1854 για την απελευθέρωση της Ηπείρου, με τους Σπύρο Γ. Καραϊσκάκη (γιός του ήρωα) και το Θ. Γρίβα, θα επαναστατήσουν όλα τα χωριά του Φαναρίου Παραμυθιάς (δίγλωσσο πολλά). Με αποτέλεσμα μετά τον άτυχο πόλεμο (ανάμειξη των αγγλογάλλων). ο Δερβέναγας αλβανός Σουλεϊμάν Φράσαρης θα διατάξει γενική καταστροφή σε 36 χωριά, μεταξύ αυτών και της Παραμυθιάς, οι κάτοικοι της οποίας βασανίστηκαν και σφάχτηκαν από τους Τουρκαλβανούς Τσάμηδες. (G.D. Benesford. Γενάδειος βιβλιοθήκη).

Το ίδιο θα συμβεί το 1912-13: θα ξεσηκωθούν εναντίον των αλβανών Τσάμηδων και Τουρκοτσάμηδων.

Το 1940-44 νέες αιματοχυσίες. Ιδρύεται κυβέρνηση Θεσπρωτίας με τίτλο ΚΕΙΛΙ ΝΑΣΙΟΝΑΛ ΣΚΙΠΕΤΑΡ (Εθνική Αλβανική Επιτροπή η γνωστή Ξ/ΛΙΑ) Πρόεδρος ο Παζάρ Ντίνοσ.

(Όλα δείχνουν την Ελληνική καταγωγή των ανθρώπων αυτών που μιλούσαν ή μιλούν ακόμη την αρβανίτικη γλώσσα ή ότι απέκτησαν πριν από 600 και πλέον χρόνια Ελληνική συνείδη).

Αναστασίου Ευθυμίου

Οι Τοπωνυμίες της κωμόπολης Κόνιτσας

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Καρμπούνη ή Καρμπούνι. Τοποθεσία στα σύνορα στο Βρυσχωρίτικο απάνω από του Ζενή το μνήμα.

Καρουτιά (η). Μεγάλη δασική έκταση και βρύση στο βουνό ανατολικά της Κόνιτσας. Υπάρχουν εκεί ξύλινες καρούτες που ποτίζουν τα πρόβατα.

Καρούτια (στα) Τοποθεσία κάτω από το Ασπρονέρι όπου υπήρχαν ξύλινες ποτίστρες.

Καρούτες. Τοποθεσία στον κάμπο όπου υπήρχαν ποτίστρες των ζώων.

Καστανιά. Δασική τοποθεσία πέρα από τον Αώο κάτω από τη Νταβάλιστα όπου υπάρχουν αγριοκαστανιές.

Καστανιές. Τοποθεσία στο ύψωμα Λιατοβούνι.

Καστράκι. Τοποθεσία στο βουνό Λάζαρος κοντά στην Κλεφτόβρυση.

Κάστρο. Το γνωστό ύψωμα που είναι στη δεξιά όχθη του Αώου πέρα από την Αγία Βαρβάρα, όπου υπάρχουν τα ερείπια μεσαιωνικού κάστρου.

Καταφίλια (τα). Βραχώδης και σχεδόν απάτητη χαράδρα στα στενά του Αώου, κάτω από το Μοναστήρι του Στομίου.

Κατσιχέρη (στου). Τοποθεσία και λάκκος δώθε από το ποτάμι προς το Παλαιομονάστηρο.

Καψάλα. Τοποθεσία στο βουνό όπου το δάσος είχε καταστραφεί επί κατοχής από πυρκαϊά. Και άλλη στο βουνό Λάζαρος κάτω από τη Σκάλα του Φαρμάκη.

Καυκί (το) Ύψωμα απάνω από το Ασπρονέρι.

Κέδρος. Βραχώδης τοποθεσία, δεξιά και χαμηλότερα από την κορυφή του βου-

νού Ροϊδοβούνι. Και άλλη απέναντι στο βουνό Λάζαρος, μεταξύ Καρατζήμου και Κερασιάς.

Κελεπούρη (στου). Δάσος στα σύνορα της Πηγής (Πεκλάρι) όπου λημέριαζε ο λήσταρχος Κελεπούρης.

Κελιά (στα). Δάσος νοτιοδυτικά της Σουρουβιάς - Παλαιομονάστηρου όπου άλλοτε βρισκόταν τα κελιά των Ερημιτών καλογήρων.

Κολοκυθιά. Η προς ανατολή χαμηλότερη από την Τραπεζίτσα κορυφή του βουνού της Κόνιτσας.

Κοπάνες. Τοποθεσία στο βουνό Λάζαρος στη Ζβίστη και άλλη στην Κλεφτόβρυση, όπου υπάρχουν ποτίστρες για τα ζώα.

Κοτρώνια (στα). Βραχώδες ύψωμα στο βουνό της Κόνιτσας.

Κουτσουπιά. Τοποθεσία όπου υπάρχουν κουτσουπιές δεξιά του Αώου στις εκβολές του λάκκου της Γραβιάς στο Μοναστήρι.

Κρεβάτια (στα) Βραχώδης τοποθεσία όπου υπάρχουν και σπηλιές στις οποίες καταφεύγουν κοπάδια και τσοπάνηδες. Ευρίσκεται δώθε από τον Αώο, απέναντι από τη Μεγάλη Σκάλα, δίπλα από το λάκκο του Κατσιχέρη.

Κυραμαριώ ή Κεραμαριό. Τοποθεσία στον κάμπο κοντά στη Λεύκα υπάρχουν χωράφια κάποιας Κυρά-Μαργιώς ή κεραμοποιόιο.

Λαγούμια. Τοποθεσία κάτω από το Κάστρο όπου υπάρχει ανεξερεύνητο σπήλαιο. Η παράδοση λέει ότι υπήρχε υπόγειος διάδρομος που οδηγούσε από το Κάστρο στον Αώο, απ' όπου οι πολιορκούμενοι προμη-

θεύονταν νερό.

Λαιμός του Νταβέλη. Δίοδος από την Καρουτιά προς το Ροϊδοβούνι και διασταυρώνεται με το δρόμο που έρχεται από το Παληομονάστηρο και Παπά και καταλήγει στο χωριό Ελεύθερο. Εκεί λημέριαζε ο λήσταρχος Γεώργ. Νταβέλης.

Λαιμός του Ρόμπολου. Αυχέννας κάτω από το Ροϊδοβούνι δεξιά.

Λάκκος της συκιάς. Μικρό ρεύμα στο Ασπρονέρι. Στην περιοχή υπάρχουν άγριες συκιές.

Λάκκος της Καργιάς. Απέναντι από τον Αώο μετά τη Μεγάλη Σκάλα και τρίτος

Λάκκος του Καμάνα, ο μικρός λάκκος απάνω από το σπίτι του Καμάνα και προ της Αγίας Βαρβάρας.

Λάπατα (στα). Δυο τοποθεσίες στο βουνό Λάζαρος, η μία πίσω από τη Σκάλα του Ντερβίση και η άλλη πίσω από τη Σβίστη. Και στις δυο υπάρχουν αυτοφυή άγρια λάπατα.

Λεύκα (στη). Μεγάλη γεωργική έκταση στον κάμπο κοντά στο Λιατοβούνι.

Λιάμπη (στου) τοποθεσία στον κάμπο κοντά στην Αγία Παρασκευή, θα ανήκε φαίνεται στην παλαιά Κονιτσιώτικη οικογένεια Λιάμπη.

Λιανοδαδιά (στη). Δασική περιοχή στο βουνό μεταξύ Παπά και Ρόμπολου.

Λιατοβούνι. Το βουναλάκι που βρίσκεται στο τέρμα του κάμπου στη συμβολή Αώου και Βοϊδοματιού. Υπάρχουν χωράφια, δάσος και τα ερείπια μικρού συνοικισμού και δύο εκκλησιών, του Αγίου Αθανασίου και του Προφήτου Ηλία. Τελευταία ανευρέθηκαν και αρχαίοι τάφοι με κτερίσματα σ' αυτήν την περιοχή.

Λίπα (στη). Τοποθεσία λίγο πιο πέρα από την Αγορά όπου μεγάλο ομώνυμο δέντρο (φλαμουριά, τίλιο).

Λάκκοι της Καστανιάς. Λακκάκι στο

Λιατοβούνι κοντά στον Αώο.

Λεφτοκαριά. Βρύση λίγο πιο πέρα από το Μοναστήρι του Στομίου όπου υπάρχουν λεπτοκαρυές (φουντουκιές).

Λυκοζούναρα (στα). Βραχώδης απόκρημνη τοποθεσία με δύσβατα μονοπάτια (ζωνάρια) όπου συχνάζουν οι λύκοι. Ευρίσκεται πέρα από τον Αώο, κάτω από το Αγκάθι και Κλεφτόβρυση στα σύνορα Καλλιθέας (Γορίτσας).

Μακρόρραχη. Η ράχη που ξεκινάει από τον Προφήτη Ηλία και καταλήγει στο γεφύρι της Τοπόλιτσας.

Μάντρα. Δασική τοποθεσία πέρα από το Μεγαχώραφο προς το Πεκλαρίτικο.

Μεγαχώραφο. Δασική έκταση και βοσκοτόπος επάνω από τον Αηθανάση προς το βουνό. Υπήρχαν άλλοτε μεγάλα καλλιεργημένα χωράφια.

Μεϊντάνια. Χωράφια στην αρχή του κάμπου. (Τουρκικά μεϊντάν = πεδιάδα).

Μελίσσι (στο). Τοποθεσία απάνω από το Αμάρι. Ίσως κάποτε να βρέθηκαν εκεί άγριες μέλισσες.

Μετόχι. Τοποθεσία στο Λιατοβούνι κοντά στον Αώο.

Μεσάμπελα. Τοποθεσία με χωράφια στον κάμπο, όπου άλλοτε υπήρχαν αμπέλια.

Μηλιές. Τοποθεσία στο Λιατοβούνι.

Μιναρές. Πανήψηλος βράχος που μοιάζει με μιναρέ, βρίσκεται πίσω από τα Αημηνάδια.

Μπαμπλιακας. Μικρό σκεπασμένο ρεύμα που κατεβαίνει από του Ρούβαλη και περνάει καταμεσίς στην Αγορά.

Μπάμπω. Τοποθεσία πέρα από τον Αώο.

Μπανούλια (στα). Χωράφια κοντά στο Λιατοβούνι.

Μπαρκάτικα (στα). Χωράφια κοντά στα σύνορα της Ηλιόρραχης.

Μπατζέλα (η). Τοποθεσία πάνω από το δρόμο προς την Πηγή ή Πεκλάρι. Ίσως εκεί να ήταν μπατζαριό.

Μπαχτζέδες. Άλλοτε κήποι στην αρχή του κάμπου (Τουρκ.).

Μπαγαμιές, αμυγδαλιές. Τοποθεσία στο Λιατοβούνι. <Μπαγαμιές>.

Μπέρκος. Μικρή συνοικία πέρα από το λάκκο κοντά στη στρατώννα. Ανήκε άλλοτε στη μεγάλη αρχοντική οικογένεια Βέργου ή Μπέρκου της Κόνιτσας.

Μπιλτσαϊρι. Χωράφια και λειβάδια κοντά στο Λιατοβούνι. (τουρκ.).

Μπιστριά του Ρεντζούλη. Σπηλιά απάνω από το Κάστρο και Τσέρι. Υπάρχουν κι άλλες στη Γκούβα, Μεγάλη Σκάλα, στη Νταβάλιστα στο Ντιχαλό, στου Παπά κ.λ.

Μπριτσαύλακα (τα). Χωράφια στον κάμπο. Η λέξη σύνθετη σλαυοελληνική.

Νταβάλιστα. Δάσος και βοσκότοπος κάτω από το βουνό Πλόσκος και Αμάραντος. Ανήκε στην οικογένεια Σιαήμβη από την Κόνιτσα. Η ονομασία μάλλον σλαβικής προελεύσεως.

Νταβαλιστοπούλα και Κλούτσος. Μικρό ύψωμα και επικίνδυνο μονοπάτι κάτω από τη Νταβάλιστα όπου και κάθοδος προς το Μοναστήρι Στομίου.

Νταβέλη (στου). Βλέπε Λαιμός του Νταβέλη.

Ντάμπια (η). Βραχώδες ύψωμα δεξιά από τη Γκαμήλα, κάτω από τον Πλόσκο. Εκεί έστηναν καρτέρι οι κυνηγοί των α-

γριόγιδων.

Ντερβίση (στου). Και Σκάλα του Ντερβίση· Βοσκότοπος, δάσος και απότομο ανηφορικό μονοπάτι στο βουνό Λάζαρος απάνω από την Κερασιά προς τα Λάπατα-Τέντες. Πιθανό σκοτώθηκε εκεί κάποιος ντερβίσης.

Ντιχαλό (στο). Τοποθεσία όπου υπάρχει σπηλιά και πηγή αριστερά από τον Αμάραντο δίπλα από το ρέμα που κατεβαίνει από τη Δρακόλιμνη και Απάνω Πλάτωνα.

Νύφη και Τύμφη. Το βουνό της Κόνιτσας.

Ξεκόμματα (τα) και Ξεκόμματα του Ζντράβου. Τοποθεσία στο δάσος πίσω από τη Γόνη όπου το έδαφος έχει υποστή καθύψιση. Και άλλη στο Μεγαχώραφο και στου Καμάννα.

Ξέρακας. Τοποθεσία πέρα από το ποτάμι και το Καλογερικό, κάτω από του Ζενή το μνήμα, δώθε από τη Μύγα. Υπάρχουν ξερά πεύκα.

Ξερ'κά. Χωράφια στον κάμπο στο δρόμο Κόνιτσας-Μπουραζανίου που δεν ποτιζόταν.

Ξεροπλατώνια. Τοποθεσία πέρα από τον Αώο, κοντά στο ανήλιο της Βατσουνιάς όπου υπάρχουν πολλά ξεροπλατάνια.

Οξυά (στην). Τοποθεσία στο βουνό, στα σύνορα του χωριού Πηγή, όπου υπήρχαν άλλοτε οξυές.

Συνεχίζεται

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ - ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
* THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN *
BIRMINGHAM ΑΓΓ.ΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ 'ΛΗΤΩ'

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ

Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 92557
οικία: 97165

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ 6 - 8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΑΤΡΕΙΟ
ΤΣΙΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8031 52

Τοπωνυμίες του Παλαιοσελλίου

80

(συνέχεια προηγούμενων)

του Ηλία Ε. Παπαζήση

Μά πούνχια ή Πούντια άλ Χασάν. Εξη-
είται στο γεφύρι του Χασάν και πρόκει-
ται για τη γέφυρα εκείνη που παλαιά, είχε
επιθεθεί στο λάκκο (χειμαρρο) που βρίσκε-
ται δυτικά του χωριού και σήμερα αποτε-
λεί έν μέρει και το όριο των περιφερειών
των χωριών του Παλαιοσελλίου και του
λευθέρου.

Όσον αφορά δε την ονομασία της γέφυ-
ρας ταύτης, κατά την παράδοση, Τούρκος
φιππος αγγελιοφόρος στο όνομα Χασάν,
θινοπωρινή βροχερή ημέρα, άγνωστο πό-
σο ακριβώς προσπάθησε να διαβεί το λάκ-
κο που είχε πλημμυρίσει με αποτέλεσμα το
έν άλογό του να πνιγεί, αυτός δε να σω-
εί. Για την σωτηρία του δε αυτή, ο Αγάς
κείνος γέφυρα προθυμοποιήθηκε να κα-
σκευάσει με έξοδά του στον αγεφύρωτο
και επικίνδυνο αυτό λάκκο. Οι κάτοικοι
του χωριού με χαρά δέχθηκαν την προσφο-
ρά του και για να τον ευχαριστήσουν, το ό-
νομα του "Χασάν" στη γέφυρα εκείνη χά-
ρισαν. "Γέφυρα Χασάν". Πέρασαν χρόνια
και η γέφυρα του Χασάν κατέρρευσε, άλ-
λες γέφυρες στο μεταξύ έγιναν, το όνομα
μως "Γέφυρα Χασάν" παρέμεινε και το
ήρε και ο λάκκος. "Γέφυρα Χασάν" ή
λάκκος Χασάν.

Ως αποδεικνύεται, αιώνες οι πηγές του
λάκκου τούτου παρέμειναν γυμνές, ακά-
υπτες, απροστάτευτες και τα ορμητικά νε-
ρά του στη διάβα τους, εκτεταμένο βαθύ,
υρύτατο χάσμα εδημιούργησαν, αποτρό-
χαιο στη θέα, δύσβατο στο πέρασμα αν-
θρώπων και ζώων και πολύ επικίνδυνο
την πέριξ περιοχή.

Οι δε κάτοικοι του χωριού αντί άλλης
έριμνας, επηρεασμένοι από προλήψεις,
εισιδαιμονίες φαντασιώσεις, πολλά πα-
ράξενα απέδιδαν στο λάκκο Χασάν. Έλε-

γαν με πεποίθηση, ότι στο λάκκο αυτό υ-
πάρχουν πονηρά πνεύματα (δαίμονες) και
ότι τα υπερφυσικά αυτά όντα, τα μεσάνυ-
χτα συγκεντρώνονταν στο λάκκο και μέχρι
να λαλήσουν οι πετεινοί διασκέδαζαν, χό-
ρευαν, τραγουδούσαν, φώναζαν, ούρλια-
ζαν και άν κανείς την ώρα αυτή της ευω-
χίας τους διάβαινε το λάκκο, τον κακοποι-
ούσαν άσχημα και μέχρι θανάτου ακόμα.
Τόσο δε ριζωμένη ήτο η εσφαλμένη αυτή
αντίληψη, ώστε το πέρασμα του λάκκου
"Χασάν" τα μεσάνυχτα εθεωρείτο άθλος.

Με τις παράλογες και τις εσφαλμένες
αυτές αντιλήψεις των κατοίκων του χωριού
(των περισσότερων) παραδοσιακά, διεσώ-
θη και το ακόλουθο ανέκδοτο, χιουμορι-
στικό μεν αλλά και διδακτικό, γιατί διέ-
ψευσε, απεκάλυψε τις πεπλανημένες φα-
νταστικές ιδέες των κατοίκων και έχει τού-
το ως εξής:

"Στα παλαιότερα χρόνια, αρκετοί άν-
δρες του χωριού και κυρίως μεσήλικες και
γέροι, τακτικά την Ακολουθία του Εσπερι-
νού παρακολουθούσαν και όταν αυτή τε-
λείωνε, ομάδα από αυτούς στα πεζούλια
του Κουβούκλιου του Ναού το καλοκαίρι
κάθονταν, συζητούσαν ιστορίες έλεγαν μέ-
χρι το σούρουπο ότε, και διαλύονταν. Κά-
ποιο βράδυ ένας από αυτούς ο Κοτρότσιος,
σηκώθηκε να φύγει νωρίτερα από τη συνη-
θισμένη ώρα λέγοντας "Απόψε θα φύγω
νωρίς γιατί αύριο θα πάω στην Κόνιτσα.
Θέλω να γυρίσω αυθημερόν και για να
προφθάσω θα κινήσω η ώρα δύο μετά τα
μεσάνυχτα". Τότε άλλος της παρέας ο Δη-
μήτριος Αναγνώστου - Παπαθανασίου ή
Ντόμπρης, (φλογερός δάσκαλος της επο-
χής εκείνης) με σοβαρό ύφος του είπε "και
δεν φοβάσαι ρε Κοτρότσιο, τέτοια νυχτε-
ρινή ώρα να περάσεις το λάκκο Χασάν;

Δεν ξέρεις τι γίνεται εκεί τη νύχτα”; Ο Κοτρότσιος χρόνια μυλωνάς στα Όχθια Αγρινίου, χαμογέλασε και απάντησε: “Ημείς οι μυλωνάδες τάχομε καλά με δαύτους, δεν σκιαζόμαστε” καληνύχτισε και έφυγε. Η υπόλοιπη παρέα συνέχισε την κουβέντα της και στο σούρουπο ο καθένας ανεχώρησε για το σπίτι του. Ο Αναγνώστου όμως, άλλαξε πορεία, πήγε κατ’ ευθεία στο Γυφτοκάλυβο απαίτησε από τον τότε οργανοπαίχτη το ντέφι του, του συνέστησε μυστικότητα, το έβαλε κάτω από τη μασχάλη και με προφύλαξη μην τον δει κανείς, έφθασε στο σπίτι του. Ανυπομονούσε, ύπνος δεν τον έπιανε και μπροστά από την ώρα που θα κινούσε ο Κοτρότσιος, ο Αναγνώστου με το ντέφι στο χέρι του βρέθηκε στο λάκκο Χασάν. Εκεί περίμενε να περάσει ο Κοτρότσιος κι όταν αντιλήφθηκε ανθρώπινα βήματα, άρχισε να κτυπά το τύμπανο. Ο Κοτρότσιος ακούοντας τον κρότο, σταμάτησε, ακροάστηκε, βεβαιώθηκε ότι ο κρότος προερχόταν από το λάκκο, έγινε αυτήκοος μάρτυς των όσων οι κάτοικοι του χωριού διέδιδαν και επηρεασμένος από τα λόγια του Αναγνώστου δεν προχώρησε. Σκέπτονταν τι να κάμει, όταν αντελήφθη ότι ο κρότος δυνάμωνε και πλησίαζε προς αυτόν. Τότε δεν συγκρατήθηκε, άρχισε να σταυροκοπιέται, το Κύριε Ελέησον συνέχεια ψιθύριζε, έκανε στροφή και με βήμα ταχύτατο, λαχανιασμένος, έφθασε στο χωριό, τρομαγμένος μπήκε στο σπίτι του, και για να ηρεμήσει, τον εαυτό του ασφαλής να νιώσει το καντήλι στο εικόνισμα του σπιτιού του άναψε.

Το βράδυ της ίδιας ημέρας μετά τον εσπερινό, όλη η συνηθισμένη παρέα βρέθηκε στα πεζούλια του Κουβούκλιου του Ναού, παρών κι ο Κοτρότσιος. “Καλωσόρισες Κοτρότσιο, από την Κόνιτσα, πες μας τα νέα σου” του είπε χαρωπά ο Αναγνώστου. Ο Κοτρότσιος άκεφος, συνεσταλμένος μουρμουριστά απάντησε “ανέβαλα το ταξίδι, δεν πήγα στην Κόνιτσα”. Ο Αναγνώστου όμως που ήξερε το αίτιο της αναβο-

λής επέμενε τάχα να μάθει τι του συνέβη και ανέβαλε το ταξίδι κι ο Κοτρότσιος ντροπιασμένος ομολόγησε όσα άκουσε στο λάκκο και γύρισε πίσω. Ο Αναγνώστου δεν εκδηλώθηκε είτε μόνο “καλά είναι να ακούει κανείς και τις συμβουλές των άλλων” και σταμάτησε αυτή τη συζήτηση.

Σε λίγες μέρες το φιάσκο μαθεύτηκε σε όλο το χωριό. Σούσουρο, κουτσομπολιό κρίσεις επικρίσεις ακολούθησαν, όλοι περίμεναν ο Κοτρότσιος να μαλώσει με τον Αναγνώστου, να κτυπηθούν. Κι όμως ο Κοτρότσιος γενναιόψυχα, αμνησίκακα, αγκάλιασε τον Αναγνώστου και θερμά του είπε: “Μπράβο, ρε δάσκαλε με αυτό πούκανες, γλίτωσες το χωριό από την αρρώστεια της δεισιδαιμονίας. Άνοιξες τα μάτια όλων να καταλάβουν ότι αυτά που φαντάζονται για το λάκκο Χασάν, είναι ψέματα”. Παρά ταύτα παρέμειναν αφελείς που μέχρι των ημερών μας ακόμη ο λάκκος Χασάν, ήτο ο εφιάλτης τους.

Σήμερα ο μυθικός λάκκος Χασάν, δεν εμφανίζεται τόσο άγριος, τόσο τρομερός, όσο άλλοτε, η ορμητικότητα των νερών του περιορίστηκε, τα κακά πνεύματα που φαντάζονταν οι κάτοικοι εξαφανίστηκαν, αντικαταστάθηκαν από τους πράσινους σκλάβους τα δένδρα. Αυτά μόνα τους βλάστησαν, μεγάλωσαν, ανέλαβαν την προστασία των πηγών του λάκκου, περιόρισαν την ορμητικότητα των νερών του. Σωτηρία λοιπόν η ύπαρξη των δένδρων, και πάση θυσία να τα προστατεύομε και να μη τα κόβουμε αδικαιολόγητα, αδιάκριτα. Μας προστατεύουν από πολλά κακά, μας χαρίζουν την υγεία.

Λα Κυπαρίσινα, είναι ο ανηφορικός δρόμος που βρίσκεται στη δυτική συνοικία του χωριού και σήμερα οδηγεί στις κατοικίες των Ανδρέου. Άλλοτε παράλληλα του δρόμου τούτου υπήρχαν και τα σπίτια του Παπανικόλα Χαρισιάδη και του Κυπαρίση, το σπίτι του οποίου η χήρα σύζυγός του στα γεράματα το επούλησε στον κάτοικο

ου χωριού Δημήτριο Μίζο, ο οποίος έ-
ποτε έγινε ο κύριος και κάτοχος του σπι-
τιού του Κυπαρίση. Το όνομα όμως της Κυ-
παρίσινας παρέμεινε, το πήρε ο ανηφορι-
τός δρόμος όπως αναφέραμε.

Του πάντε(Pade). Λατινογενής η λέξη,
εξηγείται ισόπεδη έκταση (σιάδι) και πρό-
κειται για τη πάνω μεγάλη πλατεία του χω-
ριού, η οποία και “Λα Πλάτανου” λέγεται,
γιατί υπάρχει σε αυτή γηραιός πλάτανος α-
νεξευρεύνητων χρόνων.

Μέχρι το έτος 1960, η πάνω αυτή πλα-
τεία “Λα Πλάτανου” ήτο το χοροστάσι του
χωριού, σ’ αυτή, όταν το χωριό πανηγύρι-
ζε και κυρίως το τριήμερο της Κοιμήσεως
της Θεοτόκου (Αύγουστο) συγκεντρώνο-
νταν εκεί, όλο το χωριό, χορός με όργανα,
με έκδηλη χαρά, κέφι και ενθουσιασμό
στήνονταν, οι φουστανελοφόροι νέοι και
οι νέες γυναίκες με τις εγχώριες στολές και
ξηλευτές ποδιές εντυπωσίαζαν, ζωντάνια
στον εορτασμό έδιδαν. Αλλά και των γερό-
ντων ο Χορός την τρίτη μέρα του πανηγυ-
ριού αλησμόντος, αξέχαστος έμεινε.

“Το Μπεκιάρικο” ηχεί ακόμη στα αυτιά
των παλαιότερων κατοίκων. Η πάνω πλα-
τεία, “Λα Πλάτανου” ήταν στενά συνδε-
δεμένη με τους κατοίκους του χωριού, ήταν
ο πόθος, η επιθυμία κάθε ξενιτεμένου πό-
τε να γυρίσει στο χωριό, στη σκιά του πλα-
τάνου να ξεκουρασθεί, να χορέψει τα πα-
νυγήρια, το σακάκι του στ’ απλωμένα κλα-
διά του να κρεμάσει και γενικά ν’ ανανεώ-
σει, να ξεχάσει της ξενιτιάς τα φαρμάκια.
Σήμερα η τόσο επιθυμητή αυτή πλατεία
του χωριού αποτελεί μια ανάμνηση, η νέα
γενιά το χοροστάσι το μετέφεραν στην κά-
τω πλατεία, εκεί στο μόνο πανηγύρι της
Κοίμησης της Θεοτόκου χορεύει και δια-
σκεδάζει. Η πάνω πλατεία εγκαταλείφθη-
κε, παρηγοριά ο γηραιός ο πλάτανος της έ-
μεινε, πικραμένος κι αυτός για την εγκατά-
λειψή τους.

“Του Μετόχε”. Είναι το κτίριο που υ-
πάρχει κάτω από τον Κεντρικό Ναό της

Αγίας Παρασκευής του χωριού. Λέγεται έ-
τσι γιατί κατά την παράδοση το κτίριο αυ-
τό ήτο πρώτα κτήριο του Μοναστηριού που
υπήρχε στη σημερινή τοπωνυμία του χωρι-
ού “παλιομονάστηρο” και μετά την κατα-
στροφή τούτου, περιήλθε στη δικαιοδο-
σία και κατοχή του Κεντρικού Ναού του
χωριού. Αποτελούνταν το κτίριο αυτό από
ένα μεγάλο δωμάτιο που πολλά χρόνια ως
αίθουσα διδασκαλίας (σχολείο) χρησίμευ-
σε και αργότερα (1934, 1938) η υφαντική
στις νέες του χωριού διδάχθηκε. Είχε ακό-
μη δωμάτιο για κατοικία του δασκάλου ή
φιλοξενία κρατικών υπαλλήλων (το κονάκι
λεγόμενο), εξώστη με σκεπή και περι-
φραξη κι από κάτω ευρύχωρο υπόγειο
που χρησίμευε ως αποθήκη του Ναού της
Αγίας Παρασκευής. Ήτο κτίριο με παλαιά
τεχνική δομή καλή και έπρεπε να χαρα-
κτηρισθεί διατηρητέο, λάθος ήτο η τροπο-
ποίηση του ως έχει σήμερα.

Του Γουντζιέλου Αλί Μπισεάρικ(e).
Φράση στην Κουτσοβλαχική διάλεκτο που
εξηγείται “στο τριφύλλι της εκκλησίας” κι
αφορά τη συνεχόμενη του κτιρίου “Μετό-
χε” έκταση, κτήριο εκκλησιαστικό, που ε-
νοικιάζετο απ’ την αρμόδια επιτροπή, οι δε
ενοικιαστές το καλλιεργούσαν κατά προ-
τίμηση τριφύλλι. Έτσι παρέμεινε η ονο-
μασία “του Γουντζιέλου αλί Μπισεάρικ(e).
Άλλοτε η έκταση έφθανε τα δύο στρέμμα-
τα, τώρα όμως είναι περιορισμένη γιατί μέ-
ρος της προς βορρά, παραχωρήθηκε για
την επέκταση της κάτω πλατείας, βορειοα-
νατολικά δε για τη διέλευση του επαρχια-
κού δρόμου. Στο υπόλοιπο υπάρχει σήμε-
ρα η παιδική χαρά.

Συνεχίζεται

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας

(Γράφει η Υπεύθυνη του Κ.Π.Ε. Κατερίνα Τσούβαλη - Τσαρούχη)

Εδώ και λίγους μήνες λειτουργεί στην Κόνιτσα ένα από τα 7 Κέντρα Περι/κής Εκπ/σης που ιδρύθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας.

Τα υπόλοιπα βρίσκονται:

1. Στην Αργυρούπολη Αττικής
2. Στην Κλειτορία Καλαβρύτων
3. Στο Ελευθέριο Κορδελιό Θεσ/νίκης
4. Στο Μουζάκι Καρδίτσας
5. Στην Καστοριά
6. Στο Σουφλί Έβρου

Το Κ.Π.Ε. Κόνιτσας στεγάζεται σε πτέρυγα της Μαθητικής Εστίας Κόνιτσας. Είναι συμπληρωματικό σχολείο που απευθύνεται σε παιδιά, νέους και ενήλικες με στόχους:

1. Την ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβαλλοντικής προβληματικής, ώστε να επιτευχθεί στάση ζωής πιο φιλική στο περιβάλλον.

2. Την εκπόνηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης, τα οποία θα διαρκούν 1 ως 6 μέρες για τα σχολεία Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης από όλη την Ελλάδα, που επισκέπτονται το Κέντρο και θα φιλοξενοούνται στις εγκαταστάσεις του.

3. Τη στήριξη των προγραμμάτων Π.Ε. των σχολείων της περιφέρειας σε συνεργασία με τους Υπεύθυνους Π.Ε. του Νομού Ιωαννίνων.

4. Την παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού και οπτικοακουστικού καθώς και πιλοτικών προγραμμάτων οδηγών για τα σχολεία.

5. Τη σύνδεση του Κέντρου με τα επι-

στημονικά ιδρύματα σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με ταυτόχρονη λειτουργία τράπεζας πληροφοριών με σκοπό την επιστημονική ενημέρωση, έρευνα και τεκμηρίωση των προγραμμάτων.

6. Την οργάνωση και πραγματοποίηση επιμορφωτικών συναντήσεων εκπαιδευτικών και κατάρτισης ενηλίκων στην Περιβ/κή Εκπ/ση σε συνεργασία με κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς.

7. Την προώθηση της έρευνας στο χώρο της Περιβ/κής Εκπ/σης.

Ο χαρακτήρας του Κέντρου είναι αφ' ενός μεν επιμορφωτικός - Εκπαιδευτικός και αφ' ετέρου ερευνητικός.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων αντιμετώπισε θετικά την ίδρυση του Κέντρου και αναλαμβάνει την επιστημονική κάλυψη και στήριξη των προγραμμάτων του.

Τα προγράμματα αυτά φιλοδοξούν να καθιστούν ικανούς τους μαθητές να εντοπίζουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα, να προτείνουν λύσεις, αλλά και να τις προωθούν.

Μέθοδός τους είναι η βιωματική διδασκαλία, όπου διδάσκων και διδασκόμενος θα εναλλάσσουν ρόλους.

Θα επιχειρείται α) η βιωματική αναγνώριση του περιβάλλοντος με επισκέψεις και εκδρομές, συνοδεία ειδικών, ώστε να επιτυγχάνεται επαφή με τη φύση και την ανθρώπινη δραστηριότητα. Δηλ. επαφή με το φυσικό και το πολιτισμικό περιβάλλον.

β) η εξοικείωση με τους όρους, που αφορούν το περιβάλλον π.χ. οικοσύστημα, βιότοπος, βιοκοινωνία κ.λ.π. και η από-

κτηση δυνατότητας διάγνωσης των διαταραχών.

γ) η διαχείριση των οικοσυστημάτων ώστε αυτό να επαναληφθεί στην πρότερη φυσική του κατάσταση.

Ανοίγεται ένα σπουδαίο κεφάλαιο στον τομέα της Περιβαλλοντικής Αγωγής στον τόπο μας. Πιστεύουμε ότι το Κέντρο αυτό θα μας προσφέρει την απαραίτητη γνώση για την κατανόηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, έτσι ώστε όλοι μας, φορείς εξουσίας και άτομα, να αποκτήσουμε πλανητικό, περιβαλλοντικό ήθος. Να προκαλέσουμε ανατροπή μέσα μας αναλογιζόμενοι τις συνέπειες της καθημερινής μας πρακτικής στο περιβάλλον.

Δημοσιεύουμε πιο κάτω τα πρακτικά της 1ης Συνεδρίασης της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Κ.Π.Ε. Κόνιτσας και επειδή επιβάλλεται από την υπουργική απόφαση, αλλά, ουσιαστικά, για να πληροφορηθεί η κοινή γνώμη σχετικά με τη λειτουργία του.

Πράξη 1η

Σήμερα 16-6-96, ημέρα Κυριακή και ώρα 7.30 μ.μ. συνήλθε η Συμβουλευτική Επιτροπή του Κέντρου Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Κόνιτσας, υπό την προεδρία του Δημάρχου κ. Πρόδρομου Χατζηεφραιμίδα, σύμφωνα με την αριθμ. 12/3219/11-5/95 Υπ. Απόφαση (ΦΕΚ 451/τ. Β/23 Μαΐου 1995), στην αίθουσα σεμιναρίων του Κ.Π.Ε. Στη συνεδρίαση αυτή πήραν μέρος τα μέλη του Σ.Ε.:

1. Τσούβαλη-Τσαρούχη Κατερίνα, υπεύθυνη Κ.Π.Ε.

2. Εζνεπίδου Αντωνία, αναπλ. υπευθ. Κ.Π.Ε.

3. Σκορδάς Σπύρος, Εκπαιδευτικός Κ.Π.Ε.

4. Μπακογιάννη Έφη, Υπεύθυνη Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων

5. Κουτσός Νίκος, Υπεύθ. Π.Ε. Α/θμιας Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων.

7. Νιτσιάκος Βασίλειος, Επικ. Καθηγ. Τμήμ. Ιστ. και Αρχαιολ. Παν/μίου Ιωαννίνων.

8. Αλμπάνης Τριαντάφυλλος, Επικ. Καθηγητής τμήματος Χημείας, Παν/μίου Ιωαννίνων.

9. Καλφακάκου Βίκη, Επικ. Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Ιωανν.

10. Κατσίκης Απόστ. Επικ. Καθηγ. του Παιδ/κού τμήμ. Δημοτ. Εκπ/σης.

11. Παπαμιχαήλ Ελένη, εκπροσ. Νομαρχ. Αυτοδιοίκησης.

12. Θεόδωρος Γκιοξάρης, εκπρόσ. ΓΕΩΤΕΕ

13. Παπανώτης Γρηγόρης, εκπροσ. του Οικον. Επιμελ. Ελλάδας

14. Γαργάλας Παναγιώτης, εκπροσ. Πνευμ. Κέντρου Δήμου Κόνιτσας

15. Ζωγράφος Μενέλαος, Συλλ. Δασκάλων και Νηπιαγωγών.

16. Τουφίδης Σωτήρης, περιοδικό "Κόνιτσα"

17. Φασούλης Χρήστος, Εκπρ. 1ου Συμβ. Περιοχής Κόνιτσας.

18. Τσάμη Αλεξάνδρα, Μαθητ. Συμβούλιο Γυμνασ. Κόνιτσας

19. Γκιοξάρη Δήμητρα, Σύλλ. Γυναικών Κόνιτσας.

Μετά από εισήγηση της υπευθύνου του Κ.Π.Ε. Κόνιτσας συζητήθηκαν η φιλοσοφία και οι στόχοι του Κέντρου, έγινε απολογισμός της προπαρασκευαστικής λειτουργίας του με συγκεκριμένες αναφορές στην α) κτιριακή υποδομή, β) τον εξοπλισμό, γ) το Εκπαιδευτικό, Διοικητικό και Βοηθητικό προσωπικό, δ) την Ανάπτυξη συνεργασιών, ε) τα προπαρασκευαστικά προγράμματα Π.Ε. του Κ.Π.Ε. στο διάστη-

μα: Μάρτιος - Ιούλιος 1996, ακόμη καθορίστηκε η θεματολογία των προγραμμάτων:

α) Το Φυσικό τοπικό περιβάλλον: Δάση, βουνά, ποτάμια, Εθνικός Δρυμός Αώου, Χαράδρα Αώου, Ιαματικές πηγές Αμαράντου και Καβασίλων, κάμπος Κόνιτσας.

β) Το πολιτισμικό περιβάλλον (ανθρωπογενές)

Ντόπια λαϊκή αρχιτεκτονική Μαστοροχώρια - Ζωγραφική - Αγιογραφία (Χιονιάδες - Σαμαρίνα) Ξυλογλυπτική (Τούρνοβο), Ασημουργία.

Η Κόνιτσα ως οικισμός. Το ιστορικό παζάρι (αγορά) Νομαδική κτηνοτροφία (Φούρκα - Αετομηλίτσα), Γεωργοκτηνοτροφία. Τα χωριά του κάμπου της Κόνιτσας.

Άλλα επαγγέλματα (Κερατζίδες, κατρανάδες, υλοτόμοι) Οικοτουρισμός - Αγροτουρισμός.

Βιολογικές καλλιέργειες.

Σε δεύτερη φάση η θεματολογία θα επεκταθεί στις περιοχές Ζαγορίου, Μετσόβου και Πωγωνίου.

Επίσης συζητήθηκαν: ο χαρακτήρας του Κέντρου και των προγραμμάτων του, η μεθοδολογία, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η σύνδεση με την τοπική κοινωνία, οι δυνατότητες επιμέρους συνεργασιών, η επιστημονική στήριξη των προγραμμάτων του Κ.Π.Ε. από το Παν/μιο Ιωαννίνων και ομόφωνα η Επιτροπή αποφάσισε να εγκρίνει τον προγραμματισμό δράσης του α' τετραμήνου (Σεπτ.-Δεκεμβρ. 1996) ο οποίος περιλαμβάνει.

1. Ολοκλήρωση των εργασιών υποδομής και πάσης φύσεως εξοπλισμού.

2. Εκπόνηση προγραμμάτων για μαθητές Δημοτικού - Γυμνασίου-Λυκείου. Τον πρώτο χρόνο θα εκπονηθούν προγράμματα με βάση τους 2 περιβαλλοντικούς δρόμους:

α) Χαράδρα Αώου - Μονή Στομίου

β) Οικισμός της Κόνιτσας (σύγχρονη και παραδοσιακή οικιστική αντίληψη)

3. Οργάνωση επιμορφωτικής η συνάντησης για τη λαθραλιεία σε συνεργασία με το Μουσείο Γουλανδρή.

4. Δημιουργία οικολογικού Πάρκου με τα δέντρα και τα φυτά των βουνών της περιοχής, σε συνεργασία με το Δασαρχείο.

5. Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου του Κ.Π.Ε.

6. Επισκέψεις στα χωριά της Επαρχίας Κόνιτσας και των κοντινών περιοχών.

7. Ανάπτυξη συνεργασιών με διεθνείς οργανισμούς. Το πρόγραμμα μπορεί να συμπληρωθεί με επιμορφωτικές ή άλλες εκδηλώσεις.

Η επιτροπή αποφάσισε ακόμη να συνέρχεται και εκτάκτως πέρα από τα προβλεπόμενα της Υπ. απόφασης. Επόμενη συνεδρίαση ορίστηκε το Σεπτέμβριο του 1996.

Όσον αφορά στα οικονομικά του Κέντρου η Σ.Ε. ενέκρινε πρόταση των εργαζομένων εκπαιδευτικών να διευκρινιστεί το οικονομικό πλαίσιο, να αποκτήσει το Κέντρο νομική υπόσταση ως εκπαιδευτική μονάδα και να δικαιούται να διαχειριστεί κονδύλια κάποιου ύψους, για να μειωθεί η εξάρτησή του από το Δήμο και το Ε.Ι.Ν.

- Γι' αυτό συντάχτηκε η πράξη αυτή και υπογράφεται

**Ο Πρόεδρος
Τα μέλη**

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

*Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα
Τηλ. (0655) 22797*

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σαν περιβάλλον του ανθρώπου θεωρούνται όσα σχηματίζουν το χώρο μέσα στον οποίο αυτός ζει και κινείται. Το περιβάλλον αυτό αποτελείται από μέρη που η ύπαρξή τους είναι ανεξάρτητη από τον άνθρωπο, και από μέρη που είναι δημιουργήματά του. Τα πρώτα αποτελούν το φυσικό περιβάλλον -τη φύση- όπως είναι ο αέρας, τα βουνά, τα ποτάμια, οι θάλασσες, τα φυτά, τα ζώα· τα δεύτερα αποτελούν το τεχνητό περιβάλλον, όπως είναι τα σπίτια, οι δρόμοι, τα αυτοκίνητα, τα αεροπλάνα κ.α.

Το περιβάλλον αυτό δεν είναι στατικό, αλλά συνεχώς μετατρέπεται ακολουθώντας νόμους συμφυείς με την ύπαρξή του, τους φυσικούς νόμους, βρίσκεται, συνεχώς κάτω από την αλληλεπίδραση των διαφόρων στοιχείων, βρίσκεται σε κίνηση αλλαγής μα και ισορροπίας.

Έτσι, για παράδειγμα η ηλιακή ενέργεια εξατμίζει τα νερά, οι ατμοί συμπυκνώνονται σε σύννεφα, ενώ χιόνια και βροχές σχηματίζουν ρυάκια και ποταμούς με την αέναη και ποσοτικά μεταβαλλόμενη κίνησή τους. Και πάλι η ηλιακή ενέργεια δημιουργεί με τη φωτοσύνθεση και την παρουσία της χλωροφύλλης τη μετατροπή του διοξειδίου του άνθρακα σε υδατάνθρακες και από εκεί όλους τους μετασχηματισμούς, που τους λέμε μεταβολισμούς -αναβολισμούς και καταβολισμούς- σχηματίζοντας τα φυτά, που με τη σειρά τους τροφοδοτούν τα ζώα. Τα ζώα, στη συνέχεια, ζουν χρησιμοποιώντας φυτά και άλλα ζώα και αποβάλλουν συστατικά που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη των φυτών. Η κίνηση αυτή μέσα στην πολυπλοκότητά της καταλήγει σε μια ισορροπία, μια δυναμική ισορροπία, γιατί αλλάζει συνεχώς από την επίδραση των δυνάμεων που παίρνουν μέρος.

Το ότι και εμείς διαδραματίζουμε κάποιο ρόλο σ' αυτήν την ισορροπία το θεωρούμε δεδομένο όπως, εξίσου, δεδομένη θεωρούμε τη ζωή πάνω στη γη.

Είμαστε τόσο συνηθισμένοι να μεταχειριζόμαστε το φυσικό περιβάλλον σαν θησαυροφυλάκιο προς λήστευση ώστε ποτέ μας δεν σταθήκαμε με τον απαιτούμενο θαυμασμό που αρμόζει σ' αυτόν τον ενιαίο και σύνθετο ζωντανό οργανισμό που ονομάζεται πλανήτη, Γη.

Σ' αυτό το σημείο, πριν ακόμη αναφερθούμε στις απειλές που δυστυχώς, σήμερα δέχεται ο πλανήτης μας θεωρείται καλό να σταθούμε για λίγο στους νόμους που διέπουν το φυσικό περιβάλλον ένα μικρό μάθημα οικολογίας όπως σήμερα διδάσκεται στις αίθουσες των πανεπιστημίων ίσως μας βοηθήσει να κατανοήσουμε γιατί η καταστροφή του "οίκου μας" είναι αυτοκαταστροφή μας.

25 περίπου χρόνια πριν, διατυπώνεται η θεωρία της Γαίας από τον εφευρέτη και βιοχημικό James Lovelock. Πήρε το όνομά της από την ομώνυμη θεότητα της Ελληνικής μυθολογίας αμφισβητεί τη συμβατική άποψη πως η ζωή υπάρχει στη Γη μόνο και μόνο γιατί έτυχε να υπάρξουν οι κατάλληλες υλικές συνθήκες προς τούτο. Μπορεί να φαίνεται μυστικιστική ως άποψη αλλά υπάρχουν πολλά επιστημονικά στοιχεία που την υποστηρίζουν: "Ολόκληρο το φάσμα της ζώσας ύλης στη Γη" αναφέρει ο Lovelock από τις φάλαινες μέχρι τους ιούς και από τις βελανιδιές μέχρι τα φύκια, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μία και μοναδική ζώσα οντότητα, ικανή να μετατρέπει την ατμόσφαιρα σύμφωνα με τις ανάγκες της και φέρουσα δυνατότητες πολύ μεγαλύτερες απ' αυτές των μερών που την συνιστούν.

Το να υποθέσουμε ότι η εξέλιξη της

ζωής και η συνέχειά της σε όλες τις πολυσύνθετες μορφές της δεν είναι παρά μια τυχαία σύμπτωση δεν φάνηκε λογική στον Lovelock Πρότεινε λοιπόν την υπόθεση ότι η ζωή η ίδια συνέχισε τη διαδικασία της εξέλιξης εκτελώντας σε συνεργασία με όλες μορφές της τις απαραίτητες λειτουργίες ελέγχου ώστε να διατηρούνται οι κατάλληλες συνθήκες. Η διαδικασία του ελέγχου με άμεσες και αυτόματες αντιδράσεις είναι γνωστή ως Κυβερνητική και η σταθερή κατάσταση που επιτυγχάνεται τελικά λέγεται ομοιόσταση. Τούτες οι λέξεις μαζί με αυτές οικοσύστημα, μοναδικοί θώκοι ή οικοθέσεις, προσαρμογή, αποτελούν τη βάση για την κατανόηση των πολύπλοκων αλληλεξαρτήσεων που συνθέτουν μα και περιπλέκουν τη ζωή.

Ως οικοσύστημα θεωρούμε τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος που παρέχει ανάλλογες αν όχι όμοιες δυνατότητες ανάπτυξης και εξέλιξης. Οικοσύστημα είναι ένας βάλτος με τα ψάρια, τα πουλιά, τα έντομα, τα φυτά και τα βακτηρίδιά του ή μπορεί να είναι ένα τροπικό δάσος, ένας αγρός ή ένα θαλάσσιο λιβάδι με τα ψάρια και τα καβούρια του. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ζωϊκών ειδών σ' ένα οικοσύστημα, τόσο πιο ικανό είναι αυτό ν' αντέξει μια καταστροφή. Η ποικιλότητα είναι για τη φύση μία δικλίδα ασφάλειας ως προς την απώλεια οποιουδήποτε είδους. Μέσα στο οικοσύστημα κάθε είδος καταλαμβάνει τον δικό του, μοναδικό θώκο, την οικοθέση του. Ο θώκος δεν είναι μόνο η σχισμή σ' ένα βράχο ή σε μια κουφάλα δένδρου δεν αναφέρεται σε κάποια φυσική τοποθεσία αλλά στη λειτουργία που αυτός επιτελεί. Κάθε είδος πρέπει βασικά να τρώει και να αναπαράγεται, όμως το κάθε ένα έχει έναν μοναδικό δικό του τρόπο, έχει τη θέση του σε μία σύνθετη ζωντανή κοινωνία, την οικοθέση του. Ασφαλώς αυτή δεν έχει όρια σταθερά και αμετάβλητα αντιθέτως μοιάζουν με το περίγραμμα μιας αμοιβάδας που απλώνεται

και συρρικνώνεται με πρωτοφανή ή όχι ευκολία και εξαρτώνται από ένα πλήθος παραγόντων με πρωταρχικό την τροφή, ανταγωνιστές και συναγωνιστές, τα παράσιτα.

Το γεγονός ότι τα ζώα σκοτώνουν είναι ένας ρόλος που διαγράφεται από την οικοθέση του στη φύση η θανάτωση ενός είδους από ένα άλλο γίνεται μόνο για την επιβίωση. Τα ζώα σκοτώνουν από ανάγκη για να τραφούν, να προστατέψουν τα μικρά τους, την επικράτεια και τη ζωή τους. Ποτέ, όμως, δεν σκοτώνουν παραπάνω από ό,τι χρειάζεται. Μόνο οι άνθρωποι σκοτώνουν άσκοπα.

Μα δυστυχώς, η μοναδικότητα αυτή δεν αναφέρεται μόνο στη θανάτωση. Ο άνθρωπος, επιπλέον, είναι ίσως το μόνο είδος που έχει αγνοήσει την αρχή της αλληλεξάρτησης και έχει εγκαταλείψει την οικοθέση του για να εκμεταλλευτεί συστηματικά τις οικοθέσεις άλλων. Η συμπεριφορά του - και σ' αυτή την διατύπωση να περάσουμε από τα μαθήματα οικολογίας στα προβλήματα οικολογίας θα μπορούσε να παρομοιασθεί με τη συμπεριφορά κάποιου που εκμεταλλεύεται εξαντλητικά την ιδιοκτησία του, χωρίς να ενδιαφέρεται για την αυριανή της κατάσταση, όντας σίγουρος ότι κάπου αλλού θα μπορέσει να κατοικήσει και να ζήσει. Η αλαζονία αυτή είναι εγκληματική δεν είμαστε ιδιοκτήτες αυτού του μικρού ουράνιου σώματος. Αυτά που σήμερα καταναλώνουμε με πρωτοφανή ελαφρότητα, τα στερούμε από τα παιδιά μας. Το ότι μιλάμε πλέον για απειλούμενο πλανήτη είναι γεγονός· όμως επιμένουμε να είμαστε τυφλοί.

Αν και όλοι είμαστε γνώστες της βασικής εξίσωσης της βιολογίας διοξειδίου του άνθρακα και H_2O ίσον υδατάνθρακες, εξίσωσης που οι χημικοί μας για πρώτη φορά την είδαν να εφαρμόζεται με μαθηματική ακρίβεια στο φυτικό βασίλειο αποκαλύπτοντας μ' αυτόν τον τρόπο ότι οι φυσικοί οργανισμοί αποτελούν τον θεμελιακό

κρίκο της τροφικής αλυσίδας και τον μοριαδικό μηχανισμό μετατροπής της ανόργανης ύλης σε οργανική, επιμένουμε να αγνοούμε το μείζον οικολογικό πρόβλημα: την καταστροφή των δασών, την αφαίρεση του υποβάθρου της ζωής.

Η απώλεια των δέντρων επιταχύνει ως γνωστό την απόπλυση του νερού των βροχοπτώσεων και αυξάνει την διάβρωση, μειώνοντας την παραγωγικότητα του εδάφους και προξενώντας πλημμύρες. Σε περιοχές όπου η κοπή των δέντρων ξεπερνά τα επίπεδα φυσικής αντικατάστασης, η αποδάσωση απελευθερώνει CO₂ που ενισχύει τις τάσεις θέρμανσης του πλανήτη. Τα μεγέθη και ο ρυθμός αποψίλωσης είναι τεράστια περίπου 200 εκατομμύρια στρέμματα δάσους το χρόνο σ' όλο τον πλανήτη υφίστανται οριστική μη αντιστρεπτή μετατροπή.

Ωστόσο δεν είναι μόνο η εξαφάνιση των δασών που συνήθως συμβαίνει σε χώρες του τρίτου κόσμου για να δώσουν τη θέση τους σε καλλιεργήσιμη γη με περιορισμένη διάρκεια χρήσης είναι και η καταστροφή των δασών των βιομηχανικά αναπτυγμένων χωρών από τη ρύπανση του αέρα και την όξινη βροχή. Έχει αποδειχθεί ότι η ρύπανση της ατμόσφαιρας που οδηγεί στη δημιουργία όξινων κατακρημνίσεων και σε επικίνδυνες χημικές μεταβολές στις λεκάνες απορροής, κατέστρεφε ταυτόχρονα και τα δάση. Η Σουηδία είναι η πρώτη χώρα που ανέφερε την ύπαρξη στο έδαφός της νεκρών λιμνών, εκτάσεις δηλ. γλυκού νερού που χαρακτηρίζονται από υψηλή οξύτητα ενώ τα μισά δάση της πρώην Δυτικής Γερμανίας, Ελβετίας και Ολλανδίας έχουν υποστεί σοβαρή ζημιά.

Τρομακτικές, λοιπόν, οι καταστροφές στα δάση και κοινή η μοίρα τους στον υποανάπτυκτο Νότο εξαφανίζοντας -κυρίως- εξαιτίας της ζήτησης γεωργικής γης που θα βοηθήσει δήθεν την ανάπτυξη, ενώ στον αναπτυγμένο Βορρά οι ζη-

μιές δεν αποτελούν παρά το τίμημα της ανάπτυξης, που ευτυχώς ήρθε.

Ως σοβαρή συνέπεια της φθίνουσας δασοκάλυψης και της επεκτεινόμενης γεωργίας είναι η επιτάχυνση της διάβρωσης του εδάφους. Κατά τη διάρκεια μακρών γεωλογικών περιόδων, ο σχηματισμός εδάφους υπερέβαινε τη φυσιολογική διάβρωση, οδηγώντας στη συγκέντρωση ενός στρώματος πλούσιου επιφανειακού εδάφους πάχους 15-25 εκατ., σε μεγάλο τμήμα της επιφάνειας της Γης. Όμως η αποδάσωση, η υπερβόσκηση και η επέκταση της γεωργίας σε εδάφη εύκολα διαβρόσιμα αντέστρεψαν αυτή τη μακροχρόνια διαδικασία, οδηγώντας σε μία σταδιακή υποβάθμιση και εξαφάνιση αυτού του ζωτικής σημασίας στοιχείου. Σήμερα, πλέον, μιλάμε για ερημοποίηση του εδάφους, τα καλύτερα μέρη ξεπλένονται με τη βροχή ή παρασύρονται από τον αέρα, αφήνοντας μόνο τα φτωχότερα στρώματα από άμμο και χαλίκια.

Τούτη η ερημοποίηση που προέρχεται από την κακή χρήση της γης εδραιώνεται περνώντας σε μία κατάσταση πλέον μη αντιστρεπτή, και με τη χρήση και το θρίαμβο των χημικών ουσιών. Χιλιάδες είναι οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται καθημερινά ενώ πολλές από αυτές είναι τοξικές.

Παρ' όλα αυτά, εκατομμύρια άνθρωποι εκτίθενται σ' αυτές μέσω της χρήσης εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων αλλά και από την απόρριψη αποβλήτων.

Από το 1945 35.000 διαφορετικά εντομοκτόνα μπήκαν στην παγκόσμια αγορά. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός υγείας εκτιμά ότι 2 εκατομμύρια άνθρωποι αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα υγείας εξαιτίας της χρήσης των εντομοκτόνων. Στη Βραζιλία σε περιοχές όπου τα επίπεδα του D.D.T είναι δεκαπλάσια από τα θεωρούμενα ως "ασφαλή" το 10% του πληθυσμού υποφέρει από κάποια χρόνια τοξική δηλητηρίαση.

Η υγεία των κατοίκων της Γης δεν είναι δυνατό να διαχωριστεί από την υγεία του ιδίου του πλανήτη. Μεγάλα βιομηχανικά ατυχήματα, όπως εκείνα στο "Κανάλι της Αγάπης" στις Η.Π.Α. και στο Σεβέζο της Ιταλίας, οδήγησαν στην εκκένωση των περιοχών όπου συνέβησαν, δημιουργώντας μία νέα τάξη των "περιβαλλοντικών προσφύγων". Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Πολωνίας όπου το 1/4 του εδάφους δεν είναι πια δυνατό να παράγει τρόφιμα λόγω της χημικής ρύπανσης και μόνο το 1/3 του πληθυσμού της χώρας αναμένεται να προσβληθεί από μία τουλάχιστον ασθένεια σχετική με την καταστροφή του περιβάλλοντος, (καρκίνος, αναπνευστικά και δερματικά προβλήματα).

Μα δεν είναι μόνο η Πολωνία μα στο σύνολό του ο πληθυσμός ολόκληρης της Γης που βρίσκεται σε κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου. Κι αυτό γιατί παρατηρείται δραματική μείωση του στρώματος του όζοντος, της προστατευτικής αυτής ομπρέλας που βοήθησε την ανάπτυξη ολοένα και πιο εξελιγμένων μορφών ζωής πάνω στη Γη.

Είναι γνωστό ότι οι υπεριώδεις ακτινοβολίες έχουν καταστρεπτικές συνέπειες στο γενετικό υλικό των οργανισμών και προκαλούν σοβαρές βλάβες στο ανολογικό σύστημα των ζώων και δημιουργία όγκων. Μα όχι μόνο οι περιπτώσεις θανατηφόρου μελανώματος είναι ανησυχητικές μα και το γεγονός ότι το πλάγκτόν και οι προνύμφες των ψαριών είναι οι πλέον ευαίσθητοι οργανισμοί στις υπεριώδεις ακτινοβολίες αποκαλύπτει πως είναι βάσιμοι οι φόβοι για σημαντική αλλοίωση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, εξαιτίας της μείωσης του όζοντος.

Μα δεν είναι μόνο η τρύπα του όζοντος που ανησυχεί τους επιστήμονες είναι κι αυτή η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη. Η αλόγιστη χρήση του καύσιμου ορυκτού, η αποψίλωση των δασών που πλέον λιγότερα δεν μπορούν να χρησιμο-

ποιήσουν στην ολόκληρότητά του το παραγόμενο διοξείδιο του άνθρακα με αποτέλεσμα αυτό να δημιουργεί το σ' όλους μας γνωστό, φαινόμενο του θερμοκηπίου, το διοξείδιο του θείου, τα οξείδια του αζώτου δημιουργούν νέα κλιματολογικά μοντέλα. Ήδη η μέση θερμοκρασία του πλανήτη έχει ανεβεί κατά μισό, περίπου βαθμό Κελσίου, ενώ η αναμενόμενη αύξηση στις επόμενες δεκαετίες δημιουργεί μια Γη θερμότερη από κάθε άλλη εποχή από την αρχή του πολιτισμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των αποθεμάτων του πόσιμου νερού και την άνοδο της επιφάνειας της θάλασσας με δυσοίωνα μηνύματα για τις λεγόμενες Κάτω Χώρες. Ήδη η Ολλανδία ξοδεύει το 6% του Α.Ε.Π. για να γλιτώσει από τη θάλασσα.

Ο πολιτισμός εξελίχτηκε μέσα στα στενά όρια συγκεκριμένων κλιματικών καταστάσεων. Κάθε μεγάλη αλλαγή των ορίων αυτών θα προξενήσει εφιαλτικά προβλήματα και θα απαιτήσει ανυπολόγιστες διορθωτικές επενδύσεις.

Δυστυχώς, μία κοινωνία που δεν έχει ακόμη επίγνωση, θα κληθεί να καταβάλει τεράστιες δαπάνες. Καθώς, λοιπόν τα δάση εξαφανίζονται, τα εδάφη διαβρώνονται, οι λίμνες υφίστανται σοβαρές βλάβες, πολλά είδη χάνονται χωρίς καν να έχουν καταγραφεί. Ένα πράγμα είναι σίγουρο: χωρίς έναν αποφασιστικό επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων μας τα εγγόνια μας ή και τα παιδιά μας ακόμη θα κληρονομήσουν ένα άρρωστο και βιολογικά φτωχό πλανήτη, χωρίς ευκαιρίες για διαβίωση αποδεκτού επιπέδου και αισθητικής απόλαυσης.

Αποστόλου Α. Ιωάννα
Φοιτήτρια Κτηνιατρικής

Μπολόνια Ιταλίας

3ο 5/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Προς:
Την Συντακτική Επιτροπή
του Περιοδικού "Κόνιτσα"

Ενταύθα

Στις 11 και 12 Μαΐου 1996, στο 3ο 5/ΘΕΣΙΟ Δημ. Σχ. Κόνιτσας, στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων και της Περιβαλλοντικής Εκπ/σης, πραγματοποιήθηκε "πολιτιστικό διήμερο" με παραδοσιακά παιχνίδια, χορούς και τραγούδια, εκθέσεις εικαστικών, γεωγραφίας και βιβλίου καθώς και θεατρική παράσταση με το έργο "ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ ΦΥΣΗΣ - Η ΕΚΔΙΚΗΣΗ".

Μετά το τέλος του πρώτου μέρους των εκδηλώσεων έγινε η αδελφοποίηση του σχολείου μας με το 3ο Δημ. Σχ. Αρσακείου Ψυχικού.

Την Τρίτη 14 Μαΐου έγινε η υιοθεσία του σχολείου μας από τον Σύνδεσμο Αποφοίτων Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους ο δήμαρχος κ. Πρ. Χατζηγεφραιμίδης, ο οποίος πρόσφερε στην πρόεδρο του ΣΑΦΕ κ. Νανά Ριτσώνη, τιμής ένεκεν, ξυλόγλυπτο αναμνηστικό βιβλίο για την ευγενική προσφορά στο 3ο Δημ. Σχολείο.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν επίσης η Νομαρχιακή Σύμβουλος, συνάδελφοι από άλλα σχολεία, γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και πλήθος κόσμου παρά τις άσχημες καιρικές συνθήκες.

Μετά τη λήξη των εκδηλώσεων ακολούθησε λαϊκό πανηγύρι, που κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες.

Ο Δ/ντής του Σχολείου, το διδακτικό προσωπικό, το Δ.Σ. του Συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, οι γονείς και οι μαθητές

του Σχολείου μας εκφράζουν την ευγνωμοσύνη τους προς τον ΣΑΦΕ για την προσφορά μεγάλου αριθμού άριστου εποπτικού υλικού αριθμητικής, γεωμετρίας, ιστορίας, φυσικής-Χημείας, βιβλίων και αθλητικών ειδών.

Το δε υλικό για την Ειδική τάξη που προμήθευσε ο ΣΑΦΕ δεν υπάρχει ούτε στα οργανωμένα ειδικά Σχολεία.

Ευχαριστούμε τους μαθητές, γονείς και δασκάλους του αδελφού 3ου Δημ. Σχ. Αρσακείου για τον εμπλουτισμό της δανειστικής μας βιβλιοθήκης με μεγάλο αριθμό λογοτεχνικών βιβλίων καθώς και για τη χορήγηση γραφικής ύλης και εποπτικών μέσων διδ/λίας.

Οι Αρσακειάδες και Αρσακειείς με την υιοθεσία και την αδελφοποίηση έδειξαν έμπρακτα την πίστη τους στα ιδεώδη της αλληλεγγύης και της αγάπης τους, ιδεώδη που κληρονόμησαν από το αγαπητό τους σχολείο οι παλαιότεροι και με τα οποία γαλουχούνται οι νεότεροι, δίνοντας έτσι το παρόν σε κάθε εθνική και κοινωνική ανάγκη.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΛΥΚΟΙ, ΛΕΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Τον τελευταίο καιρό, στην Κόνιτσα και στο Ζαγόρι κυρίως, έχουν κυκλοφορήσει ευρύτατα φήμες περί απελευθέρωσης Λύκων και λοιπών αγρίων και ημιαγρίων ζώων. Πριν δύο χρόνια περίπου, που άρχισαν να διαδίδονται οι φήμες, οι “πληροφορίες” μίλαγαν για μικρούς αριθμούς. Στη συνέχεια οι Λύκοι έγιναν ημιφορτηγό, φορτηγό και σήμερα οι διαδόσεις τους έχουν φτάσει στις πέντε νταλίκες.

Σαφέστατο επίσης είναι και το σημείο της απελευθέρωσης: Οι Κονιτσιώτες σου λένε στο Δελβινάκι, οι Δελβινακιώτες στην Κόνιτσα, οι Μονοδεντρίτες στα Πεδινά, οι Πεδινιώτες στη Βίγλα, οι Βασιλικιώτες στον Παρακάλαμο και οι Παρακαλαμιώτες στο Σκαμνέλι. Οι Σκαμνελιώτες στα Δολιανά και οι Δολιανίτες στους Φραγγάδες κι ένας θεός ξέρει πού αλλού.

Όσον αφορά το χρόνο, αυτός ποικίλλει. Πάντα οι “πληροφορίες” προέρχονται από τον μπαρμπα-Τάδε που ζει σε κάποιο χωριό αρκετά μακριά. Υπεύθυνοι δε γι αυτό, κατά τις τόσο ακριβείς πληροφορίες, είναι ποιοί άλλοι; Οι οικολόγοι... Εκτός από αυτά, κατά τις ίδιες πάντα πληροφορίες, οι οικολόγοι βαρύνονται και με άλλες κατηγορίες, όπως την απελευθέρωση ειδικών οσμών, ώστε οι σκύλοι να “ξεγελιώνονται” και να μην κυνηγάνε τους λύκους... Επίσης υποτίθεται πως απελευθερώνουν εκτός από τους λύκους και λυκόσκυλα... Ακόμα αρκούδες, αλεπούδες, κουνάβια, φίδια (αναφέρθηκαν κόμπρες) και τέλος σκορπιούς.

Όσο και αν φαίνονται αστεία τα παραπάνω, διαδίδονται και μάλιστα υπάρχουν πολλοί ΑΦΕΛΕΙΣ (τι άλλο θα είναι;) που τα πιστεύουν. Κι αν τους ρωτήσεις: “Ποιοί είναι

αυτοί οι οικολόγοι” θα σου δώσουν αμέσως μια από τις ακόλουθες απαντήσεις:

- α. “Αυτοί που δεν τρώνε κρέας”.
- β. “Αυτοί που δεν σκοτώνουν τα ζώα”.
- γ. “Αυτοί που έρχονται τα Σαββατοκύριακα στα χωριά μας”, ή
- δ) Αυτοί που περπατάνε στα βουνά ζαλκωμένοι με τα σακκίδια”, ή
- ε. “Το κόμμα των οικολόγων”!... ή
- στ. “Ε! οικολόγοι! Δεν ξέρεις τώρα ποιοί είναι οι οικολόγοι!!!

Είναι εκείνοι οι επιστήμονες με πανεπιστημιακή εκπαίδευση που αντικείμενό τους είναι η ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ, σύμφωνα με τον ODUM (1963), είναι η επιστημονική μελέτη της δομής και της λειτουργίας της φύσης.

Συνεπώς ο Οικολόγος δεν έχει σχέση με τους Υγιεινιστές, τους Ζωόφιλους, τους Τουρίστες, τους Ορειβάτες, τους Πολιτικούς, τους Τρέχα-Γύρευε κλπ.

Οπωσδήποτε ο κάθε άνθρωπος - κανείς δεν είναι ίδιος με τους άλλους - έχει κάποια κόμπυ, συνήθειες και πιστεύω, αλλά δεν είναι αυτά που θα του δώσουν κάποιον τίτλο.

ΔΥΣΤΥΧΩΣ σήμερα κρίνουμε, κατακρίνουμε, κολάμε τίτλους, καταδικάζουμε και εκτελούμε. Δεν είναι όμως αυτό το θέμα μας. Ίσως επανέλθουμε άλλη φορά.

Ας προσπαθήσουμε να δούμε τους λόγους που θα είχαν οι προαναφερθείσες κατηγορίες να προβούν στην απελευθέρωση των λύκων και λοιπών αγρίων ζώων:

- α. Χορτοφάγοι: Για να τρώνε οι λύκοι το κρέας αντί γι αυτούς. Τι κερδίζουν οι ίδιοι τότε;
- β. Ζωόφιλοι: Για να σκοτώνουν οι λύκοι αντί γι αυτούς. Τότε δεν είναι ζωόφιλοι.

γ. Τουρίστες: Αλλοίμονο αν ο κάθε τουρίστας απελευθέρωνε από το πορτ-μπαγάζ του αυτοκινήτου του δυο-τρεις λύκους κάθε φορά!

δ. Ορειβάτες: Ένας λύκος δε χωράει στο σακκίδιο. (Λαϊκή παροιμία).

ε. Πολιτικοί: Για να φάνε οι λύκοι τους πολιτικούς τους αντιπάλους.

στ. Τρέχα-Γύρευε: Για να περνάει η ώρα τους.

Όπως βλέπουμε, κανείς από τους παραπάνω- όπως και κάθε άλλος άνθρωπος- δεν έχει λόγο να απελευθερώνει λύκους και λοιπά αγρίμια. Άλλωστε για να τους απελευθερώσει κανείς, θα πρέπει πρώτα να τους εκθρέψει. Πού όμως θα το κάνει αυτό; Στην ταράτσα του; Στο υπόγειό του; Στο σεντούκι του; Ούτως ή άλλως τόσο η απελευθέρωση όσο και η εκτροφή αγρίων ζώων απαγορεύεται από τη Νομοθεσία.

Συνεπώς η πηγή των τεχνητών διεσπαρμέ-

νων φημών θα πρέπει να αναζητηθεί αλλού:

Στους ΠΑΡΑΝΟΜΟΥΣ. Γενικά στον κάθε παράνομο από λαθροϋλοτόμο και λαθροκυνηγό έως εκείνον που εμφανίζεται με τη γραβάτα και το χαρτοφύλακα... Κι όλη η διαδικασία της συκοφαντίας -γιατί για συκοφαντία πρόκειται- συστηματικά σιγοντάρεται από ορισμένους άλλους... Το κωμικοτραγικό είναι πως υπάρχουν κι οι αφελείς που τα πιστεύουν...

Εάν λοιπόν, τώρα το καλοκαίρι, που θα επισκεφθείτε την Κόνιτσα και το Ζαγόρι, "Φύλακες-Άγγελοι" σας προειδοποιήσουν να μην πάτε στο δάσος γιατί κινδυνεύει η ζωή σας από τους λύκους, τους λέοντες και τις καμηλοπαρδάλεις που απελευθέρωσαν τις προάλλες οι "οικολόγοι", μην τρομάξετε. Ψυχραιμία χρειάζεται.

Οι ΛΥΚΟΙ σήμερα φορούν προβειές...

Σ.Π.Η.Φ.

Βιβλία που λάβαμε

Πήραμε το βιβλίο του Θ. Γκούτου "Τα μαθητικά μου χρόνια στην Κόνιτσα".

Επίσης το βιβλίο "ΤΟΥΡΚΑΛΒΑΝΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ" της κ. Μαρίας Μιχ. Δέδε, Κοινωνιολόγου - Λαογράφου το οποίο αναφέρεται στο διαχωρισμό ανάμεσα στους Έλληνες Αρβανίτες και στους Τουρκαλβανούς, όπως προκύπτει από την παρουσίαση των Δημοτικών μας τραγουδιών.

* Από το Δήμο Κόνιτσας εκδόθηκε βιβλιοκατάλογος με φωτογραφίες των γλυπτών του Συμποσίου Γλυπτικής που έγινε στην Κόνιτσα τον περασμένο χρόνο..

Επιστολές

Φίλτατε κ. Σωτήρη Τουφίδη

Ευχαριστώ για το τεύχος 67 της "Κόνιτσας". Χάρηκα τις "Τοπωνυμίες" του σεβαστού κ. Τάσου Αναστασίου. Συγχαίρω τον κ. Βαγγ. Βουρδούκα για το μονοσέλικο αρθρίδιό του για "Πεκλαρίτες Μαστόρους". Από τον ίδιο βέβαια, ανυπόμονα περιμένουμε λεπτομέρειες, ονόματα και χρονολογίες μαστόρων. Πρέπει να ξέρει.

Με πολλές ευχές

Αργύρης Πετρονώτης

Αρχιτέκτων

ΔΕΠΑΛΙΤΣΑ και ΜΟΛΙΣΤΑ

Τα “σεμνεΐα” της επαρχίας Κόνιτσας

του Θωμά Β. Ζιώγα

Πολλά πιθανά γεγονότα και σενάρια για την εξέλιξη και λειτουργία των χωριών του τόπου μας, στα απώτερα χρόνια της ιστορίας, περνούσαν από το μυαλό μου καθώς έψαχνα και βασανιζόμουνα να ερμηνεύσω τη βαθύτερη σημασία των ονομάτων τους. Ακόμη και τώρα εξακολουθώ να ερευνώ και να συμπληρώνω τις απόψεις που διαμόρφωσα. Η ονοματολογία τους είναι η ταυτότητά τους, και αυτή, όταν δεν είναι άμεσα νοητή, ίσως κρύβει μια ιστορική αλήθεια, η οποία αποκαλύπτεται από την εξήγηση του ονόματος. Όταν, μάλιστα, αυτή η εξήγηση είναι συμβιβαστή με τα σήμερα κρατούμενα και ισχύοντα, τότε είναι που ο νους ερεθίζεται περισσότερο και απορεί συνάμα για την απλότητα με την οποία η ιστορία κατορθώνει να κρατάει σφαιριστό τον φωστήρα της γνώσης.

Προσεγγίζοντας, λοιπόν, την ερμηνεία των ονομάτων των δύο χωριών που στον τίτλο αναφέρονται, διαπίστωσα ότι αυτά σχετίζονται με “ιερά”. Ήσαν δηλ. χώροι λατρείας, ή “σεμνεΐα” όπως τα έλεγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας, όπου ελάμβαναν χώρα οι θρησκευτικές και λατρευτικές τελετουργίες των επιχωρίων.

Αυτό είναι ακόμη και σήμερα μια αντίληψη διάχυτη, η οποία στηρίζεται: για μεν τη ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ (Μολυβδοσκεπάστο) στη θέση της πάνω στη σμίξη Αώου και Σαραντάπορου [λέγεται “Κλειδί”], στις πολυάριθμες παλιές εκκλησίες ή εξωκλήσια με χαρακτηριστική την Μονή της “Παναγίας της Μολυβδοσκεπάστου”, καθώς και σε ι-

στορικές νύξεις, για δε τη ΜΟΛΙΣΤΑ (Γαναδιό-Μεσαριά-Μποτσιφάρι) στη θέση της κοντά στη συμβολή Σαραντάπορου και Βουργουπόταμου [λέγεται “Κλειδί”], στις πάμπολλες εκκλησίες και στην ύπαρξη εκεί της Μονής της Παναγίας.

Και οι δύο χώροι, λόγω του εξαιρετικού τοπίου με την απέραντη θέα και της ιστορικής μυστηριακής αχλύος που τους καλύπτει, αποπνέουν θρησκευτικότητα. Και μόνο με μια απλή περιήγηση στα δύο αυτά μέρη νιώθει κανείς την αύρα του θείου να περιορέει τον χώρο. Και τότε κεντρίζεται και ψάχνει και ερευνά και βασανίζεται για το πότε; το ποίοι; το γιατί; και για άλλα παρόμοια υπαρξιακά και ιστορικά ερωτήματα. Τόλμησα αυτήν την επίσκεψη και εγώ, πριν δύο χρόνια, και ομολογώ ότι έμεινα κατανυκτικά ενεός από την οσιότητα των χώρων. Ένωσα σαν να προσκυνούσα τα διαχρονικά πατρώα “σεμνεΐα”.

Ο ιερός χαρακτήρας των δύο αυτών τόπων ενδεχομένως να φθάνει μέχρι την μακρινή αρχαιότητα και συνεχίστηκε με τον εκχριστιανισμό τους μέχρι σήμερα.

Οι επήλυδες Σλάβοι, όποτε ήλθαν και όταν ονομάτισαν τα μέρη αυτά, από όσα βρήκαν ή είδαν, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι βρήκαν ντόπιους πληθυσμούς που είχαν ήδη εκχριστιανισθεί εξ ολοκλήρου. Ίσως αρχαία κατάλοιπα να υπήρχαν ακόμη.

Εκτιμώ ότι η μεν ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ ήταν το σεμνεΐο της χώρας “Τριφυλλία”, με ευρύτερη ακτινοβολία, δηλ. των κατοίκων που κατοικούσαν την πεδιάδα της Κόνιτσας και τον περί αυτήν χώρο, ενώ η ΜΟΛΙΣΤΑ

ήταν το ιερό της χώρας “Ορεσιτιάς” (=ορειά, ορεινή), δηλ. των ορεσιβίων (=Ορεστών) πληθυσμών της επαρχίας μας, η οποία μετά τον μεσαίωνα αναφέρεται και ως “(Γ) κορούσα” (=ορεινή, Σλ. goga=βουνό).

Αυτές οι σκέψεις μαζί με τα έντονα συναισθήματα με ώθησαν να ψάξω ενδελεχέστερα και κριτικότερα τα παλιά ονόματα των δύο αυτών χωριών και να συμπληρώσω τα αντίστοιχα λήμματα της γραφής μου. “Τα παλιά ονόματα των χωριών της Κόνιτσας”, η οποία έχει ήδη δημοσιευθεί στο τεύχος αρ. 48/1993 του περιοδικού “Κόνιτσα”. Ιδού τα σχετικά λήμματα, στα οποία οι παλιές τοπολογικές ερμηνείες συμπληρώνονται και με τις περί σεμνείων νέες εκδοχές:

Ι) ΔΕΠΑΛΙΤΣΑ (Μολυβδοσκεπάστη)

Προφορά: Στ’ Διπαλίτσα, και ο κάτοικος Δεπαλ(ι)τσιώτης ή Διπαλιώτης.

Στο Μολύβ(ι) ή Μολυβδοσκεπάστο, και ο κάτοικος Μολυβιώτης.

Τούτο το χωριό είναι κτισμένο στην αριστερή όχθη του Αώου, κοντά στο σημείο “Κλειδί”, όπου ο Σαραντάπορος ενώνεται με τον Αώο, στις υπώρειες του όρους Μερόπη (αρχ. Ελλ. Αερόπη ή Αέροπος, κοινώς Νεμέρτσικα). Η στρατηγική θέση αυτού του χώρου είναι γνωστή. Το μέρος είναι ιστορική και θρησκευτική τοποθεσία, και μάλλον εκεί υπήρχε κάποιο αρχαίο πόλισμα. Έτσι λέγεται και αυτό δείχνουν τα αχνάρια, όπως πχ. το γειτονικό χωριό “Οστανίτσα” (=αρχαίο κατάλοιπο, αρχαία ερείπια). Φημίζονται για το χωριό οι αρχαίες ονομασίες Διόσπολις και Πωγωνιανή. Υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι ήταν και έδρα επισκόπου. Εδώ τελούνταν μεγάλη ζωοπανήγυρις, τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 18ου αιώνα.

Οι εξής εκδοχές είναι πιθανές:

1. Η ιερότητα του χώρου, που εξελίχθηκε σε θρησκευτικό κέντρο της περιοχής, καθώς δείχνουν ευρήματα και αναφορές, ίσως να ονομάτισε το χωριό.

Η προφορά της πρώτης συλλαβής ως (Δι) και όχι (Ντι) προοιωνίζει ελληνικό υπόθεμα.

Στα Ελλ. “δίπλα” (=διπλόη, πτυχή ή διπλωση υφάσματος, Σλ. dipla).

“διπλοῖς” (=δίπλαξ, πτυχωτό διπλόφαρδο φόρεμα, Σλ. dipla)

Στα παλ. Σλ. DIPALI (=ιεροστολές, δηλ. εκκλησιαστικά, λειτουργικά, ιερατικά, πολύπτυχα υφάσματα ή άμφια) και είναι πληθυντικός τύπος της λέξης dipla.

Συνεπώς, ΔΙΠΑΛΙΤΣΑ (=διπλοϊδοκώμη ή ιεροκώμη ή πολυάμφια κώμη).

Φαίνεται πως, όταν και όποτε οι έποικοι Σλάβοι πρωτοήλθαν εδώ, βρήκαν μια κωμόπολη που είχε πολλά ιερά, ίσως και εργαστήρια που έφτιαχναν διάφορα εκκλησιαστικά είδη, με τα οποία προμήθευαν το ιερατείο της ευρύτερης περιοχής, γι’ αυτό και την ονόμασαν έτσι.

Τούτη την εξήγηση στηρίζουν οι παρακάτω σκέψεις:

Ο χώρος ήταν ανέκαθεν λατρευτικός και αυτό φαίνεται απ’ τις πάμπολλες, [κατά μαρτυρία των εντοπίων υπήρχαν περίπου 70], παμπάλαιες εκκλησίες και κυρίως τη Μολυβδοσκεπάστη Μονή της Παναγίας. Αυτή είναι το πιο παλιό χριστιανικό ιερό της επαρχίας. Σ’ αυτήν οφείλει το νέο του όνομα το χωριό.

Μερικοί ερευνητές ταυτίζουν το χώρο του χωριού με την αναφερόμενη από τον Στέφανο Βυζάντιο πόλη της Μολοσσίδος ΜΕΓΑΡΑ. Στα αρχ. Ελλ. “μέγαρον” (=ναός ή άντρο όπου λατρεύονταν οι χθόνιοι θεοί), πχ. ο Ζεύς, η Δήμητρα.

Ακόμη στα παλ. Σλ. moliba ή molitva (=δέηση, προσευχή), molivishi (=προσευ-

χητές, παρακλητές), molitvinica (=ναός), απ' όπου κατά φωνητική ελληνική απόδοση, προέκυψε και η αντίληψη του μολυβδοσκεπάστου ναού, αφού πολλοί ερευνητές έχουν αντίρρηση για το αν θα μπορούσε αντικειμενικά, τότε, να είχε επιστεγασθεί όντως με μολύβδινη επικάλυψη η εκκλησία.

Όλα αυτά σαφώς και αποτελούν νύξεις υπέρ τούτης της εκδοχής.

2. Παραφθορά του Διόσπολις (=πόλη του Δία) > Διπολίτσα > Διπαλίτσα, σε συνδυασμό με τα αρχ. Ελλ. "Διπόλια" (=γιορτή του Διός στην Αθήνα) και το αρχ. Ελλ. "διπολιώδης" (=παμπάλαιος, πανάρχαιος).

Η εκδοχή τούτη προϋποθέτει την ιστορική επιβεβαίωση της Διόσπολης, η οποία δεν έγινε ακόμη, και βέβαια την διαπλοκή της με τις σκέψεις της παραπάνω παραγράφου 1, περί ιερότητας του χώρου, ο οποίος εκχριστιανίστηκε σε υστερότερα χρόνια.

3. Στα Λατ. PALUS (=χάραξ, σκόλοψ, πάσσαλος, παλούκι).

PALO (= τοποθετώ χάρακες, φτιάχνω χαράκωμα).

Στα παλ. Σλ. και Σερβ. PALICA (= χαράκι, ράβδος, βακτηρία, βέργα).

Στα Λατ. DEPALO (= αποχαρακώ, αφαιρώ το χαράκωμα).

DEPALATUM (= αποχαράκωση).

Απ' τα παραπάνω, ΔΕΠΑΛΙΤΣΑ (= ανοχύρωτη, χωρίς χαράκωμα), δηλ. χωρίς ξύλινο εκ χαράκων περίφραγμα. Γνωρίζουμε ότι οι αρχαίοι έκαμαν μεγάλη χρήση τέτοιων χαρακωμάτων. Δεν είναι εμφανής ο λόγος για τον οποίο ο οικισμός έμεινε χωρίς χαράκωμα. Η ιστορία κρατάει ακόμη το μυστικό.

4. Υπάρχει και η άποψη ότι το όνομα προέκυψε απ' το Ελλ. "Δίπολις" (=δύο πό-

λεις) > Διπολίτσα > Διπαλίτσα, σε συνάρτηση με τη λέξη "διπολίτης" (=πολίτης δύο πόλεων). Αυτή στηρίζεται σε μια φημολογούμενη παράδοση, της οποίας η εμβέλεια δεν ξεπερνάει τα χρόνια της τουρκοκρατίας, ενώ το χωριό είναι σαφώς παλαιότερο. Οι δύο πόλεις λέγονταν "Διπαλίτσα" και "Μεσαριά". Για να έχει λογικότητα τούτη η άποψη, δεν έπρεπε να λέγεται Διπαλίτσα καμία εξ αυτών, αλλά και οι δύο μαζί.

II) ΜΟΛΙΣΤΑ

Ευθύς εξ αρχής εξηγώ ότι το χωριό τούτο αποτελείται από τρεις εγγύτατα ευρισκόμενους οικισμούς, το Γαναδιό, τη Μεσαριά και το Μποτσιφάρι, οι οποίοι αποτελούν ξεχωριστές κοινότητες. Οι επιχώριοι Μολιστινοί όταν λένε Μόλιστα εννοούν πάντα τη Μεσαριά, ενώ οι λοιποί κάτοικοι της επαρχίας μας όταν λένε Μόλιστα εννοούν και τους τρεις οικισμούς μαζί, ωσάν να πρόκειται για ένα ενιαίο χωριό. Παρακάτω τα εξετάζουμε ένα-ένα χωριστά και τη λέξη "Μόλιστα" την ερευνούμε στο αμέσως επόμενο λήμμα "Μεσαριά".

α) ΜΕΣΑΡΙΑ [Μόλιστα]

Προφορά: Στ' Μεσαριά ή Μισαριά, και ο κάτοικος Μεσαρίτης ή Μολισ(ι)νός. Ο μεσαίος οικισμός από τους τρεις πλησιόχωρους, που αποτελούν όλοι μαζί το κεφαλοχώρι της Μόλιστας, στις υπώρειες του "Κλέφτη". Οι άλλοι δύο είναι, Α το Γαναδιό και Δ το Μποτσιφάρι, όπου και η Μονή της Παναγίας [το γνωστό Μοναστήρι της Μόλιστας] και πολλές άλλες εκκλησίες. Η ονομασία Μεσαριά είναι προσδιοριστικό θέσης, όπως ενδεχομένως και τα ονόματα των δύο άλλων οικισμών.

Συγκρινόμενος με τα άλλα χωριά της επαρχίας, ο τόπος είναι ημερότερος, ήπιος και γεμάτος πηγές, τουλάχιστον η ευρεία

πλευρά προς τον Σαραντάπορο και τον Βουργουπόταμο. Ως “Μόλιστα” μνημονεύεται 4 φορές πριν το 1692 στον κώδικα της Μονής Ζάμπορδας.

Και οι δυο ονομασίες είναι παμπάλαιες και εξηγούνται ως εξής:

1. Ίσως, η ιερότητα του χώρου, όπως αυτή καταδειχνεται απ’ τους πολλούς ναούς και τη Μονή της Παναγίας, καθώς και η φημολογούμενη ιστορικότητα του τόπου, να ονομάτισε το χωριό, ακριβώς όπως και τους πλησιόχωρους οικισμούς Μποτσιφάρι (β.λ.) και Γαναδιό (β.λ.).

Στα παλ. Σλ. MOLISHI ή MOLITI (=προσεύχομαι, πιστεύω, παρακαλώ, ικετεύω, δέομαι, προσβεύω, γονυπετώ).

MOLIVISHI (=ικέτες) και MOLITVISHTE (=ναός).

Στα Βουλγ. και Σερβ. MOLITVA (=προσευχή, δέηση, ικεσία, παράκληση).

Εξ αυτών, ΜΟΛΙΣΤΑ (=προσευχητήριο, δηλ. τόπος προσευχής).

2. Στα Ελλ. “μεσήρης” (=ευρισκόμενος μεταξύ, μεσαίος, μεσιανός). Άρα, ΜΕΣΑΡΙΑ (=μεσαία, μεσιανή), όπως και πράγματι είναι.

3. Στα αρχ. Ελλ. “μώλυσ” (=απαλός, μαλακός, σαθρός, Λατ. mollis) Επομένως, ΜΟΛΙΣΤΑ (= ήπια τοποθεσία), όπως και είναι.

Είναι τοπωνύμιο εννοιολογικώς σύνηθες. Παρόμοιο, αλλά από αλλόγλωσση ρίζα, υπάρχει στο χωριό Κάντσικο (Δροσοπηγή) και λέγεται “Μέκα”, εκ του Σλ. meka (=μαλακιά, απαλή, ήπια).

4. Η άποψη ότι το όνομα Μόλιστα ίσως να σχετίζεται με τη λέξη Μολοσσοί, είναι άξια προσοχής, αλλά χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

5. Ακόμη, η κοινολογηθείσα εκδοχή ότι ΜΟΛΙΣΤΑ (=νύφη), εκ του Λατ. mulier (=παρθένος, γαμετή γυναίκα), δεν μπορεί

να στηριχθεί ποσώς, και μάλλον είναι ατυχής.

β) ΓΑΝΑΔΙΟ [Γαναδιό]

Προφορά: Στο Γαναδιό, και ο κάτοικος Γαναδιώτης.

Παλαιό χωριό, στις προς τον Βουργουπόταμο υπώρειες του “Κλέφτη”, το οποίο μαζί με τα χωριά Μεσαριά και Μποτσιφάρι συγκροτούν το κεφαλοχώρι της Μόλιστας. Κείται ανατολικά της Μεσαριάς, προς την πλευρά του χωριού Σταρίτσιανη (Πουρνιά).

Οι παρακάτω εξηγήσεις θεωρούνται πιθανές:

1) Ίσως να σχετίζεται η ονομασία με την ιερότητα του χώρου της μείζονος Μόλιστας, όπως στο Λήμμα “Μεσαριά” (β.λ.) αναφέρεται.

Στα παλ. Σλ. GANANIJE και GADANIJE (χρησμός, μαντεία, προφητεία).

GANATI ή GADATI ή GATATI (=στοχάζομαι, αινίττομαι, μαντεύω).

Στα Σερβ. GATATI (=μαντεύω), GONETA ή ZAGONETKA (=αίνιγμα).

Στα Βουλγ. GADAJA (=μαντεύω, πορφητεύω), GADANJE (=μαντεία).

Στα Σλαβ. (U) GANATI ή GADATI (=μαντεύω), GANATI (=συμβουλεύω).

Εξ αυτών φαίνεται ότι τα ισοδύναμα θέματα GADAN και GANAT, έχουν σχέση με τη μαντική, οπότε ΓΑΝΑΔΙΟ (=μαντείο), εξήγηση ιστορικά αμάρτυρη. Όμως η φημιζόμενη ιερότητα του ευρύτερου χώρου δικαιολογεί τη δοθείσα εξήγηση, πάντα σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες λατρευτικές ερμηνείες που δίνονται στους πλησιόχωρους οικισμούς Μόλιστα (β.λ.) και Μποτσιαφάρι (βλ) Ακόμη, η γειτνίαση με το χωριό “Σταρίτσιανη” (=αρχαία, παλαιά, γηραιά), σε συνδυασμό με τα περι

της Ομηρικής “Τράμπυας” που πειστικώς πρότεινε ο Γιάννης Λυμπερόπουλος, σαφώς και στηρίζουν την παραπάνω ερμηνεία.

2. Το όνομα του χωριού πιθανώς να είναι και προσδιοριστικό θέσης, όπως και το όνομα Μεσαριά (β.λ.) και ερμηνεύεται ως εξής:

Στα αρχ. Ελλ. “γανάω” ή “γανδάω” (=λάμπω, στίλβω, φέγγω, Λατ. gaudeo).

Στα παλ. Σλ. GANATI (=ανατέλων ειμί, κείμαι εμπρός, Λατ. proronege).

Τότε, ΓΑΝΑΔΙΟ (=ανατολικά) - ερμηνεία που αποδίδει την ανατολική θέση του οικισμού ως προς την μεϊζονα Μόλιστα.

γ) ΜΠΟΤΣΙΦΑΡΙ (Μοναστήρι)

Προφορά: Στο Μποτσφάρ (ι), και ο κάτοικος Μποτσφαρίτης ή Μποτσβαρίτης. Είναι ο Δ οικισμός του τρίδυμου κεφαλοχωριού της Μόλιστας, στο οποίο υπάρχουν πολλές εκκλησίες και η Μονή της Θεοτόκου (γνωστή ως Μοναστήρι της Μόλιστας). Γι’ αυτό τώρα το χωριό ονομάζεται Μοναστήρι, γεγονός που δείχνει την ιερότητα του χώρου, η οποία πιθανώς σημάδεψε και το παλιό όνομα του χωριού. Βρίσκεται στις υπώρειες του “Κλέφτη”, πίσω από μια ράχη, έτσι ώστε δεν φαίνεται από τη Μεσαριά.

Η παλαιά ονομασία φαίνεται σύνθετη και έχει σλάβικο υπόθεμα.

1. Στα παλ. Σλ. και Σερβ. BOZJI (=θείος, θεϊκός), απ’ το BOGi (=Θεός).

Στα παλ. Σλ. VARI (=πύργος, μέγαρο, οίκος, αρχ. Ελλ. “βάρης”).

BARb (=χωριό, τόπος, μέρος, Λατ. loci).

Εξ αυτών, BOZJIVARI και ελληνικώς, με τροπή του ZJ σε C, ΜΠΟΤΣΙΒΑΡΙ ή ΜΠΟΤΣΙΦΑΡΙ (=οίκος του Θεού ή τόπος του Θεού), αρχ. Ελλ. “Θεόβαρις”, όπως ακριβώς λένε στα παλ. Σλ. bojigrad (=Θεό-

πολη) και bozjidar (θεόδωρος).

Τους κατοίκους του χωριού τους έλεγαν παλιά με το παρατσούκλι ΜΟΛΥΒΙΑ, [αν και στο Μποτσιφάρι με πληροφόρησαν ότι έτσι λένε τους κατοίκους της Μεσαριάς] και στα ύστερα χρόνια επί το σκωπτικότερο ΜΟΛΥΒΟΤΗΓΑΝΑ, όρος που φωνητικά και γραμματικά σχετίστηκε αβασάνιστα με τη λέξη “μολύβι”, ενώ καμία συνάφεια δεν έχει μαζί της. Το παρατσούκλι εξηγείται απ’ τα παλ. Σλ. MOLbVA ή moliba ή molitva (=ευχή, δέηση, προσευχή), molivishi (=ικέτες, προσευχητές, παρακλητές), molitvinica (=ναός), Βουλγ. και Σερβ. molitvenik (=προσευχητάριο, ευχολόγιο). Εξ αυτών, ΜΟΛΥΒΙΑ (=ικέτες), ερμηνεία που στηρίζει γερά την παραπάνω εξήγηση της ονομασίας και δείχνει ότι ο αρχικός ναός είναι παμπάλαιος [η σημερινή Μονή είναι του 1819] και ότι ο οικισμός συγκροτήθηκε απ’ τους προσκυνητές αυτού του ναού. Πιθανώς και τα ονόματα Μόλιστα (β.λ.) και Γαναδιό (β.λ.) να σχετίζονται με τα παραπάνω και όλα μαζί να υποκρύπτουν κάποια αρχαία λατρευτική καταβολή.

2. Όπως τα ονόματα των δύο άλλων οικισμών (Μεσαριά, Γαναδιό), μπορεί το όνομα να είναι και προσδιοριστικό θέσης.

Στα παλ. Σλ. BOKb και Σερβ. BOK (=πλευρό).

Στα Σερβ. BOC(N)I (=παράπλευρος, πλευρικός, πλάγιος).

FARA (=το όπισθεν μέρος κάθε πράγματος, π.χ πρύμνη).

Οπότε, ΜΠΟΤΣΙΦΑΡΙ (=παράπλευρο πίσω μέρος, πλαγιοπίσθιο), εξήγηση που υστερεί γραμματικά, πλην όμως αποδίδει τη Δ θέση του οικισμού σε σχέση με τη Μεσαριά, κατά την ιδιωματική τοπική έκφραση: “πίσω” (=δυτικά).

Ευθυμογράφημα

“Γυναίκα πήγαινε πες στους λύκους ότι εγώ τη λύκαινα δεν τη σκότωσα, τη βρήκα ψόφια και την πήρα”

Τα παλιά χρόνια το χωριό μου είχε πολλούς και καλούς κυνηγούς. Μια φορά μια αρκούδα στην τοποθεσία “κρεβάτι” είχε αρπάξει έναν κυνηγό τον Παναγιώτη Κυπαρίσση και άλλος κυνηγός ο Ηλίας Κυπαρίσσης, σκότωσε την αρκούδα χωρίς να πάθει τίποτε ο Παναγιώτης. Ανάμεσα στους πολλούς καλούς κυνηγούς ήταν και ένας που κόβονταν ότι ήταν καλύτερος, αλλά δε μολογούσε τίποτε στο κυνήγι. Άλλο ήταν το όνομά του, αλλά οι κυνηγοί τον φώναζαν Χαζογιώτη. Μια φορά ο Χαζογιώτης βγήκε μόνος του για κυνήγι κι εκεί που πήγαινε για τα “παλποχώραφα”, στο λάκκο στα “κέδρα” βρήκε έναν λύκο ψόφιο, τον πήρε τον έφερε στο χωριό και είπε ότι τον σκότωσε. Μαζεύτηκαν όλοι οι κυνηγοί, κανένας δεν πίστευε ότι ο Χαζογιώτης σκότωσε λύκο, αλλά δεν μπορούσαν να πουν τίποτε, αφού ο λύκος ήταν μπροστά τους. Πιο πολύ δεν τον πίστευε η γυναίκα του που τον ήξερε τι φοβιτσιάρης ήταν, αλλά δεν έλεγε τίποτε. Ο Χαζογιώτης πάνω στην χαρά του σφάζει 2-3 κότες, τις ψήνει και φωνάζει όλους τους κυνηγούς να τους σκανιάσει.

Αφού έφαγαν και ήπιαν, όλοι πήγαν για ύπνο. Στο σπίτι όμως του Χαζογιώτη έγινε το παρακάτω επεισόδιο: Το αίμα απ’ τις τρεις σφαγμένες κότες είχε παγώσει και είχε πιτσιλίσει την πόρτα που έβγαινε στον κήπο και πήγαν τα σκυλιά να το φαν ξύνοντας την πόρτα με τα νύχια τους και τσακώνονταν μεταξύ τους.

Ο Χαζογιώτης άκουσε τη φασαρία, φοβήθηκε και είπε στη γυναίκα του να πάει να ιδεί τι γίνεται. Η γυναίκα του η Σουλτάνα, σωστή αντρογύναικα που δε φοβούνταν τίποτε, πήγε στο μαγειργιό, κατάλαβε τι γίνεται έξω και γυρίζοντας λέει στον Χαζογιώτη

“Άντρα μου ήρθαν οι λύκοι να μας φαν γιατί τους σκότωσες τη λύκαινα. Πήγαινε και σκότωσέ τους να μη μας φαν. Ο Χαζογιώτης μόλις τ’ άκουσε τρέμοντας λέει στη γυναίκα του: Γυναίκα, πήγαινε πες στους λύκους ότι εγώ τη λύκαινα δεν τη σκότωσα, τη βρήκα ψόφια και την πήρα.

Αυτό τόμαθε όλο το χωριό και οι κυνηγοί το φύσαγαν και δεν κρύωνε με το χνέρι που τους είχε σκαρώσει ο Χαζογιώτης.

Οξυά, Μάης 1996
Θανάσης Πορφύρης

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΠΑΛΑΒΟΙ ΚΑΙ Ο ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Βρισκόμαστε γύρω στις 20 Ιουλίου του 1943. Οι Γερμανοί, μόλις αυτές τις ημέρες έχουν εγκατασταθεί στην Κόνιτσα όπου βασιλεύει η ερημιά διότι οι Κονιτσιώτες - τρομοκρατημένοι και βλέποντας τα καμποχώρια να καίγονται - είχαν φύγει σχεδόν όλοι προς τα ορεινά χωριά και τα βουνά: Καρουτιά, Στόμιο κλπ. και τώρα δειλά-δειλά και από λίγοι-λίγοι, επιστρέφουν στα σπίτια τους. Στην Αγορά όμως δεν τολμούν ακόμη να βγούν, ούτε στον κάμπο να πάνε για τα χωράφια τους.

Μόνο εκείνοι που είχαν βγεί με λευκή σημαία και τους είχαν υποδεχτεί και είχαν σώσει την Κόνιτσα από τον εμπρησμό και την καταστροφή κάνοντας την ανάγκη φιλοτιμία, έβγαιναν να τους κάνουν παρέα για να μη νομίζουν πως τους περιφρονούν.

Ένα απόγευμα στο καφενείο Αϊγλή μοναδικοί πελάτες είναι ο Παύλος ο Κρέμος, ο Αριστοκλής Πύρρος, ο Αλεξ. Φλώρος και δυο-τρεις άλλοι, που κάνουν παρέα στο Γερμανό στρατιωτικό διοικητή. Πιο πέρα κάθονται μερικοί Γερμανοί στρατιώτες.

Διερμηνέας είναι ο Παύλος ο Κρέμος που ήξερε άριστα τα Γερμανικά.

Στους δρόμους απόλυτη ερημιά. Τα μαγαζιά όλα κλειστά: μήπως έχουν και τίποτε να πουλήσουν;

Έξαφνα, εμφανίζεται ο Μπαϊράμης ο μουσουλμάνος ωρολογάς που εδώ και λίγα χρόνια την είχε ψωνίσει και είχε αυτοχειροτονηθεί Χότζας φορώντας και μαύρο ράσο. Στέκεται στη συνηθισμένη θέση του, δίπλα από τη βρύση, βγάζει το κοράνι του - που του το είχε δώσει κάποιος καθηγητής

Ψυχάρης και περιείχε το αραβικό κείμενο, προφορά με ελληνικά γράμματα και μετάφραση. Το ασπάζεται και αρχίζει να το διαβάζει.

Περίεργος ο Γερμανός ρωτάει, ποιός είναι αυτός και ο Κρέμος του εξηγεί.

Φεύγει ο Μπαϊράμης αφού τελείωσε το διάβασμά του σιγά-σιγά και να! σε λίγο εμφανίζεται ερχόμενος από το δρόμο του Αγιάνη ο Παναγιώτης της Βούλας παίζοντας με το συνηθισμένο μπαστουνάκι του, σφυρίζοντας εύθυμα και μιλώντας με τον εαυτό του.

Νέα έκπληξη για το Γερμανό. Νέες ερωτήσεις και ενημέρωση και πάλι από τον Κρέμο.

Φτάνοντας μπροστά τους ο Παναγιώτης τους χαιρετάει και κάνει υπόκλιση μπροστά στο Γερμανό αξιωματικό, αυτοσυστηνόμενος και μιλώντας στα Γαλλικά που τα είχε μάθει στην Αίγυπτο.

Ο Γερμανός, παρ' όλο το σοβαρό του ύφος, χαμογελάει και του ανταποδίδει το χαιρετισμό στην ίδια γλώσσα.

Κατόπι ο Παναγιώτης κάνει μια νέα υπόκλιση, χαιρετάει με αβρότητα και συνεχίζει το δρόμο του, τραγουδώντας ένα ελαφρό γαλλικό τραγουδάκι τώρα.

Πριν προλάβει να εξαφανιστεί καλά-καλά ο Παναγιώτης, εμφανίζεται ερχόμενος από τον ίδιο δρόμο ένας τρίτος τύπος, άγνωστος στους παρόντες. Κακοντυμένος, αναμαλλιάρης και με αξύριστη γενειάδα. Χειρονομεί, φωνάζει, κάνει πως συζητάει με κάποιον φανταστικό συνοδοιπόρο του και βρίζει.

Νέα έκπληξη και απορία για το Γερμανό και νέες ερωτήσεις. Του απαντούν πως

δεν τον γνωρίζουν και ο Γερμανός υποπευδόμενος μήπως είναι κανένας κατάσκοπος των ανταρτών που υποκρίνεται τον παλαβό, έστειλε δυο στρατιώτες και τον συνέλαβαν.

Τον έβαλαν να καθήσει με το ζόρι στη ρίζα της διπλανής μουριάς και τον κρατούσαν σφιχτά ενώ οι άλλοι τον ρωτούσαν ποιός είναι, από που έρχεται και που πηγαίνει. Εκείνος αράδιαζε ασυναρτησίες και φράσεις ακατάληπτες. Η μόνη λέξη που ξεχώριζες καθαρά ήταν "Γκριζμπάνι, Γκριζμπάνι".

-Τι λέει; ρώτησε ο Γερμανός.

- Φαίνεται πως είναι από το γειτονικό χωριό Γκριζμπάνι, απάντησε ο Κρέμος.

Τον παιδέψανε αρκετή ώρα. Πείσθηκαν πως ήταν πραγματικά τρελλός και τον άφησαν να φύγει.

Πολλούς τρελλούς έχετε εδώ, είπε γελώντας τώρα ο ψυχρός και άτεγκτος Γερμανός.

Και οι Κονιτσιώτες μολονότι στενοχω-

ρημένοι για τον χαρακτηρισμό, μη βρίσκοντας τι απάντηση να του δώσουν, αναγκάστηκαν κι αυτοί να χαμογελάσουν.

Και πραγματικά, ο τρελός αυτός ήταν από το Γκριζμπάνι (Ελεύθερο) και λεγόταν Βασίλης Μπόγντος. Γραφτό του ήταν να πάει από γερμανικές σφαίρες αργότερα όταν οι Γερμανοί έκαναν εκαθαριστικές επιχειρήσεις. Ενώ όλοι οι κάτοικοι του χωριού κρύφτηκαν στα δάση, αυτός σαν να μη συνέβαινε τίποτε, ανεβασμένος επάνω σε μια μουριά έτρωγε μούρες. Τον είδαν οι Γερμανοί και του φώναξαν να κατεβεί. Εκείνος δεν υπάκουσε, ούτε και γερμανικά ήξερε ούτε κατάλαβε με το θολωμένο του μυαλό τι μπορούσε να πάθει.

Για τους Γερμανούς που δεν γνώριζαν ποιός ήταν, παρουσιάστηκε μια ευκαιρία να κορέσουν τα αιμόχαρα ένστικτά τους.

Σήκωσαν τα τουφέκια τους και τρείς-τέσσερις πυροβολισμοί αντήχησαν. Ο δύστυχος τρελός έπεσε σαν σκοτωμένο πουλί μπροστά στα πόδια τους.

Ανακοίνωση

Το Πνευματικό Κέντρο Δήμο Κόνιτσας θεωρεί χρέος του και καθήκον να διοργανώσει μια ημερίδα αφιερωμένη στους παραδοσιακούς καλλιτέχνες της επαρχίας μας.

Στους καλλιτέχνες που έκτισαν, σκάλισαν, πελέκησαν, αγιογράφησαν, ζωγράφησαν σ' όλη την Ελλάδα.

Το Πνευματικό Κέντρο συγκέντρωσε ορισμένα ονόματα καλλιτεχνών της Επαρχίας στους οποίους και θα σταλούν επιστολές.

Επειδή όμως υπάρχει πιθανότητα να υπάρχουν και άλλοι που δεν τους ξέρουμε τους παρακαλούμε να μας γράψουν.

Για όσους έχουν φύγει από τη ζωή παρακαλούνται οι συγγενείς τους να επικοινωνήσουν μαζί μας.

Επιστολές να σταλούν στο Πνευματικό κέντρο Δήμου Κόνιτσας ή να τηλεφωνήσουν στο Δημαρχείο στο τηλ. (0655) 22233.

*Η Πρόεδρος του Π.Κ.Δ.Κ.
Άννα Ρεμπέλη*

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΙΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

Του Θωμά Β. Ζιώγα

Κάθε χρόνο, οι περίφημοι συμπατριώτες μουσικοί ΦΙΛΙΠΠΙΔΑΙΟΙ, από το γειτονικό χωριό Κεράσοβο καταγόμενοι, καλύπτουν με τη μουσική τους δεξιοτεχνία τους χορούς των Δροσοπηγιωτών της Αθήνας. Από παλιά γνωρίζονται καλά μεταξύ τους, από τότε που λαλούσαν σε όλες σχεδόν τις χαρές που γίνονταν στο χωριό. Αυτή η αλληλοπροτίμηση ισχύει ακόμη. Οι Δροσοπηγιώτες έχουν τους Φιλιππιδάιους σε μεγάλη εκτίμηση, την οποία πράγματι αξίζουν, τόσο για την καλλιτεχνική τους ικανότητα, όσο και για την οικειότητα που έχουν μαζί τους. Τους θεωρούν σχεδόν συγχωριανούς, και αυτοί ξέρουν πολύ καλά τις συνήθειές των, ακόμα και τις προσωπικές χορευτικές επιλογές.

Εφέτος, η παρουσία των Φιλιππιδάιων στο χορό (27-1-1996) ήταν σύσσωμη. Όλοι παρόντες εκεί στο μουσικό και πατριωτικό πανηγύρι. Και η μουσική τους απόδοση στο ζενίθ. Και τι δεν έπαιξαν αυτοί οι άφθαστοι μουσικοί μας! Είπαν άσματα τραγουδιστά της τάβλας, αλλά και εκστασιακά ενόργανα νουμπέτια, ακούστηκαν επικά κλέφτικα τραγούδια, αλλά και άφθονα τοπικά χορευτικά της χαράς. Ήταν μια μουσική πανδαισία που μας φόρτισε με ποικίλα πατριωτικά συναισθήματα, αλλά και ευχάριστα μας ψυχαγώγησε όλους.

Ο γέρος μπαρμπα-Φίλιππας Φιλιππίδης, με την ισχνή μορφή του και με την πάντα γεμάτη από πατρίδα και Κεράσοβο καρδιά του, κάθονταν πίσω από τα παιδιά του και βοηθούσε κατά δύναμη την ορχήστρα. Τον έβλεπα αχνά μέσα στην ανταύγεια των φώτων και σκεπτόμουν το καμάρι που ένιωθε, αφού μπορούσε να βγάλει τέτοια ξεφτέρια παιδιά μουσικούς, που όλοι, και κυρίως εμείς οι συμπατριώτες τους, τα τιμούμε. Ό,τι θα επιθυμούσε ένας γονιός, δηλ. την κοινωνική καταξίωση και επιβράβευση των παιδιών του.

Η ευφορία ήταν άφθονη, ίσως περισσότερη από το κρασί. Και δικαίως, γιατί η μουσική ήταν γνήσια δική μας, ανόθευτη, χωρίς ηλε-

κτρονικούς νεωτερισμούς και μιλούσε στις ψυχές των συνδαιτημένων.

Σε διπλανό τραπέζι μια πολυμελής παρέα από εκλεκτούς Ασημοχωρίτες άκουγαν σχεδόν ενεοί τα εξαιρετα νουμπέτια των Φιλιππιδάιων. Ήσαν εκεί οι φίλοι μου: Χολέβας Χρ., Πανταζής Στεφ., Νούτσης Κων., και άλλοι, που όλοι τους εκστασιασμένοι απ' την αγνή δική μας τοπική μουσική που έπαιζαν οι Φιλιππιδάιοι, τους εκθειάζανε με τα καλύτερα λόγια.

Και πάνω που ο Διόνυσος διηγείρε με τον άκρατο οίνο του στο έπακρο την έξαψη και οι Μούσες ξέπλεκες στριφογύριζαν πάνω στο ξάγναντο χοροστάσι, μεθυσμένες απ' την μαγευτική μελωδία της ορχήστρας, από παρειαρισκόμενη στο τραπέζι στοχαστική κυρία εκφράστηκε η απορία: πώς μπορεί ένας μουσικός, ποντιακής μάλλον καταγωγής, να βιώνει και να αποδίδει τόσο καθαρά και τέλεια την ηπειρωτική μουσική παράδοση;

Το όνομα Φιλιππίδης, και κυρίως η ποντιακή κατάληξη -ίδης, είναι προφανές ότι δημιούργησαν την απορία. Κανείς απ' τους ομοτράπεζους δεν ήταν σε θέση να δώσει κάποια απάντηση στο εύλογο ερώτημα. Κανένας τους, όπως και εγώ παλαιότερα, δεν ήξερε ότι οι Φιλιππιδάιοι, ανεξάρτητα απ' το υπονοούμενο του ονόματός τους, δεν έχουν απολύτως καμία σχέση με τους πρόσφυγες, αλλά είναι πούροι Κερασοβίτες. Επειδή και άλλοι θα έχουν τέτοιες απορίες, θα ήθελα να καταθέσω την πληροφόρηση που έχω από τον ίδιο τον μπαρμπα-Φίλιππα.

Συχνά, πριν μερικά χρόνια, συναντούσα τον μαστρο-Φίλιππα σε ένα μικρό καφενείο κοντά στην Ομόνοια. Τώρα δεν πολυβγαίνει εκεί. Βλέπεις, τα άτιμα τα γεράματα! Έπινε το καφεδάκι του ήρεμα και πάντα σχεδόν μόνος του, χωρίς να τον συγκινεί καθόλου ο πολύβουος εσμός ανθρώπων και οχημάτων που τον περτριγύριζαν. Μόλις τον έβλεπα τον χαιρετούσα:

- Γειά σου, μπαρμπα-Φίλιππα!

- Καλώς τον Μηχανικό, μου αποκρίνονταν.

κάτσε να σε κεράσω!

Έτσι, σε ένα τέτοιο μικροκέρασμα, έλυσα και εγώ τις απορίες μου. Ζήτησα από τον μάτρο-Φίλιππα και αυτός με ευχαρίστηση μου διηγήθηκε γιατί λέγεται έτσι και άλλα συναρτή, τα οποία περίπου έχουν ως εξής:

Οι Φιλιππιδαίοι ανήκουν στην γενεά Μπέτζιος, που ως σιδηρουργοί και μουσικοί ήσαν εγκατεστημένοι από αμνημονεύτων ετών στο Κεράσοβο. Βέροι Κερασοβίτες θα έλεγα, αφού κανείς τους δεν θυμάται πότε και από που πιθανώς ήλθαν μέτοικοι στο Κεράσοβο. Ο αδελφός του Φίλιππα, ο Ανδρέας, επίσης καλός κλαρινίστας, εξακολουθεί να φέρει το επίθετο Μπέτζιος.

"Παλιά, οι κλέφτες, Νταβελαίοι και άλλοι, κατέβαιναν απ' τα βουνά και έφτιαχναν τα άρματα και τα σπαθιά τους στον παππού μου, που τον φώναζαν Τσιουλίκα", θυμάται ο μπάρμπα-Φίλιππας.

- Και τι σημαίνει Τσιουλίκας; τον ερωτώ.

- Σάματις ξέρω, παρατσούκλι θα είναι, μου απαντάει.

Του εξήγησα ότι Τσιουλίκας σημαίνει "ατσαλωτής" και είναι τούρκικης προέλευσης λέξη, γιατί στα τούρκικα celik θα πει ατσάλι, οπότε μόνος του συνεπέρανε χαμηλόφωνα:

- Φαίνεται ότι έβαφε καλά τις σπάθες τους, γι' αυτό τον προτιμούσαν.

Μετά από μερικές γενικές ερωτήσεις για το Κεράσοβο, την μεγάλη του αγάπη, ζητώ να μου πει πως και έχει αυτός το σπάνιο στον τόπο μας, και ποντιακό στο άκουσμά του, επίθετο Φιλιππίδης.

- Τρανή ιστορία, αλλά θα στην πω, μου λέγει καλοσυνάτα και άρχισε να μου διηγείται τα συμβάντα:

"Ήταν μεταπολεμικά, κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 1950. Αποφάσισα να ξεκόψω απ' την κοινωνική καταφρόνηση και πήγα στα Γιάννινα, στον φουρκιώτη δικηγόρο Σεραφείμ Φράγκο. Του ζήτησα να αλλάξω επίθετο. Ο δικηγόρος ανέλαβε να κάνει όλα τα χαρτιά που χρειαζόνταν. Ήταν πολύ δύσκολα τα πράγματα τότε και ο κόσμος πάμπτωχος. Καλύτερα να μη τα θυμάται κανείς εκείνα τα παλιά", μου λέγει ο μπάρμπα-Φίλιππας και

ρουφώντας λίγο καφέ μονολογεί με πόνο:

- Φτώχεια, παιδί μου, φτώχεια και άγιος ο Θεός. Τυραννιούνταν ο κόσμος και τίποτε δεν έβγαζε. Και από γράμματα όλοι κούτσουρα.

Και συνέχισε:

"Κάποτε βγήκαν τα χαρτιά και ο δικηγόρος με ειδοποίησε να πάω να τον ιδώ. Κατέβηκα στα Γιάννινα και πήγα στο γραφείο του. Αφού κοίταξε τα χαρτιά μου λέει:

- Εντάξει είναι τα χαρτιά σου, αλλά πρέπει να διαλέξεις και το νέο επίθετο που θα πάρεις. Μήπως σκέφτηκες κάποιο επώνυμο;

Που λες, παιδί μου, κόκκαλο εγώ. Ούτε που το είχα σκεφθεί καθόλου. Και λέω στο δικηγόρο:

- Εμένα τον αγράμματο ρωτάς, κύριε δικηγόρε, πώς θα με πούνε; Εσύ ξέρεις γράμματα, όρισε και το επίθετο μου! Που να ξέρω εγώ από τέτοια.

Ο δικηγόρος σαν άκουσε έτσι, κοντοστάθηκε, σκέφτηκε λίγο και είπε:

- Ξέρεις, ο χωριανός σου Κώστας Γελαδάρης άλλαξε και αυτός το επίθετό του, από Γελαδάρης το έκανε Κωνσταντινίδης, επειδή τον έλεγαν Κώστα. Να σου δώσουμε και σένα το επίθετο Φιλιππίδης, μιας και σε λένε Φίλιππα;

- Ότι είναι καλύτερο και πεις εσύ! του είπα και έφυγα.

Γύρισα στο Κεράσοβο. Ύστερα από καιρό ήλθαν στην Κοινότητα τα χαρτιά με το επίθετο ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ και από τότε έτσι λεγόμαστε".

Έτσι έχει το ιστορικό του επίθετου Φιλιππίδης. Δεν είναι ποντιακό, καμία απολύτως σχέση. Οι Φιλιππιδαίοι είναι δικοί μας γηγενείς Ηπειρώτες, μαϊστορες μουσικοί, που τιμούν τον τόπο μας, αλλά και την μουσική μας παράδοση, της οποίας είναι άριστοι εκτελεστές και μύστες. Και ο γέρος, πλέον, μπάρμπα-Φίλιππας, ως γενάρχη, έχει κάθε λόγο να καμαρώνει και να σεμνύνεται για τους επιγόνους του, οι οποίοι τόσο άξια συνεχίζουν το μουσικό του έργο. Αλλά και όλοι εμείς καμαρώνουμε μαζί του, ευχόμενοι πάντα "ο Θεός σώζοι Φιλιππιδαίους".

Αθήνα, Απρίλιος 1996

ΑΠΟ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ “ΜΟΡΦΩΣΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ”

Του Νικ. Βασ. Φασούλη

“Παιδιά, εκείνο που θέλουμε από σας, είναι να κρατήσετε μέσα στην καρδούλα σας την Ήπειρο, όπου και να πάτε, να γυρίσετε πίσω σ’ αυτήν, σας χρειάζεται, έχει ανάγκη τη βοήθειά σας...”.

Αυτά τα θερμά λόγια, μεταξύ των άλλων, ανήκουν στη σύμβουλο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, στην εκδήλωση που έγινε στις 10 Απριλίου 1996 στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννίνων, κατά τη βράβευση των αριστευσάντων μαθητών από ακριτικά σχολεία των νομών Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας”.

Το Ίδρυμα “Μόρφωσης Νεολαίας”, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, είναι ο φορέας που βράβευσε και φέτος αυτά τα παιδιά. Η κα. Νίκη Γκουντουβά είναι η Σύμβουλος της ΠΣΕ. Κατάγεται από την Κοινότητα Αμαράντου, δικηγόρος στο επάγγελμα και αγωνίζεται χρόνια τώρα, μέσα από την Πανηπειρωτική, για την προβολή της Επαρχίας Κόνιτσας. Οι αγώνες της, τα δημοσιεύματα, οι παρεμβάσεις της και η πετυχημένη παρουσία της στο ανώτερο συλλογικό όργανο των Ηπειρωτών, αναμφίβολα την αναδεικνύουν σε περίοπτη θέση ανάμεσα στις προσωπικότητες της Επαρχίας μας.

Φέτος από την Επαρχία Κόνιτσας βραβεύθηκε ένας μαθητής της ΣΤ Τάξης του Δημ. Σχολείου Κεφαλοχωρίου, που αρί-

στευσε για το σχολικό έτος 1994-95, αφού το Δημ. Σχολείο Μολυβδοσκεπάστου, μαθητές του που βραβεύονταν μέχρι πέρυσι, προστέθηκε στο μελαγχολικό κατάλογο των σχολείων που κλείνουν στην Επαρχία μας.

Θάταν παράλειψη να μην αναφερθούμε και πάλι, σχετικό δημοσίευμα υπάρχει στο τεύχος 62 έτους 1995 του περιοδικού μας, στον ιδρυτή του Ιδρύματος, που ελέγχεται από το Υπουργείο Οικονομικών. Είναι ο αείμνηστος Στέφανος Βασιλάκος, δικηγόρος από την Κόντσικα Ιωαννίνων. Σκοπός του Ιδρύματος, που ιδρύθηκε το 1975, είναι η διάθεση οικονομικών μέσων για την εκπλήρωση μορφωτικών θεμάτων, κυρίως της Ηπείρου, με απονομή χρηματικών βραβείων σε πρωτεύσαντες μαθητές ακριτικών περιοχών. Οι πόροι του Ιδρύματος προέρχονται από μισθώματα δύο καταστημάτων που άφησε ο δωρητής στην Αθήνα.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής κ. Αλεξίου Κώστας, ο Αντιπρόεδρος κ. Δρόσος Λάμπρος και ο Δήμαρχος Ιωαννιτών κ. Γκλίναβος Ελευθέριος.

Για μια άλλη φορά οι Ηπειρώτες και οι Ηπειρώτισσες διακρίνονται σε ευεργετήματα με φιλεκπαιδευτικούς και κοινωνικούς σκοπούς της ιδιαίτερης πατρίδας των.

Ας ευχηθούμε να τους μιμηθούν και οι αριστεύσαντες βραβευθέντες μαθητές.

Από την Ορειβατική Ομάδα

Ανάβαση στο Σμόλικα από το χωριό Πάδες πραγματοποιήθηκε από την Ορειβ. ομάδα Κόνιτσας στις 9/6/96.

Συμμετείχαν: Ανδρέου Η. Ευαγγελίδη Μ. Ευαγγελίδης Ε. Καράκογλου Χ. Λαζογιάννης Γ. Μάτσα Ε. Νούτσος Γ. Ντάφλη Κ. Ντάφλης Ι. Παρασκευάς Χ. Πορφυρίου Ευαγγ. Πορφυρίου Ε. Σουροπούλου Φ. Σπυρόπουλος Α. Τουφίδη, Ε. Τουφίδη Χ. Τουφίδης Δ. Τουφίδης Παναγ. Τουφίδης Παντ. Τουφίδης Σ. Τσούβαλη Κ.

Η Δρακόλιμνη αυτή την εποχή ήταν στις δόξες της με τα χιόνια και τα λουλούδια της και η θέα από την κορυφή του Σμόλικα (2637 υψ.) θαυμάσια. Την ίδια μέρα έγινε εξόρμηση στο Σμόλικα από δεκάδες Γιαννιώτες ορειβάτες καθώς και Θεσσαλονικείς.

Όλοι μικροί μεγάλοι, γύρισαν ευχαριστημένοι το απόγευμα στα σπίτια τους και περισσότερο απ' όλους η ογδοντάχρονη ορειβάτισσα από τη Θεσσαλονίκη που δροσίστηκε από το κολύμπι στα κρύα νερά της Δρακόλιμνης.

Το Σάββατο 15/6 έγινε ανάβαση στην Τραπεζίτσα από ομάδα Κονιτσιωτών με τον κ. Κωστα Τσίπηρα και τη σύζυγό του Τούλα. Θαυμάσια η διαδρομή ανάμεσα σε πεύκα και έλατα. Το μόνο άσχημο, η βροχή που άρχισε πριν το μεσημέρι και τα μούσκεψε.

Γάμος στη Θεσσαλονίκη

Στις 27 του Απρίλη, 1996, στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας (Άνω Τούμπα) Θεσ/νίκης, έγιναν οι γάμοι του Μιχάλη Ν. Κεσσόπουλου με την Πασχαλίνα Π. Κεχαγιά (η μάνα της Ευαγγελία - Φουρκιώτισσα, το γένος Χρήστου Γ. Εξάρχου). Κουμπάρος ο νεαρός επιχειρηματίας Θεσ/νίκης, Κων/νος Χατζόπουλος. Προσκήσεις και μπομπονιέρες πρωτότυπες.

Παραβρέθησαν 500 συγγενείς και φίλοι. Ο περιορισμένος όμως χώρος του περιοδικού μας: "Κόνιτσα", δεν μου επιτρέπει να αναφέρω τα ονόματά τους. Στην τελετή της στέψης, έλαβε μέρος και εκκλησιαστική χορωδία. Ακολούθησε δεξίωση στο πρόσφατο ανακαινισθέν πολυτελέστατο και αριστοκρατικό Ξενοδοχείο (Καπιτόλ), του γνωστού μεγαλοεπιχειρηματία Θεσ/νίκης Κλέαρχου Αρ. Θωμόπουλου. (η γιαγιά του Ζωή - Φουρκιώτισσα, το γένος Μαντήλα).

Το τρικούβερτο γλέντι, έφτασε στο φόρτε του, με το εκλεκτό, αγνό και πλούσιο φαγοπότι και τη μουσική του καταστήματος. Η τριώροφη τούρτα και η ποικιλία των φρούτων, εξαίρετα. Ακολούθησαν δημοτικοί χοροί και τραγούδια, δεν έλειψαν όμως και μοντέρνοι χοροί για τη νεολαία μας. Τόπο στα νιάτα.

Το αμείωτο κέφι κράτησε ως τις πρωινές ώρες της Κυριακής και φύγαμε με τις πιο άριστες εντυπώσεις. Η περιποίηση του κέντρου υπήρξε άψογη. Θερμότατα συγχαρητήρια στον διευθύνοντα την επιχείρηση Αριστοτέλη Κλ. Θωμόπουλο και στο υπηρετικό του προσωπικό. Ανταλλάχτηκαν προπώσεις και ευχές. Ευχές μου: Στον λεβέντη και καλόκαρδο κουμπάρο: Γρήγορα να βρει το ταίρι του για να χτίσει τη φωλιά του. Στα νιόγαμπρα: Στο ταιριαστό αυτό

ζευγάρι, όλ' ομορφιά και χάρη, που καταχειροκροτήθηκε απ' όλους ευχήθηκα μ' όλη μου την καρδιά: Να ζήσουν μια πολύχρονη ζωή, ν' ασπρίσουν να γεράσουν σαν τον Γέρο-Όλυμπο, μια ζωή αρμονική, γαλήνια, χαρούμενη προκομμένη και παραγωγική (με απογόνους και λαμπρό μέλλον).

Στους καλεσμένους: Να χαρούμε και στους γάμους των παιδιών τους και τους ευχαριστούμε θερμότατα γιατί τίμησαν κι ελάμπρυναν με την παρουσία τους τη στέψη και το γλέντι.

Στους μεμονωμένους νέους και νέες: Και στους γάμους σας: να χαρούμε λεβε-ντόπαιδα.

Τελειώνοντας, προσθέτω και τα σχετικά, σοφά και διδαχτικά λόγια των προγόνων μας: "Βίος ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόχευτος". Δηλαδή: Ζωή χωρίς γιορτή (γάμους, πανηγύρια και γλέντια), είναι μακρύς δρόμος, χωρίς σταμάτημα, χωρίς στέκι, ζωή γεμάτη μελαγχολία.

Και κάτι ακόμα: Ένα απ' τα παλιά και πολλά τραγούδια της αθάνατης. Ηπειρωτικής μας Λαϊκής Μούσας, που χορεύονται κι όλες στους γάμους απ' τα νιόγαμπρα, σε ρυθμό αργού, στρωτού, αρχοντικού συρτού, είναι και το: Σήμερα είν' άσπρος ουρανός, σήμερα είν' άσπρη μέρα σήμερα στεφανώνονται, αϊτός και περιστέρα.

Τριαντάφυλλου είναι ου γαμπρός, τριανταφυλλιά η νύφη κι ου νούνους, που σπιφάνουσι, χίλια χρόνια να ζήσει.

Να ζήσει η νύφη κι ου γαμπρός, να ζήσει κι ου κουμπάρους κι ου νούνους που σπιφάνουσι. να στεφανώσει κι άλλους βρε κουμπάρε παινεμένε και στον κόσμο, ξακουσμένε.

Να χαρείς κι στα βαφτίσια.

Θεσσαλονίκη Μάης 96
Ο παππούς της νύφης

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ

Υπογράφηκε από το Υπουργείο Χωροταξίας και το Δημο Κόνιτσας προγραμματική σύμβαση για ανάπλαση του ιστορικού κέντρου της πόλης, ύψους 230 εκατομμυρίων δραχ. Το 70% του ποσού θα διατεθεί από το Υπουργείο, το 20% από τους ιδιοκτήτες καταστημάτων και το 10% από το Δήμο.

- Άρχισε η επισκευή του κτιρίου (παλιό γυμνάσιο ή Χουσεϊν μπέη) το οποίο θα διαμορφωθεί σε Μουσείο.

- Δημοπρατήθηκε στις 15 Ιουνίου το κλειστό Γυμναστήριο Κόνιτσας με το ποσό των 248.700.000 δραχ.

- Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο προβαίνει στην απαλλοτρίωση του σπιτιού της Χάμκως και του περιβάλλοντα χώρου, στην Κόνιτσα, με το ποσό των 50 εκατομμυρίων δραχ.

- Ο Δήμος Κόνιτσας, το Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και η Ορειβατι-

κή ομάδα Κόνιτσας σε συνεργασία με το περιοδικό "Φύση και Οικολογία" και τη Mountain Wilderness οργάνωσε στις 14 και 15 Ιουνίου εκδήλωση για την προστασία της Βόρειας Πίνδου.

Στις 14/6 σύμφωνα με το πρόγραμμα, εθελοντική ομάδα έκανε πορεία και εθελοντικό καθαρισμό στη Χαράδρα Αώου.

Στις 8.30 το βράδυ στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου, ο Κώστας Τσίππρας, Δ/ντής του περιοδικού "ΦΥΣΗ & ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ" και πρόεδρος της Mountain Wilderness, έκανε εισήγηση με προβολή διαφανειών για την "προστασία των ελληνικών βουνών και προτάσεις για την οικουριστική ανάπτυξη της Πίνδου".

Η εισήγηση έκανε εντύπωση στο ακροατήριο και στο τέλος έγινε συζήτηση. Με πρόταση του Δημάρχου συμφωνήθηκε να επαναληφθεί στο άμεσο μέλλον ως ημερίδα, ώστε να βγουν κάποια πρακτικά συμπεράσματα για την ανάπτυξη της περιοχής με ήπια μέσα.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Συνεδρίασε στο Κεφαλοχώρι στις 8 Ιουνίου 1996 το Συμβούλιο περιοχής της 1ης εδαφικής ενότητας του Ν. Ιωαννίνων που αποτελείται από 19 χωριά της Λάκκας Σαραντάπορου.

Στη συνεδρίαση αυτή έγινε από τον προϊστάμενο της Δ/σης Κτηνιατρικής της Νομαρχιακής Αυτ/σης Ιωαννίνων, ενημέρωση των φορέων της περιοχής και των κτηνοτρόφων για τη λήψη προληπτικών μέτρων κατά του αφθώδη πυρετού που μαστίζει τη γειτονική Αλβανία. Επίσης παρουσιάσθηκε από το ανάδοχο μελετητικό γραφείο η μελέτη που έχει ολοκληρωθεί για την ανάπτυξη της

ακριτικής περιφέρειας του Συμβουλίου περιοχής.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας Κεφαλοχωρίου κος Φασούλης Χρήστος, που φιλοξένησε στο Κοινωνικό Κέντρο τη συνεδρίαση, πρέπει να αισθάνεται περήφανος γιατί οι παρευρισκόμενοι αναγνώρισαν ότι το Κεφαλοχώρι αναδεικνύεται σε κοινότητα που μπορεί να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στα "τεκταινόμενα" της περιοχής. Η γεωγραφική της θέση, το ρυμοτομικό σχέδιο, η διατήρηση νέου πληθυσμού στην κτηνοτροφία, η λειτουργία του Δημ. Σχολείου και Νηπιαγωγείου, η μηχανοργάνωση του Κοιν. γραφείου τεκμηριώνουν ότι η Κοινότητα Κεφαλοχωρίου έχει προοπτικές.

Ο κ. Μπένος στην Κόνιτσα

Στις 8 Ιουνίου επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο Υπουργός Πολιτισμού Στ. Μπένος.

Ο κ. Υπουργός στα πλαίσια της πολιτιστικής αποκέντρωσης που προγραμματίσει το Υπουργείο του, υπόγραψε με το Δήμαρχο κ. Χατζηεφραιμίδη σύμβαση 380 εκατ. για ανασκαφές στο Λιατοβούνι, Βοϊδομάτη, Μεσογέφυρα και σε άλλους χώρους της περιοχής που βρίσκονται διάφορα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας, βυζαντινής και νεότερης εποχής.

Η υποδοχή του κ. Υπουργού έγινε στο Δημαρχείο και συνέπεσε με την εκδήλωση της χορωδίας του Πνευματικού Κέντρου.

Ήταν παρόντες και ο Νομάρχης κ. Ζαρμπαλάς, ο Πρόεδρος του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων κ. Σαβαλάνος, οι Προϊστάμενοι των Εφοριών Αρχαιοτήτων, η Δήμαρχος Άμφισσας κ.α.

Ο κ. Υπουργός που ήρθε προς το τέλος της εκδήλωσης της χορωδίας άκουσε με συγκίνηση τα παραδοσιακά τραγούδια και τόσο πολύ του άρεσε το τελευταίο που αναφερόταν στην ξενιτιά, ώστε παρακάλεσε να επαναληφθεί.

Στα μέλη της χορωδίας με τον Υπουργό και άλλους επίσημους ο Δήμος τους παρέθεσε δείπνο στο κέντρο "Πλατανάκια" όπου επακολούθησε γλέντι με το παραδοσιακό συγκρότημα του Πανουσάκου - Αλεξίου.

Όχι όλα από τον Δήμαρχο

Πολλές φορές αγαπητοί μου Κονιτσιώτες έχω αναφερθεί δια μέσου του περιοδικού Κόνιτσα σχετικά με το θέμα του περιβάλλοντος που χρόνια τώρα γίνονται προσπάθειες εκ μέρους των αρμοδίων φορέων.

Δυστυχώς όμως δεν βλέπουμε καμιά πρόοδο στον τομέα αυτόν ενώ όλοι θέλουμε να δούμε τον τόπο μας καθαρό και νοικοκυρεμένο, χωρίς όμως εμείς να προσφέρουμε τίποτα από την πλευρά μας.

Κάνουμε μεγάλο σφάλμα εάν σκεπτόμαστε έτσι, διότι δεν είναι δυνατόν κανένας Δήμαρχος να βάλει οδοκαθαριστές σε όλους τους δρόμους, ούτε και στα ρέματα γιαυτό εάν αγαπάμε τον τόπο μας θα πρέπει να συνέλθουμε και να μας γίνει συνείδηση να μην πετάμε σκουπίδια στα ακατοίκητα σπίτια, στα ρέματα, καθώς και στις γωνιές των δρόμων.

Αυτή η συνήθεια δεν θα μας κοστίζει ούτε σε χρήματα, ούτε σε μεγάλο κόπο, αρ-

κεί να υπάρχει καλή θέληση για να την εφαρμόσουμε.

Νομίζω ότι εάν αυτά θελήσουμε να τα κάνουμε πράξη θα είναι η μεγαλύτερη επένδυση που μπορεί να κάνει ο καθένας μας στον τόπο και θα δώσουμε το έργο για τον καλλωπισμο της πόλης μας.

Στον κάθε επισκέπτη που έρχεται στον τόπο μας δεν έχουμε τίποτε άλλο να του προσφέρουμε εκτός από το καταπράσινο αυτό χαλί που είναι υφαντό από πεύκα και έλατα και ομορφαίνει τόσο την Κόνιτσα.

Δεν αρκεί όμως μόνο αυτό γιατί χρειάζεται συγχρόνως να τους προσφέρουμε και ένα νοικοκυρεμένο περιβάλλον.

Αυτό θα είναι καλό πρώτα για μας που ζούμε συνέχεια στον τόπο μας και μετά για τους ξένους. Ας τα εφαρμόσουμε αυτά με καλή διάθεση για να κάνουμε την Κόνιτσα αγνώριστη.

Λουκάς Εζνεπίδης

Εκείνοι που φεύγουν

Στις 24 Ιουνίου 1996 κηδεύτηκε στην Κόνιτσα ο συμπατριώτης μας Βασίλης Λαμπρίδης γεωπόνος - επίτιμος Γεωτεχνικός Επιθεωρητής Αγροτικής Τράπεζας. Ήταν 74 χρόνων. Τον επικήδειο διάβασε ο Θεόδωρος Χήτος υπάλληλος της Αγροτικής Τράπεζας Ιωαννίνων και είπε τα εξής:

Αξέχαστε Βασίλη,

Σε μένα έλαχε να σ' αποχαιρετήσω εκ μέρους των συναδέλφων της Αγροτικής Τράπεζας για το μεγάλο χωρίς γυρισμό ταξίδι.

Με περισσή ευλάβεια αλλά και με πολύ τόνο και κρυφό δάκρυ αποτίουμε τη στιγμή αυτή τον ύστατο φόρο τιμής:

- Στον διακεκριμένο υπάλληλο και επίλεκτο στέλεχος της Αγροτικής Τράπεζας που ανέβηκε επάξια όλες τις βαθμίδες της υπηρεσιακής Ιεραρχίας της ΑΤΕ.

- Στον μοναδικό Γεωτεχνικό Επιθεωρητή της ΑΤΕ και απaráμιλλο μαχητή της προόδου.

- Στον προϊστάμενό μας και τον καλό δάσκαλό μας.

- Στον φίλο και πολύτιμο συνεργάτη μας.

- Στον φλογερό και ακάματο αγωνιστή ενάντια στη φτώχεια και την αδικία του συνανθρώπου.

- Στον δόκιμο συγγραφέα, ποιητή και διηγηματογράφο.

Αγαπητέ Βασίλη

- Κυρίαρχη ιδεολογία σου ήταν η ευημερία του αγροτικού πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη της Ηπείρου. Ήσουν ένας από τους πρωτεργάτες ίδρυσης του Πτηνοτροφικού Συν/μού Ιωαννίνων. Χάρη σε σένα αξιοποιήθηκαν τα μάρμαρα των Ιωαννίνων. Συνέβαλες αποφασιστικά στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας στην Ήπειρο. Ήσουν τολμηρός στις αποφάσεις σου και πέτυχες στο έργο σου. Δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι τα Γιάννινα οφείλουν τη ραγδαία οικονομική τους ανάπτυξη σε σένα.

- Ήσουν φτιαγμένος από τη φύτρα των μεγάλων, ήσουν ανήσυχος, πάντα νέος, είχες πάντα χρήσιμες ιδέες, ξεπερνούσες

πολλές φορές τον εαυτό σου και παραβιάζεις νόμους και διαταγές για να εξυπηρετήσεις και να δώσεις το δίκιο.

Πίστευες ότι το νόμιμο δεν είναι πάντοτε ορθό.

- Καταξιώθηκες στους συναδέλφους σου, στους αγρότες και στην κοινωνία γενικά που έζησες.

- Η καλοσύνη σου, η έμφυτη ευγένειά σου, η παρρησία λόγου, η φανερή ή καλυμμένη βοήθεια προς τον αδύνατο ήταν μερικές από τις αρετές σου.

- Η χαρά που ένοιωθες όταν βοηθούσες και εξυπηρετούσες το φτωχό αγρότη ήταν χαρά μικρού παιδιού.

- Η αγάπη σου προς τον συνάνθρωπο, τον ακρίτα, τον κτηνοτρόφο, τον εργάτη της γης, τον πελάτη της Τράπεζας ήταν μεγάλη.

- Ήσουν γενναιόδωρος στην προσφορά του καλού και στην ανιδιοτελή παροχή υπηρεσιών, οδηγιών και γνώσεων σε όλους.

Θα έχουμε πάντοτε οδηγό τις υποθήκες αυτές που άφησες, φεύγοντας από κοντά μας. Είτε φεύγεις χαρούμενος είτε πικραμένος γνωρίζουμε ότι αγάπησες τους ανθρώπους σου, όλους τους ανθρώπους.

Γεμάτος ιδανικά, αγωνίστηκες γι' αυτό και ίσως προδόθηκες πολλές φορές. Όμως η τελευταία προδοσία ήταν από την καρδιά σου που σταμάτησε παράκαιρα. Προδόθηκες από μια καρδιά που ωστόσο είχε τη δύναμη ν' αγαπήσει όλο τον κόσμο. Σε συνοδεύουν στο αιώνιο ταξίδι οι σκέψεις και οι καρδιές όλων όσων έζησαν και αγωνίστηκαν, υπόφεραν και χάρηκαν μαζί σου.

Ο πόνος των αγαπημένων και προσφιλών σου προσώπων ας απαλυνθεί ακούγοντας τους απλούς αυτούς στίχους:

*Του πόνου βάλαμο είναι το κλάμα
κάθε του δάκρυ ζωή π' αναβλύζει
σαν γεννηθεί τελειώνει ένα δράμα
φως ζωογόνο το ζόφος φωτίζει.*

Αγαπητέ και σεβαστέ Βασίλη, να είσαι σίγουρος ότι το χώμα της Κόνιτσας που θα σε σκεπάσει θα είναι ελαφρύ. Γιατί το χώμα αυτό το τίμησες και με το παραπάνω.

Αιωνία σου η μνήμη.

Αυτοί που φεύγουν

Στον Πύργο Κονίτσης, στις 7/7/96, θα τελεσθεί 40μερο Μνημόσυνο υπέρ της ψυχής του αειμνήστου Δημητρίου Νικ. Λάζου, ως ελάχιστο φόρο τιμής στο εκλιπόν τέκνο της.

Από τις 7/6/96, θρηνούμε τον θάνατό του. Μαζί, η κοινότητα της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας του White Stone της Νέας Υόρκης, όπου ενταφιάσθηκε, καθώς και η κοινότητα του Πύργου Κονίτσης.

Με πόνο ψυχής, νιώθουμε το βάρος της απουσίας, ενός ιδανικού συντρόφου, ενός τρυφερού πατέρα, ενός αγαπημένου θείου και στενού συγγενή, έτσι, όπως έχουμε βιώσει στο παρελθόν και συνεχίζουμε να βιώνουμε, βαριά, το δυσβάσταχτο κενό, από τον άδικο χαμό πονεμένων και λατρεμένων μας προσώπων.

Το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του, μας βρίσκει σε εποχή, όπου οι ηθικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αξίες βρίσκονται σε κρίσιμο σημείο. Αξίες και αρχές τις οποίες ο ίδιος εκπροσωπούσε καθ' ολοκληρία και πραγμάτευσε με τις πράξεις του. Απλόχερα, με λάμψη και θέρμη ψυχής, μετέδωσε, δια μέσου της δικής του πολιτισμικής, ανθρωπιστικής σκέψης και αντίληψης, υψηλές αξίες και οράματα.

Θερμός πατριώτης, ανυποχώρητος οραματιστής, συμμετοχος και εκφραστής των ελληνικών ηθών και εθίμων, πρόσφερε επί σειρά ετών τις υπηρεσίες του σε τοπι-

κούς συλλόγους των Η.Π.Α. Διετέλεσε πρόεδρος του συλλόγου των απανταχού Ηπειρωτών "Αναγέννηση" και ήτο από τα ιδρυτικά στελέχη και πρώτος πρόεδρος της αδελφότητας της επαρχίας Κονίτσης "Σμόλικας", η οποία προσφάτως απένεμε έπαινον στο άξιο τέκνο της επαρχίας, ως αναγνώριση των πολλαπλών υπηρεσιών που πρόσφερε.

Η παρακαταθήκη των ιδεών του, καθώς και των ιδεών της μακαρίας, πολυαγαπημένης κόρης του Μαριάνθης, θα παραμείνει σταθερό σημείο αναφοράς, στο σκέπτεσθαι και φιλοσοφείν της υπογράφουσας και πάντα καταγεγραμμένη στην ψυχή της.

Ταπεινά, προσκυνούμε την ιερή μνήμη τους. Τον αποχαιρετούμε με τους στίχους του ποιητή:

*Ποιός τόλεγε, ποιός τόλεγε και ποιός
να το βαστάξει
Αλάργα φεύγουν τα πουλιά και χάσαν
τη λαλιά τους
Τ' όνειρο πάει στον ουρανό,
έσμιξε πια με το καράβι του συννέφου.
Καλό ταξίδι, θείε Δημητράκη,*

Τούλα Μάντζιου -Ζιώγα
Καθηγήτρια Ψυχολογίας,
Τ.Ε.Ι. Ηπείρου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος- Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

ΠΟΥΛΥΝΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος- Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147
Δ Ρ Α Μ Α

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΙΟΥΛΙΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ

Στις 8 Απρίλη 1996 πέθανε στην Αθήνα η Ιουλίου Κυπαρίσση. Γεννήθηκε στην Οξυά το 1952, και εκεί τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο. Σε συνέχεια φοίτησε στο γυμνάσιο της

Κόνιτσας 2 χρόνια και το αποτελείωσε στην Αθήνα. Ακολούθησε τα μαθήματα μέσης τεχνικής σχολής μικροβιολόγου και σε συνέχεια ακολούθησε τα μαθήματα της νηπιαγωγικής σχολής Καρδίτσας απ' όπου αποφοίτησε με βαθμό ΑΡΙΣΤΑ. Προσλήφθηκε σαν βοηθός στα εκπαιδευτήρια "Ελληνική Παιδεία" στα νηπιαγωγεία Πεύκης όπου υπηρέτησε 18 χρόνια, φθάνοντας στο βαθμό του υποδιευθυντή. Επίσης στο διάστημα της υπηρεσίας της στα νηπιαγωγεία, ασχολούνταν με την ποίηση και τη συγγραφή θρησκευτικών άρθρων. Την κηδεία της παρακολούθησε σύσσωμο το Δ.Σ. των εκπαιδευτηρίων και στη μνήμη της θα διατεθούν και 500.000 δρχ. για δίδακτρα απόρων.

Για τη δράση της, μίλησε η προϊσταμένη. Επίσης στην κηδεία της πήραν μέρος όλοι οι χωριανοί, συγγενείς και φίλοι.

Εμείς οι χαροκαμένοι γονείς, θεωρούμε υποχρέωσή μας και δημόσια να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας σε όλους, χωρίς εξαίρεση όσους μας συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πλήγμα που μας βρήκε. Στη μνήμη της προσφέρουμε 10.000 δρχ. για ενίσχυση του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ"

Αντώνης και Χρυσάνθη Κυπαρίσση.

Θάνατοι:

Πέθαναν στο Δίστρατο:

Ο Στέργιος Γ. Γεράσης ετών 58 στις 5/5

- Η Γιαννούλα Ι. Μάϊπα ετών 96 6/5

- Η Μαριγούλα Κ. Παγανιά ετών 69 στις 15/5

- Στην Κλειδωνιά ο Ποσειδώνας Γορίτσας ετών 83 στις 17/5.

- Στα Γιάννινα ο Αθανάσιος Γκόγκος ετών 74 στις 23/5.

- Στην Πηγή ο Ευάγγελος Μπουζούλας ετών 46 στις 27/5

- Στην Κόνιτσα η Φωτεινή Ευθυμίου ετών 85 στις 7/5.

- Στις 13/5 ο Ιωάννης Καρακώστας ετών 71.

- Ο Ιωάννης Χατζημελετίου ετών 81 στις 21/5

- Ο Αλέξανδρος Γιαννούλης ετών 83 στις 8/6

- Η βασιλική Βλάχου ετών 80 πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Κόνιτσα στις 14/6

- Η Χρυσάνθη Νίκου ετών 83 στην Κόνιτσα στις 16/6.

- Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο Κεφαλοχώρι στις 26/4 η Αλεξάνδρα Νούτσου, ετών 85.

- Στις 20/5 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στη Δροσοπηγή την επομένη ο Παναγιώτης Ι. Βατσάς ετών 80.

- Στον Αμάραντο πέθανε στις 10/6 η Αναστασία Ψαρράετων 95.

- Στις 24-5-1996 απεβίωσε στα Γιάννενα και κηδεύτηκε στην Λαγκάδα, η Αλεξάνδρα συζ. Παναγιώτη Κληματά ετών 86. Αφήνοντας πίσω της τον σύζυγό της 6 παιδιά 14 εγγόνια και 8 δίγγονα.

Ο σύζυγός της στην μνήμη της προσφέρει στο περιοδικό Κόνιτσα (2.000) Δύο χιλιάδες δρχ.

- Στη Θεσ/νίκη πέθανε η Ερμηνεία Σαράφη σε ηλικία 73 ετών.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Βροχερός ήταν ο καιρός κατά τη φετινή Πρωτομαγιά και ο κόσμος προτίμησε τα κέντρα και τις ταβέρνες από την εξοχή.

- Την ημέρα της Αναλήψεως έγινε το καιθερωμένο πανηγύρι στην Κ. Κόνιτσα με το έθιμο που θέλει τους Κονιτσιώτες να κατεβαίνουν στο ποτάμι (Γέφυρα Αώου).

- Η Πεντηκοστή γιορτάστηκε στην Αγ. Τριάδα όπως κάθε χρόνο και τα πανηγύρια στην Ηλιόρραχη και Καλόβρουση έγιναν με επιτυχία.

- Στις 21/5 χειροτονήθηκε σε πρεσβύτερο ο Βασίλειος Μ. Νικολόπουλος στην Κόνιτσα.

- Στις 26/5 χειροτονήθηκε στο Ελεύθερο σε Ιερέα ο Μηνάς Τζήμος.

- Στις 19/6 έγινε στα γραφεία του Περιβαλλοντικού Κέντρου (Μαθ. Εστία) η πρώτη συνεδρίαση με τη συμμετοχή Πανεπιστημιακών Καθηγητών και συζητήθηκαν διάφορα θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία και την μελλοντική πορεία του κέντρου.

- Αρκετοί επισκέπτες (Άγγλοι, Γερμανοί κ.α) εμφανίστηκαν ομαδικά (γκρούπ) στα μέσα Ιουνίου στην περιοχή μας.

- Και οι Αλβανοί λαθρομετανάστες συνεχίζουν την αέναη πορεία τους από τα σύνορα προς την ενδοχώρα χωρίς τα αποσπάσματα να φέρουν ουσιαστικά αποτελέσματα, αφού στους δέκα πιάνουν τους δυο και αυτοί σε δυο-τρεις μέρες ξανάρχονται από τα ίδια ή παραπλήσια μονοπάτια...

- Ο συμπατριώτης μας γιατρός Δημήτριος Παπαϊωαννίδης, μέχρι τώρα επιμελητής της Γ Παν/κής Παθολογικής κλινικής του Νοσοκομείου "Σωτηρία" στην Αθήνα, διορίστηκε Δ/ντής της Παθολογικής κλινικής του Γεν. Νομαρχ. Νοσοκομείου Άρτας.

- Στις 29-30 Ιουνίου έγινε με επιτυχία το πανηγύρι των Αγ. Αποστόλων στο Μολυβδοσκεπάστο. Το πανηγύρι πλουτίστηκε με έκθεση παλιών φωτογραφιών και άλλες εκδηλώσεις.

- Στον νεαρό, αλλά και φίλο μας ΠΑΝΤΑΖΗ Σωτ. ΤΟΥΦΙΔΗ, που επάξια τελεί-

ωσε την Γεωπονική Σχολή, ευχόμαστε ολόψυχα, υγεία προκοπή και άριστη επιστημονική κατάρτιση.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στην Κατερίνη η Ράνια Γιωργάτη και ο Ευάγγ. Λαμπονίκος απόχτησαν αγοράκι στις 7/5.

Στην Κόνιτσα ο Γιάννης και η Λίτσα Μουρεχίδη απόχτησαν κοριτσάκι στις 23/5.

- Κοριτσάκι απόχτησαν στην Καλλιθέα ο Βασίλης και η Μαρίνα Γκάγκας.

- Στις 19/6 ο Βασίλης και η Χριστίνα Λάμπρου στην Καλλιθέα απόχτησαν κοριτσάκι

Βαπτίσεις:

Στις 18/5 ο Ιερ. Νικόλαος Μέμος και η Βασιλική βάφτισαν την κορούλα τους στην Κόνιτσα. Όνομα Παρασκευή.

- Στις 26/5 βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους ο Χαρίσης και η Φωτεινή Κύρκου. Όνομα: Απόστολος.

- Ο Χρήστος και η Κατερίνα Λύτου βάφτισαν το κοριτσάκι τους στην Κόνιτσα. Όνομα Ζωή.

Γάμοι:

Στις 16/5 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Κων/νου Γιαννημέλου και της Ροζαλίας Κυρτσόγλου.

- Στις 16/6 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Ανδρέα Δ. Λώλου και της Κατερίνας Σταύρου.

- Στις 22/6 έγιναν στα Γιάννινα οι γάμοι του Νικολάου Μπούγια και της Περσεφόνης Καλτσούνη.

- Στις 29/6 έγιναν οι γάμοι της Βασιλικής Δ. Ζδράβου και του Αποστόλη Κ. Νούσια στα Γιάννινα.

- Στις 29/6 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι της Μάρθας Α. Τσίκα και του Κων/νου Λαβίδα.

- Στο Κεφαλοχώρι έγιναν στις 30/6 οι γάμοι του Κώστα Χ. Φασούλη και της Αντωνίας Καραμουράτη. Ακολούθησε δείπνο και γλέντι στο κέντρο "Πανόραμα" στην Κόνιτσα.

Τό γεφύρι τής Κόνιτσας τό 1938. Φωτογραφία: Σπύρος Μελετζής.

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Διοργανώνει
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
στα χωριά και το δήμο της Επαρχίας Κόνιτσας

Με τη συνεργασία
Των Συμβουλίων Περιοχής Κόνιτσας
Του Δήμου Κόνιτσας
Των Κοινοτήτων, Αγίας Παρασκευής, Κεφαλοχωρίου,
Καστανέας και Μολυβδοσκεπάστου
Του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Κοινής Χορτονομής Κεράσοβου

Μ Ε Θ Ε Μ Α

Δυνατότητες και μορφή οικονομικής-πολιτιστικής ανάπτυξης,
με στόχο τη δημιουργία 10 νέων θέσεων εργασίας σε κάθε χωριό
της Επαρχίας Κόνιτσας.

Αύγουστος, 3-7, 1996

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Ε Σ

Δάψης Ευάγγ. U.S.A.	Δολ. 80	Γκόρτσος Νικ. Αθήνα	5.000
Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	Fr. 100	Αγγέλη Διαμάντω Πειραιάς	4.500
Κωστούλας Αριστ. Αυστραλία	Δολ. 30	Στρατσιάνης Δημ. Αθήνα	2.500
Λιάππη Ερασμία U.S.A.	Δολ. 20	Φέττα Ολυμπία Αθήνα	1.500
Ζιώγας Θεοδ. U.S.A.	10.000 Δρχ.	Γκότζος Δημ. Αθήνα	2.000
Ζήνδρος Θωμάς U.S.A.	5.000 δρχ.	Γεωργίου Βάσω Αθήνα	4.500
Αναγνώστου Δημ. Αυστραλία	18.000 δρχ.	Βασιώτη Αικατ. Αθήνα	2.000
Κοτσίνας Βασ. Γερμανία	10.000	Βαζούκης Δημ. Αθήνα	3.000
Μωραϊτης Γεωργ. Αθήνα	5.000	Κορδικόρης Γεωργ. Αθήνα	4.000
Βρυζώνης Νικ. Αθήνα	4.000	Μπούσμπουλας Κων. Αθήνα	5.000
Μηλίγκος Περικλής Αθήνα	3.000	Παπαμιχαήλ Παναγ. Αθήνα	3.000
Αναστασίου Βλαδ. Αθήνα	5.000	Γιαννόπουλος Γεωργ. Αθήνα	2.000
Λασπονίκου Λουκία Αθήνα	2.000	Κυρίτσης Σωτ. Αθήνα	2.000
Παπατρύφων Δημ. Αθήνα	2.000	Γκότζος θωμάς Πειραιάς	5.000
Λεοντή Σοφία Αθήνα	3.000	Στεργίου Κων/νος Αθήνα	2.500
Ζωγράφος Κων. Αθήνα	1.500	Στεργίου Δημ. Αθήνα	2.500
Ζωγράφου Γεωργία Αθήνα	1.500	Κίτσιος Γιάννης Αθήνα	3.000
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	2.000	Ζαχαροπούλου Ευλαμ. Αθήνα	2.000
Πατέρα Λίνα Αθήνα	2.000	Κωσταρέλη Βασιλική Αθήνα	1.500
Βλάχος Βασ. Αθήνα	2.000	Σκούρτης Αναστ. Αθήνα	1.500
Θεοδώρου Λάμπρος Αθήνα	2.000	Γκιώκας Γεωργ. Αθήνα	3.000
Ρεμπέλης Χρ. Αθήνα	2.000	Σερίφης Λεων. Αθήνα	4.000
Τζίμας Ιωαν. Αθήνα	1.500	Ζούκης Χρ. Αθήνα	1.500
Λωλίδης Νικ. Αθήνα	5.000	Ζιούλης Κων. Αθήνα	3.000
Θεοδοσίου Κων. Αθήνα	2.000	Ζακόπουλος Αχιλ. Αθήνα	2.000
Σκούρτης Αναστ. Αθήνα	2.000	Μπίζου Φρειδερίκη Αθήνα	1.500
Βαλσάμη Ειρήνη Αθήνα	4.000	Γκούντας Κώστας Κόνιτσα	5.000
Εξνεπίδου Μαρία Αθήνα	3.000	Πηγαδάς Αναστ. Κόνιτσα	1.500
Μηλίγκος Μιχ. Αθήνα	3.000	Σινάνης Γιάννης Κόνιτσα	1.500
Σδούκος Δημ. Αθήνα	4.000	Αθανασίου Παναγ. Κόνιτσα	3.000
Έξαρχος Σωτ. Πειραιάς	2.000	Χουρσάν Πούλια Κόνιτσα	1.500
Παππιάς Γεωργ. Αθήνα	2.000	Βαγενάς Η. Βασ. Κόνιτσα	4.000
Παπακώστα Ευδοξ. Αθήνα	1.500	Ζώης Δημ. Κόνιτσα	1.500
Πολίτης Γεωργ. Αθήνα	2.000	Πλατή Ελισάβετ Κόνιτσα	2.000
Μανώλης Θωμάς Αθήνα	7.000	Γαζώνας Κων. Κόνιτσα	4.000
Κωστρόγλου Σάββας Αθήνα	1.500	Ράγγας Αθαν. Κόνιτσα	2.000
Γκόγκος Γιάννης Αθήνα	1.500	Μπάρμπα Χριστίνα Κόνιτσα	2.000
Τάτσης Αθαν. Αθήνα	2.000	Γέγιος Παναγ. Κόνιτσα	1.500
Μπάρμπας Βασ. Αθήνα	3.000	Φασούλης Αθαν. Κόνιτσα	4.000
Κατσαρός Κώστας Αθήνα	5.000	Ξάνθου Κωνσταντινιά Κόνιτσα	1.500
Χατζημελετίου Βασ. Αθήνα	5.000	Γκαραβέλας Χριστοφ. Κόνιτσα	2.000
Κωτούλας Όθων Αθήνα	10.000	Παπαϊωάννου Χαρ. Κόνιτσα	4.300
Ζιώγας Παύλος Αθήνα	1.500	Χήρας Δημ. Κόνιτσα	1.500
Ιερ. Αντωνιάδης Φ. Αθήνα	4.000	Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	2.500

Κολώκα Χρύσα Κομοτηνή	2.500	Τσινώλης Γεώργ. Καλόβρουση	1.500
Πασχάλης Γεωργ. Κόνιτσα	3.000	Ιερ. Σδούκος Χρ. Κεφαλοχώρι	2.000
Σκορδάς Σπύρος Κόνιτσα	3.000	Παπαδημητρίου Ιωαν. Ζέρμα	1.500
Νικολόπουλος Γεώργ. Κόνιτσα	9.500	Πίσπας Δημ. Δίστρατος	2.500
Νίτσας Θωμάς Κόνιτσα	3.000	Τζουμάκας Βασ. Νικάνορας	2.000
Καραγιάννης Βαγγ. Κόνιτσα	5.000	Ζούνης Ιωαν. Θεοτόκος	1.000
Κατής Γεωργ. Κόνιτσα	4.000	Δήμος Χρυσοστ. Πηγή	1.500
Κήτας Γεώργ. Κόνιτσα	4.500	Βακόλας Γεωργ. Κλειδωνιά	1.500
Χαλιαμάνη Παρασκευή Κόνιτσα	2.000	Οικονόμου Ευαγγ. Δίστρατο	2.000
Τζάλλας Ανδρ. Κόνιτσα	1.500	Κολωνιάρης Δημ. Κεφαλοχώρι	1.500
Θεοδώρου Άννα Κόνιτσα	2.000	Γώγος Γεώργ. Γρεβενά	1.500
Κατής Κώστας Κόνιτσα	2.000	Ασημόπουλος Στεφ. Κέρκυρα	5.000
Κορτσινόγλου Ιωάν. Κόνιτσα	2.000	Λάκκας Σωτ. Μάζι	3.500
Σπανός Νικ. Κόνιτσα	1.500	Ανδρέου Οδυσσέας Δολιανά	2.000
Γκόγκος Κων. Κόνιτσα	2.000	Καρράς Τάσιος Ηλιόραχη	1.500
Φουνταράς Κων. Κόνιτσα	2.000	Καρράς Χρ. Ηλιόραχη	1.500
Μπούνας Βαγγ. Κόνιτσα	2.000	Βετσόπουλος Ελευθ. Αγρίνιο	3.000
Τέφος Ανδρέας Κόνιτσα	3.000	Ζούκης Χρ. Θεοτόκος	2.000
Κισιάτης Χρ. Κόνιτσα	1.500	Σδούκος Δημ. Κεφαλοχώρι	3.000
Καραβελίδης Ιορδ. Κόνιτσα	1.500	Εξάρχου Γ. Αθ. Πηγή	2.000
Χούσος Κων. Κόνιτσα	1.500	Γρέντζιος Θ. Γεωργ. Παλιοσέλι	2.000
Κατής Χρ. Κόνιτσα	2.000	Ράπτης Ανδρ. Τράπεζα	1.500
Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	1.000	Κετικίδης Ηρακλής Καλπάκι	2.000
Βαγενάς Β. Δημ. Κόνιτσα	5.000	Κατσάνος Φώτιος Ρόδος	3.000
Μπακόλας Σωτ. Κόνιτσα	2.000	Γιάκκα-Τζαμπούρα Δεσπ. Λάρισα	2.000
Ζώτος Παύλος Κόνιτσα	3.000	Παπαγιάννη Σταυρούλα Θεσ/νίκη	5.000
Παπαζήσης Ηλίας Γιάννινα	2.000	Σκούπρας Γιάννης Θεσ/νίκη	5.000
Καραφλιάς Αγγ. Κόνιτσα	1.500	Σταθακόπουλος Πάνος Θεσ/νίκη	1.500
Ξάνθος Απόστ. Κόνιτσα	2.000	Μηλιώτη Κατερίνα Θεσ/νίκη	3.000
Γκρέστας Γιάννης Κόνιτσα	5.000	Πήχας Βασ. Κιάτο	1.500
Τσιαλιαμάνης Βασ. Κόνιτσα	2.500	Μπελθικιώτης Παναγ. Αμύνταιο	1.500
Τσιαλιαμάνης Πέτρος Κόνιτσα	2.500	Σκαπέτη Ελένη Πάτρα	1.500
Οικονόμου Χρ. Κόνιτσα	3.000	Κάτσικας Δημοσθ. Θεσ/νίκη	2.000
Μακάριος Βαγγ. Κόνιτσα	2.000	Παπαχρήστος Χρ. Θεσ/νίκη	1.500
Γκίκα Ροδούλα Κόνιτσα	2.000	Τσακμάκης Βασίλης Θεσ/νίκη	1.500
Ζώλας Ελευθ. Κόνιτσα	5.000	Χατζής Βασ. Θεσ/νίκη	3.000
Λέτσιος Νικ. Γιάννινα	2.500	Μήτσης Κων. Θεσ/νίκη	2.000
Εξάρχου Χαρ. Γιάννινα	1.500	Μήτση Θεοδώρα Θεσ/νίκη	2.000
Μαρκόπουλος Σπυρ. Γιάννινα	2.000	Καραγιάννη Ερμιόνη Θεσ/νίκη	2.000
Τζάλλας Ευαγγ. Γιάννινα	2.000	Τσουμάνης Γεώργ. Θεσ/νίκη	2.000
Λαμπρίδου Αλεξάνδρα Γιάννινα	2.000	Ντάμας Παναγ. Κέρκυρα	2.000
Ράπτης Ζήσης Γιάννινα	1.500		
Κοτσίνας Ιωαν. Γιάννινα	3.000		
Παπαδιαμάντης Κων. Γιάννινα	2.000		
Ραπακούσιος Φώτης Γιάννινα	5.000		
Σταγκίκας Αχιλ. Γιάννινα	3.000		

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μαΐος	Ιούνιος
Εñάχ. θερμ. 9.2°	10°
Μεγ. θερμ. 29.4°	32.8°
Σχ. υγρ. 61%	53.5%
Υψ. βροχής 74.4m.m.	15.8 m.m.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιον του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Νικολάου Κονίτσης, καλεί όλους τους απανταχού Κονιτιώτες οι οποίοι ιδιαίτέρως σέβονται και αγαπούν τον Άγιο Νικόλαο, να ενισχύσουν οικονομικά το έργο της Αγιογραφήσεως του Ιερού Ναού ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ.

Επιστολές και embάσματα να αποστέλλονται ή επ' ονόματι του Ιερού Ναού Αγίου

Νικολάου ή στο Λογαριασμό με αριθμ. 286/545110-8 της Εθνικής Τραπέζης στο Υποκατάστημα Κονίτσης.

Ελπίζοντες όπως το έργο της Αγιογραφήσεως του ως άνω Ιερού Ναού δια της δικής σας Οικονομικής ενισχύσεως περατωθεί πολύ σύντομα ευχόμεθα στον Πανάγαθο θεό και τον Άγιο Νικόλαο όπως παράσχουν κάθε Θεία Ευλογία σε όλους σας.

Με εκτίμηση
ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Σοιόχρηστα
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Οδοντίατρος κ. Βασίλειος Κουκέσης διαμένει και εργάζεται μόνιμα στα Γιάννενα.

Η διεύθυνση του ιατρείου του είναι:
Μουλαϊμίδου 5, 1ος όροφος, Μέγαρο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ (όπισθεν ΟΤΕ).

Τηλ. ιατρείου: 21776

οικίας: 77585

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

Π. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

ελάνη 4-6
ωάννινα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

**HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

Μ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απώγευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22
ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'

ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 66
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

«ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ. 5138315